

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Hertz, Henrik.; [udgivne af Poul Hertz].
Titel Title:	<u>Udvalgte dramatiske Værker</u>
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 3
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1897
Fysiske størrelse Physical extent:	8 bd.

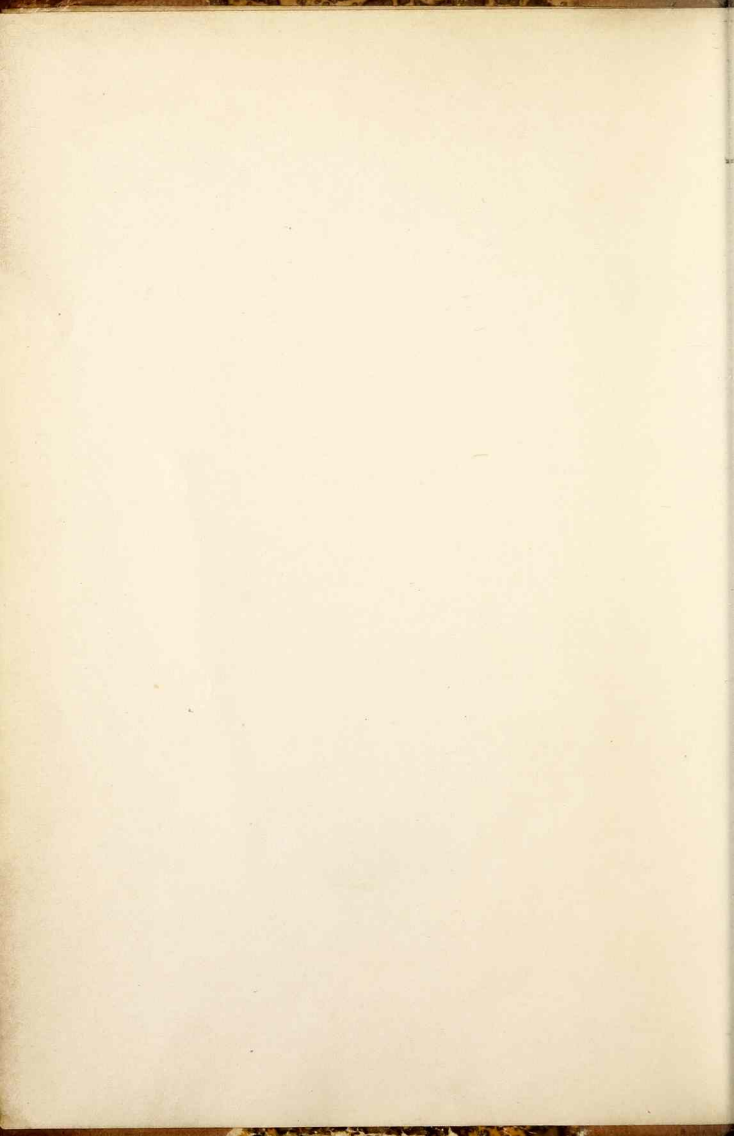
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

A. 617y

Udvalgte
Dramatiske Værker

af

Henrik Hertz.

Tredie Bind.

Kjøbenhavn.

Gyldendalske Boghandel (Reitzelske Afdeling).

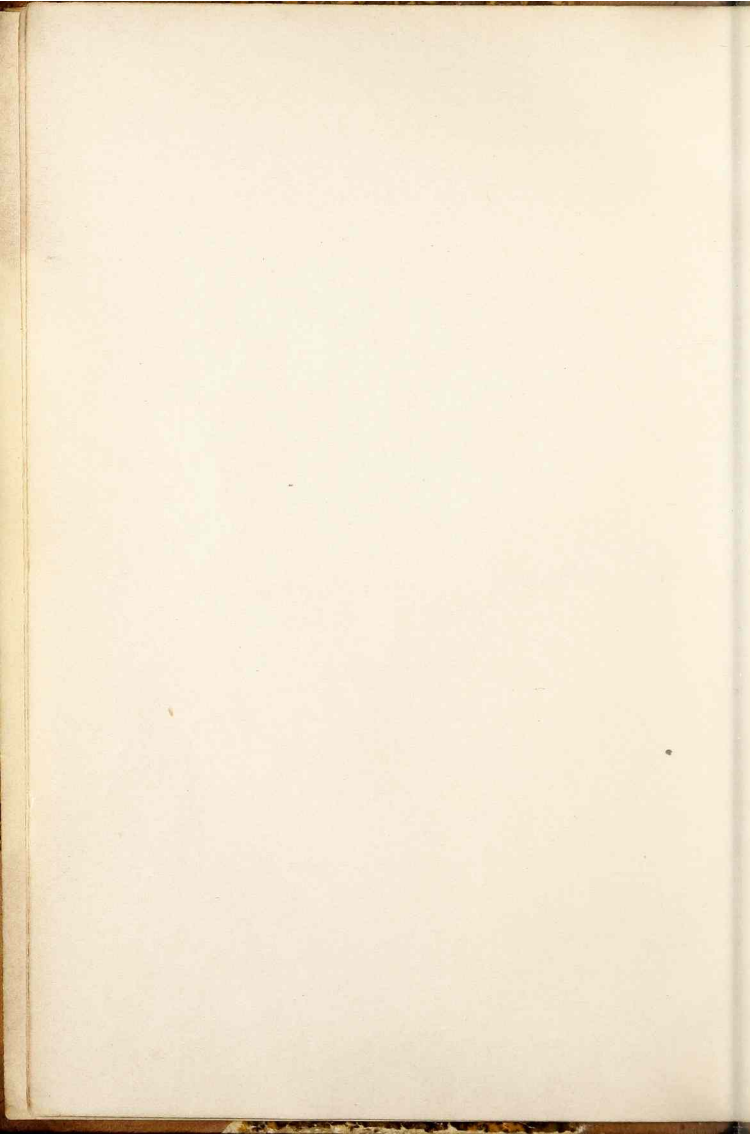
Fr. Vagges Bogtrykkeri.

1897.

Indhold.

	Pag.
Sparefasjen	1.
Svend Dyrings Huus	141.

Sparekassen

eller

Naar Enden er god, er Alting godt.

Bystipil i tre Acter.

De første Scener skrevne i Udlandet 1833—34. Stykket
endt i Begyndelsen af 1836.

Opført første Gang paa det kgl. Theater den 26de
Mai 1836.

Lyr. og dram. Digte, 1ste Deel. Kbhvn. 1841.

Dram. Værker. 7de Bind. (Teksten revideret; men For-
andringerne kun faa og ubetydelige).

Personerne.

Skaarup, Kjøbmand.

Madam Skaarup, hans Kone.

Jansine }
Antonie } deres Døttre.

August, Skaarups Søstersøn.

Adolf, Fuldmægtig i Admiralitetet.

Madam Rust, Collectrice ved Classe-Lotteriet.

Nicolai Keiersen.

Jacob, Waadsmand.

Første Herre.

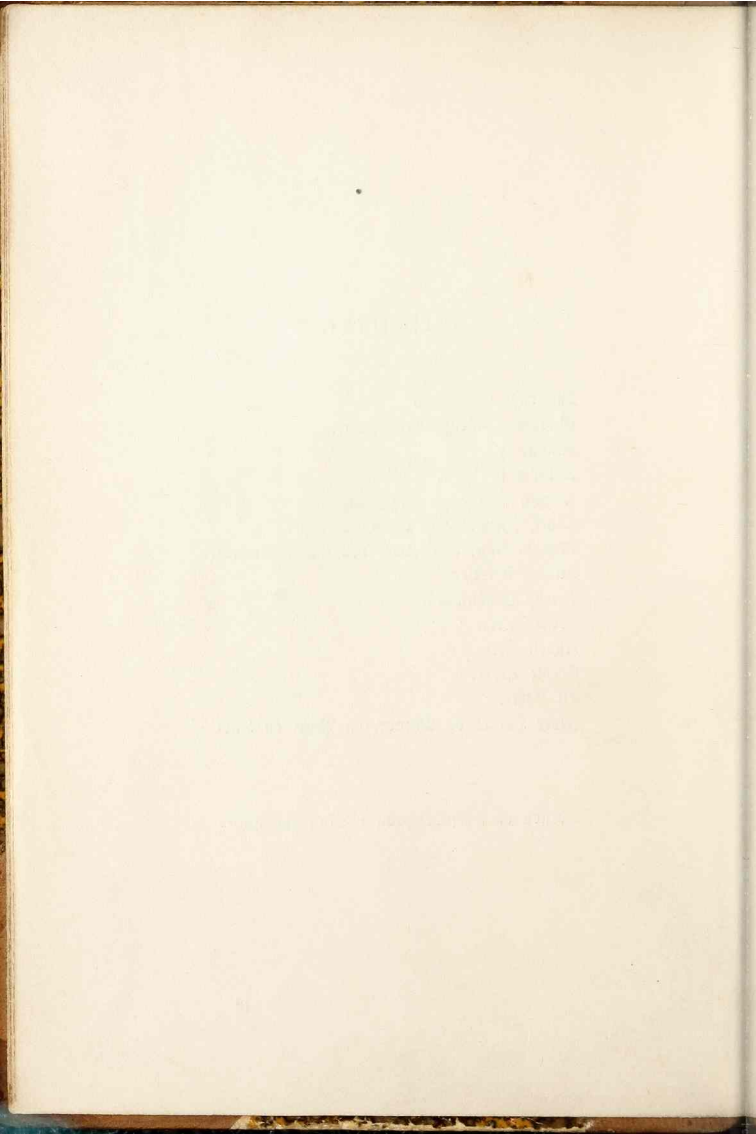
Anden Herre.

Tredie Herre.

En Dame.

Flere Herrer og Damer, en Pige, en Karl.

Scenen er i Kjøbenhavn i Skaarups Huus.

Første Act.

En simpelt meubleret Dagligstue. En Dør tilhøre (for Skuespillerne). En Hoved-Indgang i Baggrunden.

Første Scene.

Naar Tæppet gaaer op, sees de Tilstedeværende at sidde i en Halvfreds og i følgende Orden: Antonie. August. Skaarup. Madam Skaarup. Jansine. Man er i levende Dispiit.

Skaarup.

Ja, Børn, en Beslutning maae vi tage. Det kan ikke nytte at sidde her og snakke i Munden paa hverandre.

Mad. Skaarup.

Jeg har sagt min Mening, og derved bliver jeg.

Jansine.

Men Mo'er dog! hvor kan du være saa paaftaelig?

Mad. Skaarup.

Barn, jeg seer paa det Nyttige. I see paa
lutter Narrestreger.

August

(pique-ret).

Jeg beder om Forladelse, kjære Tante! Min
Proposition er sandeligen ingen Narrestreg.

Mad. Skaarup.

Ja, jeg meente Børnene.

Antonie

(der har reist sig og seet ud af Binduet).

Ja'er! der kommer Adolf herop. Han er saa
fornuftig. Han kan bestemt give os et godt Raad.

Mad. Skaarup.

Du skal see, han er af min Mening.

Zansine.

Nei, Adolf gjør Alt, hvad jeg beder ham om,
det veed jeg.

Skaarup.

Ja ja da! Lad os høre hans Mening. Han
er Skam en indsigtsfuld Mand. I skal see, han
figer som jeg.

August.

Jeg tør næsten parere, han holder med mig.

Antonie

(affides og leende til Jansine).

Hvis han ikke holder med os, skal han ikke have et roligt Dieblif for mig.

Anden Scene.

De Forrige. Adolf, omhyggelig klædt, hvide Handsker o. s. v., kommer fra Hoved-Indgangen.

Adolf.

God Morgen, Herr Skaarup! God Morgen, Madam Skaarup! — Min bedste Jansine! (Kysser hende paa Haanden). Er jeg ikke accurat?

Jansine

(Kysser ham paa Kiunden).

Du er altid den samme.

Mad. Skaarup

(affides til hende).

Jansine, husk paa, hvad jeg har sagt.

Jansine

(fortrebelig).

Hvad er der nu iveien?

Mad. Skaarup.

Ja, Barn, saa længe Alting er uafgjort, passe sig ikke saadanne Familiariteter.

Jansine.

Hvad kan det skade, naar vi ere mellem os? — Men der er heller Ingen, der under mig et eneste fornøiet Dieblit. Fordi vore Forhold ere saa ullykkelige, derfor skal jeg altid lide.

(Gaaer hen til Binduet og græder).

Skaarup

(affides).

Naa, nu skal der igjen mundhugges og flæbes.

Adolf

(der imidlertid har hilst paa August og Antonie).

Jeg seer, hele Familien er samlet. Er der passeret noget Nyt?

Mad. Skaarup.

De har gjettest det; og vi vilde netop høre, hvad De raader til i denne Sag. Min Mand kan fortælle Dem det.

Skaarup.

Med Fornøielse. Sætter Der nu Alle ned igjen, saa skal jeg fremsætte Sagen, og saa kan Enhver sige sin Mening paant. Herr Adolf kan da allerbedst dømme. — En Stol til Herr Adolf!

Antonie.

Bærsagod! (Affides til ham). Jeg kan hilse dig fra Jansine og mig, at du skal smukt være af vor Mening.

Adolf.

Meget vel.

(Sætter sig ved Siden af Jansine).

Skaarup

(rømmende sig).

Seer De, det er Dem formodentlig bekendt, at der i mange Aar har boet hos os en aldrende Pensionist, ved Navn Sørensen. Han var Pebersvend, lidt sær og paastaelig og havde vistnok sine Feil, men han døde som en from, gudhengiven Mand og — naar Enden er god, er Alting godt, som jeg pleier at sige. Jeg vil mangan Aftenstund savne ham ved en Styrvoist —

Mad. Skaarup.

Alt det veed Herr Adolf. Fortæl du fort og godt, at Sørensen er død paa Hospitalet, og at man nu har aabnet hans Testament.

Skaarup.

Saja da. — Dette Testament indeholder først adskillige Clausuler angaaende hans Begravelse, f. Ex. at han vil begraves med Paryk paa, da han altid har lidt meget af Gigt i Hovedet; at man skal give ham et Stykke Lakrits og en Pose Hyldehee med og to Par blaa, uldne Vanter; at man skal . . .

Mad. Skaarup.

Lad mig fortælle, Mand! du bliver aldrig

færdig. — Dette Testament indeholder den Clausul, at han har efterladt os 300 Rigsdaler, med det Tilføiende, at han havde den faste Tro, disse Penge vilde skaffe hele vor Familie Lykke og Velsignelse, naar de bleve rigtigt anvendte.

Skaarup.

Rigtigt og sparsommeligt anvendte, staaer der. Det Ord maa man Skam lægge Mærke til.

Mad. Skaarup.

Nu gaaer vor Disput ud paa, hvorledes vi skal anvende disse Penge, for at Sørensens Spaadom kan gaae i Opfyldelse. Han var en klog Mand, og har ikke sat disse Ord hen for Ingenting. Min Mand mener — ja, Mand, siig du nu først din Mening.

Skaarup.

Jeg for min Part lægger Eftertryk paa Testators Ord: sparsommeligt. Sørensen har i mine Velmagts-Dage ofte raadet mig til Deconomie og til at sætte nogle af mine Penge fast for paakommende Tilfælde. Men dengang vilde jeg ikke høre ham. Siden, da det gik tilbage for mig, var det for sildigt. Nu derfor, da han har testamenteret os denne Sum, mener jeg, at vi skal sætte den fast, og foreslaaer jeg Sparekassen. Der staaer den sikkert og forrenter sig. Naar endeel Ar er gaaet hen, er det en ganske fjøn lille Summa, hvormed jeg kan afbetale en gammel

Gjæld, der trykker mig, og den nye Klattegjæld, der kommer til, og som til den Tid er gammel. Herved faaer jeg Hænderne fri, har fuld Raadighed over mine Indtægter og kan tænke paa mange Ting, som jeg nu maa lade fare, og som dog kunde være vor Familie baade til Gavn og til Nytte. Jeg har saaledes tænkt paa nye Reoler i min Skriverstue og paa at lønne en lille Fuldmægtig, der kunde gaae Bhe-Grinder for mig og min Familie. — Min Kone derimod mener . . .

Mad. Skaarup.

Jeg siger, at Den, der gjemmer til Ratten, han gjemmer til Ratten. At sætte Pengene i Sparekassen er det samme som at kaste dem bort —

Skaarup og Adolf.

3h, Gud bevares!

Mad. Skaarup.

Ja, hvem veed, hvor vi er' henne, naar den Tid kommer, at vi skal have Nytte af Pengene i Sparekassen. Derimod er der ingen større Velfig-nelse i et Huus, og Jngenting, der gjør mere Gavn baade strax og for lang Tid, end et godt Vinne-Skab og gode, daglige Gangklæder; og hertil mener jeg, vi skal anvende endeel af Pengene.

Janfine.

Mo'er tænker aldrig paa Andet end paa sit
Linned-Stab. Vi har jo Alle, hvad vi behøve.

Mad. Skaarup.

Har I, hvad I behøve? Ja, det vil vise sig,
naar jeg engang skal tænke paa Tert Udstyr.

Janfine.

Mit Udstyr! Den Sorg kan du spare. Jeg
bliver saa aldrig gift; og desuden har mit Udstyr
ligget færdigt siden Paasken.

Mad. Skaarup.

Skal vi da ikke begynde at tænke paa Antonie?

Antonie

(hurtig).

Med mig har det ingen Hast.

Skaarup.

Ja, med den Passiar komme vi ingen Bei.
Lad nu August sige sin Mening.

August

(gjørende sig kostbar).

Ja, jeg for min Deel maa oprigtig tilstaae, at
jeg har en egen Anskuelse af denne Qvæstion. Det
ligger i Sagens Natur, at 300 Rigsdaler ikke kunne
betragtes som nogen stor Capital. Renterne deraf
ville selv i en Snees Aar ikke udgjøre noget Betyde-

ligt. Naar derimod disse Penge anlægges rigtigt eller gjøres hensigtsmæssigt frugtbringende, saa kunne de blive en Kilde til Velstand. Jeg har derfor, som Noget, der ganske tilfældig faldt mig ind, foreslaaet at anvende ommeldte Penge til dermed at kjøbe en Drengeskole. En af mine Venner har en superb Skole paa 12 Dreng, der næsten Alle betale ordentligt, og temmelig sikkert Haab om, at To komme til. Dette Institut vil han sælge omtrent for den omtalte Sum, en ubetydelig Betaling, naar man betænker, at en saadan Skole kan ved en klog Bestyrelse udvides utroligt, ja, at man har Exempler paa, at Drengenes Antal er steget til Hundrede; og hvor lucrativ en saadan Anstalt kan gjøres, behøver jeg ikke at sætte ud fra hinanden for en saa indsigtfuld Mand som vor Ven Adolf. — Alt kommer naturligviis an paa en klog Bestyrer; men for at de ikke skulde være i Forlegenhed herfor, tilbyder jeg mig med Fornøjelse. I 8 Aar har jeg været Lærer i Byens fleste Instituter, og jeg tør sige, jeg veed, baade hvorledes man skal tage Børnene og hvorledes man skal tage Forældrene; tør derfor næsten indestaae for et heldigt Resultat. — Dette var med saa Ord mit Forslag, som jeg aldeles underkaster vor Vens Betænkning.

Adolf.

Det er unægtelig et Forslag, der fortjener at overveies.

Mad. Skaarup.

Ja . . . men det vil dog give en Høben Bryderi.

August.

Bistnok. Men Bryderiet paatager jeg mig, at sige mod et moderat Salair; og Fordelen tilfalder Dem.

Mad. Skaarup.

Det var jo for saa vidt godt. Men alligevel — — ja, hvad mener du, Mand?

Skaarup.

Jeg mener, at det kan vi jo tænke over. Sparekassen er sandtnok sikkrere; der staae Pengene fast. Men lad nu Jansine først komme med, hvad hun har at sige.

Jansine.

Jeg vil slet ikke sige min Mening. Der er saa Ingen, der bryder sig om, hvad jeg siger.

Skaarup.

Hvad er det for Snak, Barn! Skal Herr Adolf ikke høre os Alle?

Adolf.

Min bedste Jansine! det bliver sandeligen nødvendigt . . .

Jansine.

Ja, søde Adolf, for din Skyld skal jeg sige min Mening; for du er den Eneste, der seer paa, hvad

jeg siger. (Tørrer Tinen). I kan for mig gjøre, hvad I vil. Men da der nu i tre Bintre har været Tale om en Klædes-Kaabe til mig og til Antonie, saa synes jeg, det var ikke for meget, om endeel af Pengene anvendtes dertil. En Klædes-Kaabe kan vi længe have Gavn af; og jeg er vis paa, at Sørensen, om han levede, vilde give mig Ret.

Skaarup

(piller sig bag Øret).

Bistnok kan I længe have Gavn af en Klædes-Kaabe. Men sandt at sige, Barn! veed jeg ikke, hvorledes den skal skaffe hele vor Familie Lykke og Velsignelse, som dog Sørensen har spaaet om disse Penge.

Jansine.

(grædende).

Ja, jeg tænkte det nok. Jeg kan aldrig sige et Ord, uden at de Alle ere imod mig.

Skaarup

(til Adolf).

Naa da! her har De alle de forskjellige Meninger. Gud veed, de ere forskjellige nok. — Hvad synes De nu?

Antonie.

Men, Fatter! skal jeg da ikke

Skaarup.

Det er Skamfærd sandt! — Kom da du med dit Beshv.

Antonie.

Pro primo er jeg af samme Mening som min Søster, hvad Raaberne angaaer; thi det kan aldrig skade. Pro secunden

Staarup

(rettende).

Pro secundo.

Antonie.

Pro secundo mener jeg, at da der ligeledes i tre Vintre har været Tale om en Voge paa Comedien, saa burde vi nu iaar tage to Pladser til om Torsdagen. Det bliver bestemt morsomt i Vinter. Vogerne ere betalte saa høit, saa de, der skrive for Theatret, ret vil gjøre sig Umag iaar.

Adolf.

Min gode Antonie! vi bør ingenlunde antage, at Forfatterne skrive for Fordelens Skyld. De have andre, langt ædlere Motiver.

Antonie.

Det er nok muligt; men derfor kan de gjerne være i Binden for Penge. Meget har de jo ikke, siger man; og jeg for min Deel har altid troet, at naar man i Parterret raaber: „Forfatteren leve!“ saa skeer det, fordi man frygter for, han har Ingen-ting at leve af.

Adolf.

Jeg vil ikke modsigge dig, men troer dog, at dette Udraab skeer af en anden Grund.

Antonie.

Ihvorom Alting er, mener jeg, at Zansine og jeg ved vore Forslag følge Fa'ers eget Exempel.

Skaarup.

Mit Exempel? Jeg gaaer jo aldrig paa Comedie; og med Raabe paa lader jeg mig da heller ikke see.

Antonie.

Nei, men du siger altid, at man skal forbinde det Rytte med det Behagelige; og derfor gaaer du ikke ud ad Porten med os Andre for at tage dig en Motion, men spiller Regler i Store Kongensgade.

Skaarup.

Det er endelig sandt, og forsaavidt har du jo Ret. Men . . . men, jeg seer min Sandten dog ikke, hvad Lykke og Betsignelse vor Familie kan vente sig af to Comedie-Billetter.

Antonie.

O Fa'er! det er en stor Lykke at gaae paa Comedie. Jeg er aldrig saa glad, som naar jeg er der. Jeg har undertiden leet og grædt paa eengang; og jeg har læst i en Bog, at videre kan vi stakkels Menneſker ikke drive det.

Skaarup.

Nu ja da! — Er du saa færdig?

Antonie.

Saa har jeg endnu et Par andre Smaa-Forslag, f. Ex., at vi skulde lægge lidt af Pengene tilside som Hjælp til at leie Værelser udenfor Porten næste Sommer; men fremfor Alt, at vi saasnart som muligt maae kjøbe en ny Hat til Mo'er. Mo'er seer ud som et Spectakel med den gamle, blaa Hat. Den er vendt og farvet op tre Gange. Skal den nu vendes 4de Gang, kan vi ligesaa gjerne sætte Foeret ud.

Mad. Skaarup.

Lad I mig og min Hat i Ro, Børn.

Antonie.

Ja, Mo'er, men naar vi gaae ud ad Vesterport og du er med, saa vender Skildvagten sig altid og seer paa din Hat.

Skaarup.

En ny Hat til Mutter bliver der nok Raad for; saa derfor har vi ikke nodig at kjevles. — Vilde nu De, Herr Adolf, som en fornuftig, studeert Mand, give os Deres Mening om dette intricate Spørgsmaal, saa vilde vi være Dem meget forbundne.

Adolf

(reisende sig).

Beg føler tilfulde det Vanskelige i at afgive en

Betænkning over saa forskjellige, men hver især af de vægtigste, hypperligste Grunde understøttede Meninger. Jeg skylder at beridne Dem, Herr Skaarup, min Agtelse for den Viisdom, hvormed De søger at skaffe Familiens Financer en fast Fond ved at nedlægge Pengene i Sparekassen.

Skaarup.

Der kan du see, Mutter!

Adolf.

Men jeg kan ikke mindre anerkjende det Fortjenstlige i Deres Forslag, Madam Skaarup! der, ved at ønske Pengene anvendte til Vinhed og Gangklæder, henvender Opmærksomheden paa Industriens Fremme, ligesom det nyere franske Ministerium.

Mad. Skaarup.

Hører du, Mand?

Adolf.

Jeg beundrer og glæder mig ved min Ven August's Proposition, der omfatter en saa vigtig Green som Underviisnings-Væsenet. Ja, selv min gode Janfines og Antonies forskellige Forslag tør jeg tilstaae en fortjent Anerkjendelse, da disse søge at tilveiebringe en ønskelig Forening mellem det Nyttige og Det, der blot sigter til Livets For skjønnelse. Ja, jeg indrømmer virkelig, at Antonie ved at foreslaae to faste Pladser i en Voge har gjort et Skridt til at realisere

det saa ofte hittede Dunst: at bygge en Bro mellem Theatret og Folket, at forbinde Livet og Kunsten. Jeg kan saa meget hellere indrømme dette, som det allerede er anerkjendt af vore hypperste Publicister, at Fædrelandets materielle Interesser meget godt kunne blomstre ved Siden af Interessen for Thalias og Melpomenes Tempel.

Antonie.

I dag taler du som en Engel, Adolf!

Skaarup

(opmærksom).

Stille, Barn!

Adolf.

Naar jeg nu desuagtet maa sætte en kraftig Opposition mod enhver af disse Meninger, da skeer det ifkun, fordi jeg troer, vi bør opoffre personlige Interesser for det almindelige Bedste og bidrage Bort til at understøtte offentlige Institutioner. Hvad kan være os mere værdigt end at lægge en af Lykken skjænket Capital paa det Offentliges Alter? og tør vi ikke haabe, at en saadan Opoffrelse visse vil opfylde Testators Spaadom og geraade hele Familien til Lykke og Velsignelse? — Skulde jeg derfor give min Mening om Anvendelsen af den bevidste Sum og gjøre mig værdig til den Tillid, Familien viser mig, da kan jeg efter mine Anskuelser ikke foreslaae noget Bedre, end at vi paa en ædel, selvopoffrende Maade sende Pengene til Bombebøssen.

Alle

(med et Udraab).

Til Bombebøssen?

Mad. Skaarup

(der tilligemed de Øvrige imidlertid har reist sig).

Na, sikke Noget: Hvor kan et fornuftigt Menneske falde paa Sligt!

Jansine.

Til Bombebøssen? — Men, søde Adolf, det er da vel ikke dit Alvor?

Adolf.

Tilforladeligt er det mit Alvor.

Skaarup.

Til Bombebøssen? Hm! hm! Mener De virkelig, at vi saadanne skulde skjænke alle de 300 Rigsdaler dertil, uden Revenüer, uden Renter, uden at have Noget derfor?

Adolf.

Naturligviis. Følelsen af at have gjort en god Gjerning er Capitalens bedste Renter.

Skaarup.

Ja, det er vel sandt; men af de Renter kan man ikke leve i Tider som vore, og naar man har Kone og Børn. Nei, saa troer jeg dog, Renterne fra Sparekassen ere at foretrække.

Antonie.

(slaaer Hænderne sammen).

Til Bombebøssen! — Jeg troer, naar der falder en Bombe ned i Huset, kunde jeg ikke blive mere forfækket end over dette Forslag.

August

(spydig).

Saa, man kan sandeligen ikke andet end blive frapperet over den mageløse Uegennyttighed, hvormed vor Ven Adolf disponerer over Familiens Capitaler. Deres Foresatte i Admiralitetet ville sikkert vide at skjønne paa Deres Interesse for denne Sag.

Adolf.

De maa ingensinde troe, at Egennytte —

Skaarup.

Nei, bevares! derom er slet ikke Tale. Deres rettskafne Character kjende vi Alle.

Jansine.

Søde Adolf, troer du virkelig, vi skulde

Adolf

(lidt varm).

Min bedste Jansine! du veed, jeg taler og handler kun efter Pligt og Samvittighed.

Jansine.

Saa, det veed jeg, søde Adolf. Og naar du siger det, er det vist rigtigt.

Mad. Skaarup

(tager sin Mand affides).

Jeg mærker nok, det er bedst, vi følge vort eget Hoved. Mange Raadgivere duer ikke.

Skaarup.

Ja, som du synes.

Tredie Scene.

De Forrige. Madam Rust (fra Hoved-Indgangen).

Mad. Rust.

Her har De mig igjen, lille Madam Skaarup. Saasnart jeg kunde komme fra Stuen, skyndte jeg mig herop for at høre, hvorledes Sagerne staae sig. Hvad har De nu besluttet med Pengene?

Mad. Skaarup.

Na, her kan man jo aldrig komme til Redelighed i nogen Ting.

Mad. Rust.

Ikke? — (Efter en Pause). Har De tænkt paa, hvad jeg spurgte Dem om?

Mad. Skaarup.

Jo; men det synes min Mand ikke om.

Mad. Rust.

Na, Deres Mand synes nok om det, naar De

bifalder det. Skal en Mand ikke gjøre saa meget for sin Kone? — Herr Skaarup! kan jeg troe, hvad Deres Kone siger, at De ikke vil unde hende den Glæde at tage en Seddel i min Collection.

Skaarup.

Jeg under hende al den Glæde, der stemmer med Fornuft og Erbarhed. Men jeg seer ikke, hvad Glæde hun kan have af at kaste 25 Rigsdaler ud af Vinduet.

Mad. Rust.

Af Vinduet? Hvor kan De som en forstandig Mand tale saaledes? Om De nu vinder det store Lod, er' saa Pengene kastede ud af Vinduet?

Skaarup.

Min kjære Madam Rust! jeg har nu spillet over en Snees Aar i Classe-Lotteriet, har snart haft en heel, snart en halv, snart en quart Seddel; ja engang var' vi Elleve om en Seddel. Jeg har holdt noie Bog over Udgift og Indtægt. Men naar jeg lægger alle Smaagevinster sammen, saa har jeg affurat spillet frit i tre Aar; det Øvrige er gaaet af min egenomme. Og vundet har jeg altsaa ikke. — Nei, det store Lod kommer saavist ikke til Smaafolk.

Mad. Rust.

Da veed De dog, at der er engang vundet

25,000 Rigsdaler i min Collection; og det var saamænd en Rokkedreier, der vandt dem.

August.

Er der virkelig vunden 25,000 Rigsdaler i Deres Collection?

Mad. Rust.

Ja, der er sandeligen, og det gif meget mærkelig til. — Seer De, det var den sidste Trækning ligesom idag, og jeg kunde omtrent have en 7 til 8 Sedler tilbage. Dagen før Trækningen kommer Rokkedreier Been, en god Ven af min Mand, ind til os og siger, han vil kjøbe en Seddel. Ih nu, svarer jeg, det var Synd andet, end at en saa god Ven af vort Huus ikke skulde vinde i vor Collection. Og dermed leder jeg en Seddel ud og siger spøgende: Tag den; den vinder bestemt. Hvorpaa han, der var en lystig Fætter, tager mig om Livet — jeg husker det, som om det var igaar — og siger: Naar en Kone, som De, min hjerte Madam Rust, leder en Seddel ud til mig, saa kan det aldrig feile, at jeg jo vinder. Og dermed staf han Sedlen til sig og gif. — Den næste Dag bragte jeg ham Budskabet, at han havde vundet de 25,000.

Antonie.

Han blev glad, kan jeg tænke! — Hvad sa'e han, da De fortalte ham det?

Mad. Rust.

Na, den stakkels Mand var som ude af sig selv. Jeg maatte naturligviis efterhaanden forberede ham. Et Menneſſe kan blive daarlig af Overraſtſe. Men da han ſaa ſik det at vide, ſaldt han mig om Halsen, kyſte og trykte mig — ja, dengang var jeg jo yngre og ſaae endeel bedre ud end nu.

Antonie.

Na, det gjør Intet. Jeg er viſ paa, naar De bringer Fatter de 20,000, ſalder han Dem med For-
nøielſe om Halsen.

Skaarup.

Derpaa ſkal det ikke komme an. Men — det har vel ingen Fare.

Mad. Rust.

Ja, veed De hvad, der er mange Ting, der tale for, at De dennegang kan have Lykken med Dem. Det er den ſidſte Træfning idag. Der er, ſom De veed, i denne de allerfleſte Gevinſter og deriblandt flere meget betydelige. Der er foruden det ſtore Lod en Gevinſt paa 10,000 Rigsdaler, en paa 4000, tre paa 2000, fjorten paa 1000, og tredive paa 500 Rigsdaler. Her er jo altid godt Haab. Hvorfor ſkulde De ikke vinde lige ſaa godt ſom Andre?

Mad. Skaarup.

Jeg synes dog, Mand, du ſkulde. Man kan jo ikke vide —

Skaarup.

Det fører til Intet, Mutter. Lotterie er Lofferi.

Mad. Rust.

Det kan man sige om Tallotteriet; der flatter man mange Smaasummer bort. Men Klasse-Lotteriet er kun een Udgift, som man kjender iforveien. Min salig Mand, der rigtignok kun var Thee- og Porcellains-Handler, men ellers saamænd en ganske fornuftig Mand, pleiede at sammenligne Tallotteriet med chinesisht Porcellain, der saae tillokkende ud, men gif let itu og hvert Dieblif maatte anskaffes nyt. Klasse-Lotteriet derimod, sagde han, er som Indepotter, der ere durable, og som man kun anskaffer sig een gang for alle, og har stor Nytte af.

Mad. Skaarup.

Min Mand har nu sat sig i Hovedet, at Pengene skal sættes i Sparekassen.

Mad. Rust.

I Sparekassen! Hvad Glæde har De af dem, naar de staae der? — Jeg kan nok lide, at Folk ere oeconome; men man skal heller ikke lægge sine Penge under Naas og Rukke. Og hør, veed De hvad, strengt taget er Klasse-Lotteriet at betragte som en Sparekasse.

Skaarup.

Nei, lille Madam, det synes jeg dog ikke.

Mad. Røst.

Ja, hør nu. Naar vi engang have nogle Penge liggende, som vi ikke veed, hvad vi skal gjøre med, og som ellers saa let smelte bort under Hænderne, hvor kan vi saa bedre anbringe dem end ved at tage en Seddel og saaledes lade Pengene forrente sig?

Skaarup.

Og saa hverken see Capital eller Renter igjen, naar Træfningsdagen kommer.

Mad. Røst.

Nei, nei! Vær nu fornuftig og tag mod Raison. Det gjælder kun, naar Lykken ikke er med Dem. Men naar den følger Dem, saa er Renterne undertiden ogsaa ganske anderledes end i Sparekassen. — Ja, jeg vil ikke overtale Dem. De maa selv bedst kjende Deres Fordeel. Men jeg mener blot, at den Arv, der saa pludselig er tilfaldet Dem, viser, at Lykken vil Dem vel; og at det derfor nok var muligt, at den fremdeles vil følge Dem.

Skaarup.

Det er sandt nok —

Mad. Røst.

Idag har De den Fordeel, at De ikke har nødig at gaae flere Maanedes i Uvisshed om Udfaldet. Nu gaaer jeg op, hvor der træffes — det er just den høie

Tid — og i mindre end en halv Time kan jeg bringe Dem Budskabet.

Skaarup

(raadvild).

Deri har De Ret; og det skulde ogsaa være det eneste —

Mad. Røst.

Ja, De skal ikke gaae efter mig; men tael med de Andre. — Hvad mener De, lille Bømsfru Antonie?

Antonie.

Spørg bare ikke mig; for jeg synes, De taler som et Drakel. Naar jeg var i Fatters Sted, tog jeg to Sedler i Deres Collection.

Mad. Røst.

Nu, Herr Skaarup — hvad vil De saa?

Skaarup.

Hvad mener du, Mo'er?

Mad. Skaarup.

Jeg mener, du skulde.

Skaarup.

Lad gaae da! Saa ta'er vi en Seddel. Bgrunden har jeg længe haft lyst dertil; men jeg syntes ikke, jeg nænte det med de Penge.

Mad. Røst.

Det kan jeg lide. (Tager to Sedler frem). Hvilken af de to ønsker De?

Skaarup.

Det er lige godt. Giv mig denne, Nr. 55 og 280. De kan siden hente Pengene hos mig.

Mad. Røst.

Ja, det har gode Veie.

Skaarup.

Og nu faae vi see, hvad Lykken under os.

Mad. Røst.

Den kan saamænd ligesaa gjerne favorisere Dem, som den kan lade være. Staae inde for Udsaldet kan jeg vel ikke. Men jeg har saadanne mine egne Betænkninger, der ikke pleie at slaae feil. Nu, Farvel saa længe! (Til Skaarup). Og tag Dem nu iagt, naar jeg kommer igjen. Ranskee De bliver nødt til at falde mig om Halsen.

(Gaaer).

Skaarup.

Nu, Børn, lad os saa faae Ende paa Sagen. Med Sparekassen bliver det til Intet, seer jeg nok. Fruentimmerne vil have deres Krig frem. Altsaa, Mutter vil have til Vinned og Gangklæder 120 Rigsdaler og 3, Børn, til to Klædes-Kaaber —?

Jansine

(falder ham om Halsen).

Aa, velsignede Fa'er! skal vi virkelig —?

Skaarup.

Javist. Men hvor meget bruger I?

Jansine.

Vi beregnede imorges, med Besætning og Føer omtrent 60 Rigsdaler.

Skaarup.

Det er mange Penge, Barn!

Jansine.

Er det nu mange Penge! Saa lad os heller slet ikke faae dem. Jeg veed saa, at jeg aldrig bliver saa lykkelig.

Skaarup.

Har jeg sagt det, saa faaer I dem. Naa — det bliver med Lotteriesedlen og Antonies to Billetter for i Vinter 245 Rigsdaler.

August.

Saa er der altsaa 55 Rigsdaler tilbage.

Skaarup.

Nei, det er ikke saa vel. Vi har allerede igaar disponeret over circa. 40 Rigsdaler for at anskaffe adskillige Smaating og rede min Kone ud af lidt Huusholdningsgjæld. Resten bliver altsaa omtrent

en 10 Rigsdaler, og dem — ja med dem vil vi skaffe os Alle en glad Aften, og drikke gamle Sørensens Skaal.

August

(affides).

Nu er da de Penge flattede bort som alle de andre. En skøn Deconomie!

Skaarup.

Kom saa ind med, Mutter. Seg maa ud. (Til August og Adolf). Adios. Ja, vi sees vel iaften.

(Han og Madam Skaarup gaae ind tilhøre).

August.

Naa, min Ven Adolf! hvorledes gaaer det saa med Deres og Zansines Ferlovelse?

Adolf.

Det er endnu ved det Gamle. Vi maae have Taalmodighed.

Zansine.

Naar det ikke var, fordi Adolf med Tiden skal arve sin Onkel, saa kunde det være det samme. Men jeg veed, jeg er kun skabt til Ulykke.

Adolf.

Giv dig tilfreds, min bedste Zansine! Onkel giver nok sit Samtykke til vor Forbindelse.

August

(affidés).

Nei, den Gamle er neppe saa gal at gjøre det.
(Hvit). Adolf har Ret. Med Tiden giver han nok
sit Samtykke.

Jansine.

Mener du, kjære August? Ja, naar jeg vidste
det, jeg skulde holde af ham, jeg skulde pleie ham i
hans Alderdom, jeg skulde forsøde hans sidste Dage!

August

(affidés).

Og saa arve ham! Ideen er ikke saa dum.

Antonie.

Jeg forstaaer mig ikke paa, hvorfor vor Herre
har skabt de rige Onkler. De gjør jo kun Fortred.
I hver Comedie, jeg har seet, er der en rig Onkel,
der gjør Livet suurt for de Forelskede.

August.

Og undertiden for Tilskuerne med.

Antonie.

Du er heldig, August. Du har Formue og
ingen rige Slægtninge, som du afhænger af. Ivert-
imod, du har en uformuende Broder, som du kan
hjælpe, hvad Dieblif du vil.

August

(forlegen).

At hjælpe en slet Huusholder, er sandeligen ikke
saa let.

Antonie.

Du kunde ret passe for mig. Men naar jeg
vil ha'e dig, saa maa jeg nok selv frie.

August

(affibes).

Seer man til hende? (Høit). Antonie er gud-
skeelov altid i godt Humeur.

Antonie.

Det er en Fordeel til, isald du har Øyst at frie
til mig. Om Penge, veed jeg, bryder du dig ikke.

August.

Opriktig talt, kjære Antonie! troer jeg, at vi
To ikke passe for hinanden.

Antonie

(leer høit).

Ja, deri har du Ret. Det er det fornuftigste
Ord, jeg har hørt af dig i lang Tid.

Jansine

(affibes til Abolf).

Det kunde være et godt Partie, August med
Antonie. Men han tager hende vist ikke.

Adolf.

Jeg troer selv, at han ikke tager hende.

August.

Ja, jeg maa videre. Gaaer De med, Adolf?

Adolf.

Paa Diebliffet.

Antonie.

(hurtig og affides til Adolf).

Du maa endelig blive. Vi har noget meget vigtigt at tale med dig om.

Adolf.

Meget vel. (Til August). Undskyld mig — jeg kan endnu ikke gaae.

August.

Siger Intet. — Farvel, Jansine! Adieu, lille Antonie! (Affides, idet han gaaer). En piquant lille Satan, den Antonie! Skade, Forældrene er' blevne til saadanne Pjaltefræmmere.

(Gaaer).

Adolf.

Nu, min gode Antonie! hvad er det, du vil mig?

Antonie.

Adolf, du er vor eneste Trøst! Du maa raade og hjælpe os. Vor Pleiebroder Nicolai er kommet hertil igaaraftes.

Adolf.

Nicolai? Hvilken Nicolai?

Antonie.

Har du ikke hørt os tale om Nicolai, der var i Huset hos os fra Barnsbeen, og som Fa'er og Mo'er for 6 Aar siden sendte bort som Skibsdreng?

Janfine.

Ja, for han var saa vild og uregjerlig, at vi ingen Bei kunde komme med ham.

Antonie.

Men det var dog ikke rigtigt at sende ham saaledes ud i den vide Verden. Han var ikke 18 Aar gammel og kunde jo forbedre sig. Jeg veed, jeg har aldrig grædt, som da Nicolai tog bort for at gaae ombord.

Janfine.

Jeg græd med; jeg græd hele Dagen. Men vi kunde dog ikke beholde ham i Huset, saadan som han var. Veed du, hvad han gjorde engang, søde Adolf? Han satte en Troldefærting i Pigens Kammer, da hendes Kjæreste var hos hende —

Antonie.

Hvem vil huske paa saadanne Drengestreger! Han var saa god og saa munter — og jeg veed, Fa'er og Mo'er har ofte fortrudt, de har sendt ham bort.

Janfine.

Ja, men nu er Fa'er dog vred paa ham, fordi han i al den Tid ikke har ladet høre fra sig.

Antonie.

Det er han, og derfor vover den stoffels Nicolai ikke at komme for Fa'er og Mo'ers Dine.

Janfine.

Jeg skal sige dig, Adolf! han lod igaaraftes Antonie kalde ud, for hun var før altid hans Fortrolige; og saa siden kom jeg til, og saa fortalte han, at han har været i Amerika og kom nu tilbage lige saa fattig, som da han tog herfra.

Antonie.

Og nu er det, du skal give os Raad. Du veed jo altid Udveie. Du maa endelig hjælpe ham, saa er du ogsaa saa velsignet!

Adolf.

Hvad er det unge Menneske?

Antonie

(modfalder).

Han er Understyrmand. Det er vel ikke meget?

Adolf.

Han kan jo avancere og med Tiden blive Overstyrmand.

Antonie.

Ja, det er vel heller ikke meget. Og desuden, saadanne ligge paa Soen, det synes jeg ikke, han skulde. Kan han ikke blive Noget her i Kjøbenhavn? Du har jo saa mange Bekjendtskaber, Adolf. Kan du ikke gjøre Noget for ham?

Adolf.

Ja, hvad skulde det være?

Antonie

(snurrig).

Er der ikke Noget for ham oppe . . . oppe i Collegierne?

Adolf.

Hvad troer Antonie, der kunde være for en Styrmænd?

Antonie.

Ja, Herregud, hvad veed jeg!

Janfine.

Vær du kun ganske rolig. Adolf skal tage sig af ham.

Antonie.

Og underrette Fa'er og Mo'er om, at han er kommen hjem?

Janfine.

Det kan han gjøre efter Bordet. — Ikke sandt,

jøde Adolfs, det gjør du Alltsammen, naar jeg beder dig derom?

Adolf.

Hvor kan du tvivle derom, min bedste Zansine?

Zansine

(Hjælende for ham).

Jeg tvivler heller ikke, min Ven! Jeg veed, at du er et af de fjældneste Mennesker i Verden. Naar du ikke var, brød jeg mig slet ikke om at leve. Gid jeg blot var rig, saa skulde du leve som en Minister, og saa skulde jeg gjøre Der Allesammen saa lykkelige. — Kom nu med, Adolf; saa skal vi gaae ud sammen og købe Klæde til Kaaberne.

Adolf.

Min bedste Zansine, skulde vi ikke vente, indtil din Fa'er har givet os Penge dertil.

Zansine.

Na, Holm er min egen Kræmmer; for ham har jeg ikke nødig at genere mig. Kom kun.

(Han og Zansine gaae ind tilhøre).

Antonie.

(ene, sætter Stole tilside o. s. v.).

Nicolai vil komme Kl. 11, mens Fa'er er ude. Saa kan han strax være her. Igaar saae jeg ham ikke rigtigt. Det var i Skumringen, og vi turde ikke hente Os. Men jeg kjendte ham paa Stem-

men, kjendte ham strax, ligesom han sagde: Godaften, Antonie! kan du kjende mig igjen? — Men han har vist forandret sig meget. (Der bankes paa Døren). Der er han!

Fjerde Scene.

Antonie. Nicolai (i simple blaa Klæder, men dog med fremmed Snit).

Nicolai

(iler hen til hende).

Antonie! kjære Antonie! her har du mig igjen.

Antonie

(lidt forvirret ved at see ham).

Goddag, Nicolai, goddag! Værsgod . . .

Nicolai.

Jeg har ikke havt et Minut Ro paa mig idag, indtil Kloffen blev 11; jeg har allerede været ved Gadedøren for en halv Time siden; saaledes har jeg længtes efter dig — (rettende sig) efter Der Allesammen. Lad mig nu ogsaa see rigtig paa dig. Igaar syntes jeg bestandigt, jeg havde min forrige lille Lege-søster for mig. Er det nu virkelig dig? Er det den samme Antonie som før?

Antonie

(noget fremmed).

Jo, mig er det; men . . .

Nicolai.

Du har forandret dig meget. Du er bleven stor, Antonie, og . . . smuk.

Antonie

(neier).

Taf. Det er nok saadanne en Smands-Talemaade.

Nicolai.

Nei, nei! men du var allerede smuk dengang. (Griber hendes Haand). Du har endnu de samme brune, skjelmiske Dine, det samme muntre Smil; saa er vel ogsaa Hjertet det samme, og dit gode Humeur.

Antonie

(søger lempeligt at komme løs).

Jo, Taf; men . . . vil du ikke sidde ned . . .

Nicolai.

Nei, lad mig staae. Hvad skal ogsaa de Complimenter til? Er jeg ikke din Pleiebroder som før? Har da 6 Aar gjort mig saa fremmed for dig? — See ikke saaledes paa mig, Antonie! Du gør mig angst og bange. Er jeg dig ikke længer kjær? Foragter du mig, fordi jeg kommer saa fattig, som jeg gif?

Antonie

(levende).

Nei, Nicolai, for Guds Skyld! hvor kan du troe . . . Vi ere jo heller ikke saa rige, at vi har

Grund til at see ned paa Andre. Men . . . men, du har ogsaa forandret dig altfor meget. Det er slet ikke, som det var dig selv. Hvor du er voxet ud og er bleven høi!

Nicolai

(smilende).

Synes du, jeg har forandret mig til min Fordeel?

Antonie.

Jo, saamænd! — Du er bleven bruun i Ansigtet; men, sandt at sige, det klæder dig ganske godt.

Nicolai.

Jeg har levet under en hedere Sol end den, I har hertillands, har tumlet mig omkring ved Amerikas Kyster, har døiet onde og gode Raar, — saa kan man ikke sørge for en hvid Hud.

Antonie.

Saa, naar jeg tænker, hvor du har været langt omkring og seet meget!

Nicolai

Det har jeg, og jeg kan i de lange Vinter-Aftener fortælle Jer endeel. Men nu vil jeg helst høre Noget om dig og om dem herhjemme. — Hvorledes gaaer det Jer Allesammen?

Antonie

(nedsaaet).

Det er gaaet meget tilbage for Fa'er.

Nicolai.

Saa? — Ja, jeg har hørt . . .

Antonie.

Han har havt lutter Tab i de sidste Par Aar, og vi har maattet indskrænke os meget. (Dyrmterre). Men hvad skal man ogsaa med Rigdom? Man er kun i bestandig Frygt for at miste den — (leende). og den Sorg er vi endelig nu frie for.

Nicolai.

Og Janfine?

Antonie.

Hun er forlovet eller saa godt som forlovet med en Fuldmægtig Adels, saadan en brav, stikkelig Mand. Han har allerede lovet, han vil tage sig af dig og gjøre alt muligt for dig.

Nicolai

(fold).

Tab . . . vil han? — det er smukt.

Antonie.

Du er jo ikke saa vild mere som før, Nicolai? Ikke sandt, du har . . . har forbedret dig. (Forstende). Ikke?

Nicolai

(leende).

Jo, jeg har forbedret mig. Naar man er nær ved de 25 Aar, har man svedt endel af det Bild-

skab ud, hvormed man pinnede sig selv og Andre i sit 19de.

Antonie.

Jeg har engang læst et Eventyr om en Mand, der havde mange Børn og kom godt ud af det med dem Allesammen. Men den Yngste var uregjerlig, og han kunde han ikke styre. Og saa en Dag tog han ham for sig og sagde: Jeg kan ikke styre dig, og derfor skal du ud af Huset; og saa jog han ham ud i den vide Verden. Da nu Manden var bleven gammel og svag og alle hans Børn havde forladt ham og Ingen brød sig om ham, da kom den Yngste tilbage. Han havde glemt alle sine forrige Daarligheder og var bleven fornuftig. Ja, han var saa klog, at han kunde høre Græsset groe. Og han var saa rig, saa rig! og en gammel Konge havde gjort ham til Thronarving. Og saa tog han sin Fa'er til sig og skaffede ham en sorgfri Alderdom. Jeg veed ikke, hvoraf det kommer, at hvergang det Eventyr er faldet mig ind, har jeg tænkt paa dig, Nicolai; at ogsaa du vilde vende tilbage . . .

Nicolai

(misfornøjet).

Ikke som fattig, simpel Understyrmænd, men som Prinds; ikke sandt?

Antonie.

Skam dig, Nicolai! Hvorfor troer du, jeg seer saa meget paa, om du er rig eller fattig? — Men

du var vild og uregjerlig som Dreng, og Fa'er og Mo'er vare altid saa brede paa dig. Og derfor vilde jeg gjerne, du skulde komme igjen som et andet Menneske. Men naar du nu ikke vil høre paa, hvad jeg siger —

(vender sig bort).

Nicolai

(griber hendes Haand og holder hende fast).

Kjære, gode, lille Antonie! vær ikke vred paa mig. Jeg vil høre Alt, hvad du siger. Da jeg var en vild Dreng, var du den Eneste, jeg brød mig om; skulde jeg saa nu foragte dine Ord? — Men det kan ikke undre dig, at jeg nu ved min Hjemkomst er frygtsom for Modtagelsen og lidt mistroisk. Jeg er bleven behandlet haardt herhjemme. I har jaget mig bort som en Hund — jeg veed, hvad du vil sige — men hvem kan sætte et gammelt Hoved paa en munter, livlig Dreng? At lade mig gaae tilspes som Skibsdreng var dog for galt. Hvorledes jeg hang ved Jer Allesammen med Liv og Sjæl, det vidste I ikke, ja, jeg har selv ikke vidst det, før da jeg maatte langt herfra. — Nu er jeg kommen tilbage, med den samme Kjærlighed til Jer Alle; men — lad mig kun sige det ligefrem — med den samme bittre Overbeviisning, at I kun vil bryde Jer lidt om mig og maaskee paany støde mig fra Jer.

Antonie

(med Følelse).

Nei, Nicolai, det har du sandelig ikke nødig at

frøjte. Vi vilde Alle holde af dig, og hvis Ingen vilde, skulde dog jeg —

(standjer).

Nicolai.

Du, Antonie? Tør jeg virkelig troe det? — Saa bryder jeg mig ikke om de Andre. Du er dog Den, jeg i al den Tid meest har tænkt paa, meest har glædet mig til at see igjen. — Kan du huske, at jeg engang som Dreng har friet til dig, og at du svarede, jeg skulde først blive til Noget, saa vilde du see til. Nu er jeg — (gaaende af). — ja, jeg er kun Styrmand. Men med et godt Mod staaer Verden os aaben; og du skal see, jeg kommer nok frem. Bliiver du vred, naar jeg nu paany frier til dig?

Antonie.

Men, Nicolai! er du da ikke rigtig flog? Knap er du ankommen —

Nicolai.

En Sømand kan ikke gjøre saa mange Omstændigheder som Andre, der altid har Stunder. — Svar mig, Antonie!

Antonie.

Svar mig! Men troer du da, det kommer an paa mig alene? Har Fa'er og Mo'er ikke ogsaa et Ord at sige med?

Nicolai.

Men, naar nu de give deres Samthkke?

Antonie.

Ja, saa kan vi altid tales ved.

Nicolai.

Nei, nei! lad mig ikke være i Ubished! — Antonie! vil du, naar dine Forældre tillade det? vil du, uagtet din Ven er fattig og kun har sit redelige Hjerte, men et Hjerte, der har været dig tro og hengiven i alle de Aar, jeg har været borte —?

Antonie

(uden at see paa ham).

Nicolai! naar du overbeviser mig om, at du er bleven brav og skikkelig og stræbsom, saa — enten du er fattig eller rig — og naar du virkelig har mig kjær — og naar Fa'er og Mo'er . . .

Nicolai

(ude af sig selv).

Hurra! ja, saa er der Intet iveien! (Tager hende om Livet). Saa er du allerede min lille Kjæreste!

Antonie

(river sig løs).

Men Nicolai dog . . .

Nicolai.

Hør, kjære Antonie, nu skal jeg fortælle dig — (afbrøder sig selv). Nei, det var Ingenting. Jeg vilde

bare fortælle dig, at nu vil jeg ikke bytte med Admiralen paa et Orlogs-Skib.

Antonie.

Saa, men nu skal du være ordentlig, ellers gaaer jeg.

Nicolai.

Jeg er ordentlig — bliv bare; bliv og fortæl mig — fortæl, hvad du vilde sige — nei, det var ikke det — jeg er saa forstumlet — aa, jeg staaer her og vaaser!

Antonie

(leende).

Saa, jeg synes ogsaa.

Nicolai.

Nu veed jeg det. Troer du, din Fa'er gjerne giver sit Minde?

Antonie.

Nei, det troer jeg ikke. Men det er jo dig, der har det gode Haab.

Nicolai.

Det har jeg ogsaa. Bær du kun rolig. Men hvordan troer du, han vil tage mod mig?

Antonie.

Saa, Gud skal vide det. Han vil sagtens holde en lang Tale til dig og formane dig; og Mo'er vil examinere.

Nicolai.

Troer du?

Antonie.

Bliv kun ikke bange. Det kan ogsaa være, at Fa'er og Mo'er vil blive ligesaa forbloffede over dig som jeg selv.

Nicolai.

Hvad mener du?

Antonie.

Jo, du er . . . du har faaet . . . jeg veed ikke selv — du har et Bæsen, som om hele Verden hørte dig til.

Nicolai.

Naar du bare holder af mig, saa hører hele Verden mig til.

Antonie.

Jeg kan slet ikke faae i mit Hoved, at du kun er Sthyrmand. Du er saa fiin, at sige paa din Maade, og dit Pinned er saa hvidt. Lad mig see dine Hænder! — Man skulde ikke troe, at de Hænder have holdt paa Roret i ondt Veir.

Nicolai.

Det har en Sthyrmand heller ikke nødig. Men lad nu det fare og siig mig, naar jeg tør presentere mig for mine Pleieførelde.

Antonie.

Nu er kun Mo'er hjemme. Fa'er er paa Told-

boden, og Jansine er ude at kjøbe Klæde til Vinter-
Klæder for sig og mig. — Du seer saa besynderligt
paa mig. Du troer nok, vi slaae ret stort paa. Na
nei! Ja'er har i disse Dage arvet nogle Penge; det
er det Hele.

Nicolai.

Har han arvet? Saa?

Antonie.

Ja, Arven er allerede gaaet sin Vej. Vor Fa-
milie har intet Talent til at holde paa Pengene. Vi
forstaae meget bedre at komme ud af det med Ingen-
ting.

Nicolai.

Nu da, saa vil jeg opsætte min Visite til i Ef-
termiddag. I dette Dieblig er jeg ogsaa for glad og
velstemt til at lade mig examinere. Lev da vel til
i Eftermiddag. Og naar jeg saa har staaet mig godt
til Examen, saa har jeg jo Lov — ikke sandt? —
saa har jeg Lov til at anholde om din Haand, og
saa skal du blive den lykkeligste Styrmandskone i
Landet.

Antonie.

Ja, Gud veed, hvorledes vi To skal komme ud
af det; for jeg har Ingenting og du har Ingenting.

Nicolai.

Vi skal just komme godt ud af det. Du skal
leve som en Prindsesse paa mit Skib.

Antonie.

Nei, Tak, Nicolai. Forord bryder ingen Trætte.
Tilføes gaaer jeg ikke.

Nicolai.

Godt; saa sætter jeg mig ned her i Byen.

Antonie.

Alt Gud, jeg veed hverken, om jeg skal lee eller
græde over dig. Du gjør Vind som en Chinafarer.
Bidste jeg ikke, at du al din Tid har været saaledes
og med alt dette en redelig, trofast Sjæl, saa vilde
jeg fortryde, hvad jeg har lovet dig.

Nicolai.

Du skal aldrig komme til at fortryde det. Hav
Tillid til mig, og du skal see, Alting vil gaae godt.
Rig eller fattig — hvad gjør det til Sagen? Det
som grundlægger vor Lykke, kan dog Ingen kjøbe med
Penge; saa vil jeg haabe, vi heller ikke kan miste
det, om ogsaa vore Kaar ere ublide. — Farvel, An-
tonie, og vær ved godt Mod. Bliver vi først gift
sammen og har sat Bo, saa skal hele Gaden tale om
Sthyrmand Reiersen og hans velsignede, lille Kone.

(Gaaer. I Døren møder og hilser han Madam Rust, der
forsthyret gaaer ham forbi uden at hilse igjen).

Femte Scene.

Antonie. Mad. Røst.

Mad. Røst

(mat og afkræftet).

Er De der, Sønfru! Gud være lovet, at jeg træffer En. Jeg troede aldrig, at jeg havde vundet herop.

Antonie.

Er De ikke vel, Madam Røst?

Mad. Røst.

Jo, jeg er vel . . . nei, jeg er slet ikke vel. Mine Been kan knap bære mig. Har De en Stol?

Antonie

(bringer en Stol).

Bærsgod. Vil De have et Glas Vand?

Mad. Røst.

Ja, Tak . . . nei, jeg vil Intet have. Men lad mig strax faae Deres kjære Herr Fa'er i Tale.

Antonie.

Fa'er er ikke hjemme.

Mad. Røst.

Er han ikke? — Staffels Mand! han veed slet ikke . . .

Antonie.

De gjør mig urolig, Madam. Er der Noget passeret? Skal jeg kalde Mo'er ud?

Mad. Røst.

Ja, kald Deres kjære Moder ud . . . Nei, kald hende ikke ud. Jeg maa selv . . . Ja, du store Gud! hvor Forskuellets Veie ere forunderlige! Hvem skulde have sagt . . . ja, jeg sa'e det!

Antonie.

Men, kjære, bedste Madam Røst! naar De længe bliver saadanne ved, saa dør jeg af Skræk.

Mad. Røst.

Aa, min søde, rare Jomfru! (Kysker hende). De har altid været min Diesteen. Men bær over med mig. Jeg er ganske ude af mig selv. (Reiser sig urolig). Men Deres Herr Fader maa komme — han maa komme — (affjedes) en Anden kunde underrette ham . . . (Gæst). Der maa gaae Bud efter ham.

Antonie

(Ihyster).

Der kommer han. (Springer hen til Døren). Fa'er! her er Madam Røst og vil endelig tale med dig.

Sjette Scene.

De Forrige. Skaarup.

Skaarup.

Madam Røst? Meget gjerne. Her er jeg.

Mad. Rust.

(gaaer ham langsomt imøde).

Min retskafne, ædle Herr Skaarup! Ja, jeg vil tale med Dem. Jeg har et meget vigtigt Ord at tale med Dem. Men det maa være under fire Dine.

Skaarup.

Gaae ind saa længe, Antonie.

Antonie

(affides, idet hun gaaer ind).

Nu skal jeg gaae ind!

Skaarup

(idet han vil trække Sjolen af).

Nu, Madam Rust?

Mad. Rust.

Herr. Skaarup! De maa være en Mand! De maa fatte Dem.

Skaarup

(studer).

Hvad behager?

Mad. Rust.

Forsynet har udfaaret Dem paa en høist mærkelig Maade til sit Redskab.

Skaarup

(aflarmet).

Hva — hvad mener De?

Mad. Rust.

Beg har en Efterretning at bringe Dem. (Efter et Ophold, seende stift paa ham). Har De Styrke nok til at høre den?

Skaarup.

Min kjære Ma — Madam Rust! kom De kun frem dermed.

Mad. Rust

(igien efter et Ophold).

Deres Seddel i Glasfelotteriet har vundet.

Skaarup.

Har den? — Ei, ei! hvor meget?

Mad. Rust

(med Eftertryk).

En betydelig Sum.

Skaarup

(glad).

Er det Alvor? Dog vel ikke de 4000?

Mad. Rust.

De har vundet de 4000 . . . De har vundet mere end de 4000.

Skaarup.

Guds Død! skulde jeg have faaet de 10,000?

Mad. Rust.

Ja . . . De har

Skaarup.

Har jeg? hvad? har jeg? — Victoria! Tralala!

Mad. Rust.

Nei, De har ikke

Skaarup.

Har jeg ikke?

Mad. Rust.

Nei . . . aa Gud, Herr Skaarup! — De har — men De maa sandeligen fatte Dem -- (udbrydende). De har vundet de 50,000 Rigsdaler!

Skaarup

(forstønet).

Halvtredsindstyve . . .! (Med svag Stemme og tumlende). Madam Rust! der staaer inde en Flaske med Salmiak . . .

Mad. Rust

(holdende paa ham).

Tænkte jeg det ikke nok! — For Guds Skyld, kom til Dem selv. (Raaer ind tilhøre). Madam Skaarup! Komfru Antonie! kom mig til Hjælp!

Syvende Scene.

De Forrige. Madam Skaarup og Antonie fra høire Side; strax derefter Adolfs, Jansine og August. (fra Hoved-Indgangen).

Mad. Skaarup.

Hvad er der skeet?

Antonie.

Na Gud, er Fa'er syg?

Mad. Skaarup.

Er du daarlig, Mand . . . lad mig —

Adolf og Jansine

(der komme ind med August).

Hvad har man for her —?

Mad. Røst.

Herr Skaarup! kom dog til Dem selv!

Skaarup

(med svag Stemme).

Er min Kone her?

Mad. Skaarup.

Her er jeg. Vi er' Alle her. Vil Du mig Noget?

Skaarup.

Veed du allerede?

Mad. Skaarup.

Nei, nei! Hvad skulde jeg vide?

Skaarup.

Kone! vi har vundet de 50,000 Rigsdaler!

Alle

(undtagen Skaarup og Madam Rust, med et høit Udraab).

De 50,000 Rigsdaler!

Antonie

(falder Madam Rust om Halsen).

Nei, er det sandt, søde Madam Rust?

August

(til Madam Rust).

Birkelig? De 50,000 Rigsdaler?

Mad. Rust.

Paa mit Ord: de 50,000 Rigsdaler.

Janfine.

Nei, Adolf, hvad synes du . . .

Adolf.

Det var jo en meget glædelig Begivenhed.

August.

Kjære Onkel! De tør være overbeviist om min største Deeltagelse. Jeg gratulerer Dem.

Alle de Øvrige.

Ja, vi gratulere! vi gratulere!

Skaarup

(der hidtil har siddet med Hænderne foldede i Skjødets og stirret hen for sig, reiser sig).

Tak, Born! Tak! Tak! — Ja, det er en stor, en ufortjent Lykke; og det er vor Pligt at bære den med Ydmyghed. — Kom hid, lille Kone! (Trækker hende til sig og kysser hende). Du har i de sidste Aar gjennemgaaet Meget med mig, og uden at klage. Gud være lovet, nu kan jeg berede dig en sorgfriere Fremtid.

Mad. Skaarup.

Ja, nu, kjære Mand, har vi jo slet ingen Nød.

Mad. Rust.

Naa, Herr Skaarup! hvem havde nu Ret? De eller jeg? Var det nu ikke godt, De ikke satte Deres Penge i Sparekassen?

Skaarup.

Ja, De maa nok sige det. Det var Himlens Beslutning, og jeg bekjender, at vi fornemmeligen maae takke Dem —

Mad. Rust.

Oh, bevares —

Mad. Skaarup.

So, deri har min Mand Ret. Uden Dem havde vi aldrig tænkt derpaa. Men min Mand skal ogsaa vise sig erkjendtlig.

Jansine

(til Adolf).

Søde Adolf! jeg er saa glad, saa lykkelig!

August

(affides).

Nei, de Menneſter har Hæſtelykke!

Antonie.

Men, Fatter, hvad ſkal vi gjøre med alle de Penge!

Skaarup.

Det kommer vi nok ud af, Barn. Nu maae vi ſee til at komme lidt til Ro og reflectere over, hvad der er det Nærmeste at gjøre. (Gaaer under det Følgende ſpeculerende op og ned, efterfulgt beſgelviis af de Andre, alt ſom han tiltaler dem). Førſt og fremmeſt maa der røddes op i Salen, Kone! Vi kan ſagtens vente Fremmede, der vil gratulere; ſaa maa der ſee ordentligt ud.

Mad. Skaarup.

Ja, det ſkal ſtrax ſkee.

Skaarup.

Og ſaa maa Jansine tage mine ſorte Klæder frem og lade Pigen børſte dem.

Jansine.

Det ſkal jeg nok, Fa'er.

Skaarup.

Og saa maae J, Børn, ogsaa flæde Jer lidt
anstændigt.

Jansine og Antonie.

Jo, det skal vi, Fa'er.

Skaarup.

J kan gaae ud i Boutiquerne og kjøbe Et og
Andet.

Jansine og Antonie.

Det er godt, Fa'er.

Skaarup

(til Konen, affides, men dog i Gangen).

Og hør, Kone, saa maa mit Uhr indløses.

Mad. Skaarup.

Beg sender strax En derhen.

Skaarup.

Og saa maa August bevise mig den Tjeneste at
gaae hen til en Mand for mig.

August.

Naar De ønsker det — og hvis der ellers er
Noget —

Skaarup.

Taf! Taf! — og med Madam Rust maa jeg
fiden tale.

Mad. Røst.

Ja, jeg er jo her i Huset.

Skaarup.

Og — (standser). ja det er sandt, Røne, hvad har du til Middag til os?

Mad. Skaarup.

Vor daglige Mad.

Skaarup.

Nei, det gaaer min Sandten ikke an. Paa en Dag som denne maa man have noget Aparte.

Antonie.

Ja, det har Fa'er Ret i!

Mad. Skaarup.

Hvor skal jeg i den Hast —

Skaarup.

Lad gaae Bud hen paa en Restauration. Og lad os faae et Par Glasfer Viin — en god Viin — vi vil drikke Rhinsviin idag.

Adolf.

Beg skal meget gjerne besørge et Par Glasfer.

August.

Beg tilbyder mig ogsaa —

Skaarup.

Godt, og lad os saa gaae ind, Børn, og Hver
gjøre Sit. I er' Alle tilbords hos mig til Middag.
— Kom, Kone! kom lille Madam Rust! (Tager sin
Kone og Madam Rust under Armen). En glad Dag skal er-
statte os mange Gjenvordigheder, og sande mit gamle
Ordsprog: Naar Enden er god, er Alting godt!

Alle de Øvrige

(mens de under støjende Glæde følge ind med tilhøre).

Ja, det er et sandt Ord!

Anden Act.

(En Sal, efter Omstændighederne smukt meubleret. Paa hver af Siderne en Chiffonière, og paa den ene af disse to Bæser med Blomster. En Dør tilhøire og en Hoved-Indgang i Baggrunden. Paa den ene Side af denne en Sopha).

Første Scene.

August

(kommer ind fra høire).

Naa, nu er jeg da saa forspist og — jeg havde nær sagt — saa fordruffet, som om jeg havde været til Gilde paa Skudebanen. Vi har til Middag levet saa flot og overflødigt, som dengang Onkel havde Part i Kaperierne. Rhinskvinen flød over Dugen — forloren Skildpadde, stegte Guder og Wienertærte — den ene Skaal ovenpaa den anden — jo, Begyndelsen er god. — Med alt det er det godt, at jeg beholdt min Contenance. Her maa smedes, mens Bernet er varmt. Sætter jeg ikke mit Project igjen?

nem strax, kunde der komme andre Liebhabere; for ikke at tale om, at — saa utroligt det klinger — jeg vil parere, inden to Aar er' de Penge sloiten. Der er allerede lagt saa mange Planer derinde, at Gevinsten kan faae sin Rest alene derved. Vi skal have nye Gardiner, nye Speile, nyt Betræk. Vi skal ligge paa Landet til Sommer. Vi har saa smaat talt om at holde Heste og Bogn — — Aha! der har vi Adolf. Kan jeg vinde ham, saa har jeg det Halve vundet. — Naa! nu maa man da lægge sit Ansigt i Søndags-Folder.

Anden Scene.

Adolf (fra højre). August.

Adolf.

Sansine har sagt mig, at min Ven August vil tale med mig.

August.

Min Ven! jeg ønsker at henvende mig til Dem i et af mit Livs vigtigste Anliggender. De er — ja, jeg har ikke nodig at sige det; thi det er en bekendt Ting. — De er den indsigtsfuldeste i vor Kreds. Deres Stemme har Bægt. Et Ord af Dem siger meer end al vor Betsalenhed. Med hvem kan jeg da bedre raadsføre mig?

Adolf

(trykker hans Haand).

Hvis jeg kan udrette Noget for Dem —

August.

De har maaskee allerede bemærket, at jeg i lang Tid har nærret en hemmelig Videnſkab for Deres Kjærestes Søster?

Adolf.

For Antonie? Nei, det har jeg ſandelig iffe bemærket.

August.

Ikke? Sa, jeg har jo ſøgt at ſkjule det —

Adolf.

Men Sanſine og jeg har førſt idag talt om, at en ſaadan Forbindelſe var ønſkelig.

August

(omfavner ham).

Har De virkelig? Saa De bifalder min Kjærlighed?

Adolf.

Af mit Hjerte. Naar Antonie deler den —

August.

Det vil jeg haabe . . . og De ſelv maa jo kunne dømme —

Adolf.

Ja, jeg troer, hun ynder Dem, af enkelte Ytringer at slutte — endogsaa i Formiddag — og jeg pleier ikke at bedrage mig i deslige Ting.

August.

Det kommer altsaa blot an paa, om Forældrene ville give deres Samtykke — og her stoler jeg ganske paa Dem.

Adolf.

Over dette Punct troer jeg at kunne berolige Dem. Vi kjende Dem Alle som en brav, stræbsom, ung Mand. Og hvad det Deconomiske angaaer — man burde jo egentligt ikke tage Hensyn til Sigt — men ogsaa heri taler Alt for Dem. De har gode Indtægter og en anseelig privat Formue.

August.

Alt, min Ven! Guld er Støv. De anseeligste private Formuer kunne smelte hen. Men en retskaffen Vandel — ja, hvem veed det bedre end De, der er et Mønster for os Alle? — en retskaffen Vandel er Grundvolden for al jordisk Lykke.

Adolf.

Denne Grundsætning vedkjender jeg mig aldeles; og den bestryker kun end mere min Agtelse for Dem.

August.

Saa nedlægger jeg da min Skjebne i Deres

Hænder. Tael De med Onkel og Tante! Benyt den skønne Indflydelse, De nyder i vor Familie; og tvende Menneskers Lykke vil være Deres Vøn!

Adolf

(enthousiasmeret).

Det skal jeg! Det skal jeg tilforladeligt! Det er et betydningsfuldt Kald, De har betroet mig; men jeg skal ikke hvile, før jeg har gjort mig værdig til Deres Tillid. Nu vil jeg strax gaae ind og tale med Herr Skaarup; og, hvis det er sandt — hvis jeg virkelig nyder nogen Indflydelse hos ham, da skal jeg snart bringe Dem gode Tidender. Vor kjære Antonie skal da ved Deres Side see en glad Fremtid imøde!

(Gaaer hurtig ind).

August.

Puh, den Conversation tog paa Kræfterne. Naar man taler med ham, maa man altid svæve i den syvende Region. Men har jeg ham paa min Side, saa har jeg ogsaa Forældrene; og saa kommer det kun an paa, hvad den lille Stivnakke Antonie vil sige dertil. Na, jeg tænker nok — (betragter sig selv). Hvad Fanden kan hun forlange mere? Vi har gjort Lykke før hos Smaapigerne.

Tredie Scene.

August. Madam Skaarup og Madam Rust
(fra Hoved-Indgangen).

August.

Der har vi jo vor kjære Tante! Hvor har De været? Der har været en Spørgen efter Dem —!

Mad. Skaarup.

Jeg var nede hos Madam Rust.

Mad. Rust.

Ja, Deres kjære Tante har saamænd beæret mig med et Besøg.

August.

Naa, ja det er en anden Sag. (Seer paa Madam Skaarup). Men er det dog ikke mærkeligt, som Tante paa den senere Tid har faaet et godt Udseende? Er det ikke sandt, Madam Rust?

Mad. Rust.

Om det er sandt? Det er en Bemærkning, jeg har gjort for længe siden. Men De har ogsaa en hyppelig Constitution.

Mad. Skaarup.

Na jo, jeg kan jo ikke klage. (Affides til August). Undskyld, jeg har Noget at tale med Madam Rust.

August.

Det gjør Intet. Jeg kan gaae ind til de Andre.
(Affides, idet han gaaer ind tilhøre). Her skal nok, inden
Hjælpetropperne komme, foreløbig slaaes en lille Plade.

Mad. Skaarup.

Nu, Madam Rust, hvad jeg vilde sagt — mit
Hoved er saa fortunlet — saa bliver det derved.

Mad. Rust.

Det bliver derved. 500 Rigsdaler har jeg over-
leveret Dem iformiddag og 500 nu. Resten bringer
jeg Dem imorgen.

Mad. Skaarup.

Saa, det var jo godt, om jeg kunde faae dem
imorgen. De første 500 ere allerede saa godt som
borte. Min Mand har strax afgjort en Gjæld paa
400 Rigsdaler, der længe har trykket ham. De øv-
rige gaae snart, saa Meget jeg har at anskaffe. Pige-
børnene har jeg lovet Hver et Shawl; de har længe
trængt dertil. Det vil vi ud og kjøbe i Eftermiddag.
Og saa vil min Mand, at vi skal gjøre Herr Adolf
en Present, for nogle Tjenester, han tidligere har be-
viist os. Det skulde ogsaa stee idag. Nu kommer
Jansines Forlovelse med ham. Ved den Leilighed vil
ogsaa Meget gaae bort. Det er ikke, fordi vi er i
Forlegenhed; her har allerede været Bud paa Bud
fra Kræmmerne, at vi kunde faae hos dem, hvad det

skulde være, og at det ikke hastede med Betalingen. Men jeg vil helst betale, hvad jeg kjober.

Mad. Rust.

Ja, det samme siger jeg.

Mad. Skaarup.

Angaaende Kjøbet af Deres Huus, da vil min Mand selv tale med Dem. Han har opsat en Contract eller et Skjøde, hvad det hedder —

Mad. Rust.

Meget vel, lille Frue!

Mad. Skaarup.

Saa skulde vi endnu tale om den Douceur, vi er Dem skyldig.

Mad. Rust.

Det kan vi tale om, naar De kommer i Ro, og De har hævet Pengene paa Lotto-Comptoiret. Jeg overlader det ganske til Dem, lille Frue, og Deres Mand, enten De vil unde mig en Sum eengang for alle, eller sætte en Livrente ud for mig.

Mad. Skaarup.

Ja, det komme vi nok ud af. I det Punkt er min Mand generøs.

Fjerde Scene.

De Forrige. Skaarup.

Skaarup.

Naa, er I her! Jeg har ventet paa Dem begge.

Mad. Rust.

Deres Frue og jeg stod netop og talte om Dem.

Skaarup.

Naa! — Forresten er min Kone ikke Frue.

Mad. Rust.

Hvad hun ikke er, kan hun blive. Det skulde
 gaae besynderligt til, om man vilde nægte en Mand
 som Dem en Rang, hvis De begjærte det.

Skaarup

(smilende).

Det kunde nok hændes sig, at De har Ret deri.

Mad. Rust.

Og jeg hører, jeg tør gratulere Dem. Herr
 Adolfs Dufel har givet sit Samtykke til hans For-
 lovelse med Deres Datter Jansine.

Skaarup.

Ja, nu er der Ingenting mere iveien. Jeg fik
 Brev fra ham ved Bordet.

Mad. Røst.

Det kan jeg begribe; naar man kan komme ind i en Familie som Deres.

Skaarup

(affides til sin Kone).

Har Madam Røst fløet dig de 500?

Mad. Skaarup.

Jo, jeg har dem her.

Skaarup.

Det var vel. Lad saa Pigen springe hen til vor forrige Vinhandler og købe 12 Glasfer Portvin, og lad dem bringe ned til Madam Røst. Vi maae dog iforveien vise hende et lille Galanterie. — Og kom saa ind med mig i min Skriverskue. Herr Adolf har betroet mig en Sag af Vigtighed, som jeg maa tale med dig om. (Høit). Vil De saa følge med, Madam Røst, saa kan vi afgjøre Alt angaaende Købet af Deres Huus. Vor Aftale er, at jeg betaler Dem 900 Rigsdaler strax, og Resten lade vi staae paa Prioriteterne.

Mad. Røst.

Meget vel, Herr Skaarup.

Skaarup.

Det er en Grille af mig, at jeg ikke udbetaler Dem det Hele strax.

Mad. Rust.

Det faae jeg jo helst.

Skaarup.

Nei, lad det nu blive ved Aftalen. Jeg har en Speculation fere, hvortil jeg kommer til at bruge en Hoben. (Med Eftertryk). Deres Penge er De vis.

Mad. Rust.

Derpaa har jeg intet Dieblif tvivlet. (Spøgende). Men De vil dog aldrig sætte Deres Penge i Sparekassen?

Skaarup.

Nei, nei, lille Madam! Det var dengang. Nu har vi heller ikke nødig at tage det saa nøie. — Ja, kom saa ind med.

(Gan. Madam Skaarup og Madam Rust gaae ind tilhøre).

Femte Scene.

Nicolai og Jacob Baadsmænd (fra Hoved-Indgangen).

Nicolai.

Her er Ingen. Pigen har nok viist os feil.

Jacob.

Hun sa'e, de kom strax, gjorde hun.

Nicolai.

Baja! saa lad os da vente.

Jacob.

Med Forlov, Herr Keiersen! — siden vi ikke har noget Bedre at gjøre — hvorfor vil De endelig give Dem ud her i Huset for Understyrmand? Hvorfor tør Ingen vide, at De er Eier af Skib og Ladning? Jeg synes dog, det Fartøi, vi ere komne med, kan man være bekjendt; og Ladningen er sine 70,000 Pjastre værd mellem Brødre. Jeg har nok hørt, at En og Anden, der vendte tilbage med tomme Lommer, har bildt Folk ind, han var en Matador. Men naar man har Skillingen som De, Herr Keiersen —

Nicolai.

Jeg har nu mine Grunde.

Jacob.

Ja, bliv ikke vred, fordi jeg spør'. Jeg har kjendt Dem fra den Tid, De var Dreng. Vi har gjort Reisen sammen til Boston paa det Fartøi, som Herr Skaarup var Rhedere til. Jeg havde faret for ham endeel Aar og var godt anskrevet her i Huset; og see derfor fik jeg et Slags Tilsyn med Dem paa Skibet. I Begyndelsen smagte det Dem ikke. De gif og saae ligesaa melancholsk ud som en gammel Redekam, der har mistet Tænderne. Men siden gif det bedre, og det var Synd at sige Andet, end at De tilsidst skiftede Dem vel. Men saa maatte vi lade Dem blive i Boston, og jeg tog Hyre tilbage. — Nu foier det sig saaledes, at jeg isjor kommer paany

til Boston, og saa seer jeg, at Skibsdrengen er bleven Compagnon i et anseeligt Handelshuus; og alle Folk taler om, at De har viist Conduite, hvor det behøvedes, og gjort Comptoiret store Tjenester. Og saa tænkte jeg ved mig selv: Der maa sidde et godt Hoved paa ham. Og saa derfor, Herr Keiersen, og fordi vi har været gamle Kistekammerater, tænkte jeg, at jeg vilde dog spørge Dem om Grunden —

Nicolai.

Du har Ret, gamle Kammerat! og jeg kan forklare dig Alt med saa Ord. Kald det Stoltthed, kald det Forsængelighed, kald det, hvad du vil; men jeg vil ikke, at de skal tage vel imod mig her i Huset, fordi jeg bringer en Slump Pjastre med mig, men for min egen Skyld. Skaarup og hans Kone tog mig til sig som et fattigt Barn, dengang de selv ingen Børn havde. Siden kom de to Døtre, og jeg var tilovers. De har gjort mig meget Godt; Gud veed, at jeg erkjender det. Men de har ikke sørget tilgavn for min Opdragelse, da der var Tid dertil; de forstod ikke at behandle den ærefjære Dreng og mis-kjendte mine Følelser. For hver Drengestreg, jeg gjorde, frænkede de mig med at lade mig høre deres Belgjerninger. Kun Antonie forstod mig; hun alene havde Magt at styre mig, og kun hun var Skyld i, at jeg ikke for længe siden var rendt min Vej. — Nu, kort og godt, i Boston fik jeg at vide, at det var gaaet tilagters med den gamle Skaarup, og jeg

beslattede at hjælpe ham. Derfor — og fordi jeg — nu ja, derfor er jeg kommet hertil.

Jacob.

Og naar nu den gamle Skaarup ikke ta'er imod Dem, saaledes som De, med Deres Tilladelse, har sat Dem det i Hovedet, saa la'er De ham drive af, Herr Keiersen, og hjælper ham ikke?

Nicolai.

Sladder! Hvem taler derom? Hjælpes skal han, hvordan det saa gaaer.

Jacob.

Naa, men De vil dog først lodde Grunden, for at see, hvor dybt De kan gaae. (Myster paa Hovedet). De skulde ikke gjøre det, Herr Keiersen! Med saadanne Prøver gaaer det, som det gik vor Koksmath John. Han havde faaet en Theepotte af Fajance tilgi'endes af Rahytsfriveren, og saa vilde han see, om den var stærk, og lod den falde fra Fokkeraaen; men den gik itu. — See, nu vil jeg med Deres Tilladelse besøge en lille Pige ude i Ryboder, som jeg veed venter paa mig; vi er halvveis Kjærestefolk. Kom jeg nu der i mine gamle Skibsklæder og sa'e: Her er jeg, Marie, saa nogen og fattig som Moses, da han havde slaaet Pharisaeren ihjel —

Nicolai.

Hahaha! Du er ikke meget bibelfast.

Jacob.

Det er et sandt Ord, Herr Keiersen. Men det er ikke mindre sandt, at naar jeg taler saadanne til Marie, saa seer hun suurt og vender mig Ryggen. Nei, jeg har taget mine bedste Risteklæder paa og et Par Skilling i Lommen, at hun dog kan see, hendes Kjæreste er ingen fattig Pjalt, der skal neie sig flad, for hvert Skridt han vil frem. Menneſſerne er engang ikke anderledes. Naar man kommer fra de Lænder, hvor vi har været, saa seer Folk gjerne, at der hænger en Klat Guld og Sølv ved os. — De ſkulde ikke gjøre det, Herr Keiersen.

Nicolai.

Du kan have Ret i Noget; men Antonie tog dog godt imod mig, uagtet hun ikke vidste Andet, end at jeg er en fattig Styrmand.

Jacob.

Gjorde hun? Ja, hun er et ungt, ſøljomt Blod; det kan man ikke regne. Med de Gamle er det en anden Sag; de har det ligesom jeg vil ſige Talliebloffene paa et Skib. Naar der ikke bliver smurt, piber det. — De ſkulde ikke gjøre det, Herr Keiersen.

Nicolai.

Har jeg ſagt A, maa jeg ſige B. Det ſaldt mig ſvært nok at holde tæt for Antonie, og jeg var meer end angst for, at hun ikke ſkulde ſtaaſe Prove.

De Gamle bryder jeg mig ikke om. Vil de slaae Brag paa mig, saa lad dem. Men det har ingen Fare. De har lidt selv ondt paa den senere Tid og veed, hvad Trang og Nød vil sige. (Opbrømt). Du skal see, jeg er velkommen. Omsonst er jeg ikke bleven ført ind her i Salen. Maaskee de i dette Dieblif sætte Klæderne tilrette, for at tage anstændigt mod deres Pleiesøn. Kom her, Jakob! (Peger paa den ene Chiffonière). See, her har de sat Vaser med friske Blomster hen og pyntet op. Du skal see, det er for min Skyld. — Hold nu Alt i Beredskab. Du kan først hilse paa Folkene, og bring saa siden de Kasser og Kister herop med de Smaating i, jeg har bragt med til dem. — Jacob! jeg har aldrig været saa glad som idag. Det er en stor Lykke at komme hjem og skaffe dem Glæde, der engang —

(standsar).

Jacob.

Der engang, med Deres Tilladelse, har seet Dem over Skuldrene.

Nicolai.

Nei, nei! det er ikke den Følelse, der bevæger mig. Jeg vil ikke ydmyge dem; ved Gud, det vil jeg ikke! Men jeg vil vide, om min Kjærlighed bliver gjengjældt, og var jeg ikke saa vis i min Sag, saa havde jeg maaskee ikke baaret mig ad, som jeg har.

Sjette Scene.

De Forrige. *Antonie* (fra Døren tilhøre, bærende paa en Vase med Blomster). *Siden Jansine.*

Antonie

(idet hun med Travlhed sætter Vasen hen paa den anden Chiffonière).

Er du der, Nicolai! Det var deiligt, at du kom. Jeg har tænkt saa meget paa dig.

Nicolai.

Har du? Naar du vidste, hvor det glæder mig!

Antonie

(efterat have sat Vasen hen).

Nu skal jeg strax være hos dig igjen. (Gaaer ind).

Nicolai.

Kan du see, Jacob, jeg har Ret. Alt er i Ord for min Skyld.

Jacob.

Ja, det lader jo til, der er Røre i Huset.

Antonie

(kommer tilbage, ledsaget af en Karl og en Pige, der bære en Sopha).

Tag vaerligt paa den. Herhen! Sæt den herhen. (Efterat den er sat hen i Baggrunden paa den ene Side af Hoved-Indgangen). Jeg kommer strax, kjære Nicolai!

(Gaaer ind igjen).

Jacob.

Her er nok Stads i Familien idag. Man skulde troe, de havde Barn i Kirke.

Nicolai.

Aa Snak! Hvor skulde det Barn komme fra?

(Jansine kommer ind, efterfulgt af Antonie).

Jansine

(i en grædende Tone).

Du skal see, hun narrer mig. Den Modehandlerinde er saadant et affstyeligt Menneſke. Og naar jeg nu ikke faaer Rappen til iasten, hvad skal jeg saa gjøre?

Antonie.

Du faaer den nok, naar du bare vil være taalmodig.

Jansine.

Jeg faaer den ikke. Det har hele Tiden anet mig, at hun narrer mig. (Bliver Nicolai vaer. I samme grædende Tone). God Dag, Nicolai. Hvor du seer godt ud! Vil du ikke sætte dig ned.

Nicolai.

Nei, Tak. Men hvorfor er du i saa slet Humeur?

Jansine.

Aa, man har nok Grund til at være i slet Humeur.

Antonie.

Min Søster er gudskeelov altid i slet Humeur. Hendes Taarer har det ligesom Floden Niger, som Adolf har fortalt om, at man ikke veed, hvorfra den kommer. Der er aldrig Nogen, der veed, hvorfor hun græder.

Jansine.

Ja, du leer ad Alting.

Antonie.

Hvad skal jeg græde for? Du græder jo for hele Familien.

Jansine.

Du siger nok — men, naar man saa vist har stolet paa at faae et Stykke, og saa bliver narret . . . Men jeg veed nok; jeg har ikke andet end Uheld. Mig skal det altid gaae imod. Jeg vilde ønske, jeg laae i min Grav.

(Gaaer ind).

Antonie

(bliver Jacob vaer, der har holdt sig i Baggrunden).

Hvad er det, jeg seer? Er det ikke vor gamle Jacob?

Jacob

(kommer frem).

Jo, det er, lille Jomfru! Naar De ikke har Noget derimod, vilde jeg hilse paa min forrige Nhe-
dere, Deres Herr Fa'er.

Antonie.

Det vil vist glæde Fa'er at see dig igjen. —
Og du er kommet med Nicolai?

Jacob.

Ja vel ja, lille Bomsfru, er jeg kommen med ham.

Antonie.

Og du har været med ham i Amerika og alle disse Lande?

Jacob.

Det veed den søde Gud jeg har, lille Bomsfru.

Antonie.

Men hvordan bærer I Jer ad der? De taler jo lutter Engelsk. Kan du nu tale Engelsk?

Jacob.

Saa ganske har jeg ikke Videnskab deri. Men man kan altid hjælpe sig. Og skulde det gaa meget contrair med Sproget, saa maa man frydse.

Antonie.

Hahaha! ja det kan jeg begribe. Nu skal jeg fortælle Fa'er — det er sandt, Nicolai, Fa'er veed, du er kommet.

Nicolai.

Veed han? Hvad sa'e han? Var han vred, fordi han Intet har hørt fra mig før?

Antonie.

Aa, idag er Fa'er i saa godt Humeur, at han ikke let bliver vred.

Nicolai.

3 godt Humeur? Fordi jeg . . . hvorover er han i saa godt Humeur?

Antonie.

Veed du da ikke, hvad her er passeret?

Nicolai

(urolig).

Nei, nei! hvad er der skeet?

Antonie.

At Fa'er idag har vundet 50,000 Rigsdaler i Glasfelotteriet?

Nicolai.

50,000! — Derom talte du jo ikke et Ord i Formiddag.

Antonie.

Vi erfarede det ogsaa først, ligesom du var gaaet. Aa, her er bleven en Uro og Tummel i Huset —! Fa'er gaaer omkring og speculerer, Mo'er maaler Tøi af; Kræmmerne har sendt os saa mange Varer ind i Huset, at vi gjerne kunde opflæde alle Vaisenhusets Børn.

Nicolai

(fortd).

Saa?

Antonie.

Her skal males, her skal gibses, her skal meubleres, og jeg veed ikke Alt hvad. Taften skal vi have Fremmede; og derfor er Salen sat istand og pyntet op, som du seer.

Nicolai.

Hm! Seer man!

Antonie.

Saa, du ryfter paa Hovedet. Jeg har selv tænkt over, om det er godt, paa eengang at faae saa mange Penge. Man kan let komme ud af sit gode, gamle Trit og sætte sig Rykker i Hovedet. Men naar jeg saa husker paa, hvor meget Fa'er har gaaet igjennem i de sidste Aar, og at han nu kan vente en sorgfri Alderdom, saa glæder jeg mig over, at han har vundet. Penge er dog en rar Ting. (Madam Skaarup raaber indensfor: Antonie!) Naa, nu er der igjen Ild i Papirerne. Vi er Alle saa forsthyrrede, saa det er en Lyt. Zausine græder over sin Kappe; Mo'er klager, at hendes ny Hat ikke vil passe; Fatter har spildt Biin paa sin Vest; mit Livbaand er to Gange gaaet op. Der er intet af vort Toi, der vil sidde og holde. Det er, ligesom det var Himlens Billie, at vi skulde have Nyt. (Der kaldes igjen). Saa, nu kommer jeg.

(Gæber ind).

Jacob

(efter en Pause, under hvilken Nicolai gaaer heftig op og ned).

Jeg staaer her og seer paa de Blomstervaser, Herr Keiersen. Jeg troer næsten ikke, at de er' satte hen for vor Skyld.

Nicolai.

Gid Fanden havde alle Lotterier, baade Tallyotteriet og Glasjelotteriet! Der kommer kun Ulykke deraf.

Jacob.

Med Deres Tilladelse, den Ulykke kan da bæres, at vinde de 50,000.

Nicolai.

Jeg har glædet mig som et Barn til at hjælpe og understøtte dem. Jeg har tænkt mig de Gamles Overraskelse, deres Glæde over at rives ud af al Nød, deres — hvorfor skal jeg ikke tilstaae det? — deres Taknemmelighed. Og nu — nu staaer jeg som en Nar. Nu bryder de dem feil om mig.

Jacob.

Ja, det kan nok hænde. Men seer De, Herr Keiersen — og tag mig ikke mine Ord ilde op — naar De nu strax havde meldt Dem som den rige Mand, saa havde Alle bukket og skrabt for Dem; for Rige søger Rige. Og De havde været fornøiet og ikke vidst, om man bukkede for Dem eller for Deres Penge. Nu derimod —

Nicolai.

Spar dine Bemærkninger. Bagefter kan Enhver give gode Raad.

Jacob

(efter et Ophold, med Tørhed).

Skal jeg saa lade de Kister og Kasser med Deres Foræringer bringe herop?

Nicolai.

Du skal Fanden, skal du! Ingenting skal bringes herop. Ikke en Snuus!

Jacob.

Herr Reiersen! tag mod et godt Raad af en Mand, der mener Dem det vel. Gjør Ende paa denne Historie. Naar Deres Pleiesø'er kommer, saa fortæl ham Alting lige ud af Posen. Sandtnok vil han ikke blive saa fornøjet, som naar han selv kunde have Nytte af Deres Skillinger — for det er nu naturligt. Men det vil dog fornøje ham, at hans Pleiesøn har stiftet sig vel og er blevet til Noget i Verden.

Nicolai.

Jeg kan ikke og gider ikke. Det er mig nu, som om hele min Eiendom ikke var fire Skilling værd. Før var jeg glad ved den Tanke, at min Rigdom kunde gjøre disse Menneſker glade. Nu — jeg vilde næsten til Trods ønske, at jeg virkelig kom tilbage som simpel Styrmand.

Jacob.

Ja, den Pyske kunde De sagtens opnaae. —
Men der kommer nok Herr Skaarup. Lad os nu
sætte os i Lave.

Nicolai.

Ja, der er han. — Af Gud, han er bleven
gammel!

Syvende Scene.

Nicolai. Jacob. Skaarup og August fra høire.

Skaarup

(kommer ind i assides Samtale med August og tager ikke strax Notice af
Nicolai).

Vær du kun ubekymret, August. Jeg kjender
dig og veed, det er ikke Egennytte, der driver dig.

August.

Ja, det vilde jo være meget frænkende for mig,
om Onkel skulde troe, at jeg af Interesse —

Skaarup.

Det troer hverken jeg eller Nogen.

August.

Jeg kan forsikre, at om Antonie var den fat-
tigste Pige i Kjøbenhavn —

Skaarup.

Det veed jeg, og saadanne kjender jeg dig. Partiet er i alle Henseender fornuftigt. Min Kone og jeg har i lang Tid ønsket det. (Høit, idet han vender sig mod Nicolai). Naa, see der har vi jo vor Nicolai.

(Nicolai nærmer sig).

August

(trækker Skaarup tilbage; affides).

Men troer Du vel virkelig, at Antonie giver sit Samtykke?

Skaarup.

Der er Intet iveien. Min Kone taler nu med hende. Det er en god, søielig Pige. (Høit, til Nicolai). Nu, velkommen, min Dreng! Du er jo bleven stor og stærk!

Nicolai

(rørt).

Kjære Pleiefa'er? Er jeg Dem virkelig velkommen?

Skaarup.

Hvorfor skulde du ikke være mig velkommen, naar du ellers har opført dig godt, saa vi ingen Skam har af dig. — Men jeg hører, vor gamle Jacob er ogsaa ankommen. Naa, der er han jo. Velkommen, Jacob!

Jacob.

Gud velsigne Dem, Herr Skaarup. Naar De

ikke tog det fortrydeligt op, vilde jeg hilse paa min forrige Khebere.

Skaarup.

Det skal du have Tak for, min Søn! Sæt dig ned; nu kommer der strax en Snaps og en Vid Brød.

Nicolai

(affides).

Saaledes skal jeg modtages!

August

(nærmer sig Nicolai; ironist).

Er det tilladt at hilse paa sin gamle Begesammerat?

Nicolai

(fort).

God Dag, August!

August.

Jeg hører, du er avanceret stærkt siden sidst. Du kan jo snart vente at blive Understyrmand.

Skaarup.

Nei, han er Understyrmand.

August

(spodst).

Er du? Hvem skulde troe det!

Skaarup.

Ja, seer du, Nicolai, nu er du kommet i et

heldigt Dieblif. Du kan komme til at fare for mig. Jeg har en Speculation — siig mig, i hvad Priis er Kaffe og Sukker paa Markedet i Boston? (Vender sig fra ham til August, uden at oppebie Svar, da hans Kone kommer ind med Antonie). Naa, der er min Kone med Pigebarnet.

Ottende Scene.

De Forrige. Madam Skaarup. Antonie. Kort efter Jansine og Madam Rust; siden en Tjenestepige. Tilsidst Adolfs.

Nicolai

(ved at see Madam Skaarup).

Min Pleiemoder! Min kjære, gode Pleiemoder!

Mad. Skaarup.

Ja, der er han! Det er ganske rigtigt ham.

Nicolai.

Du har dog vel lidt Godhed tilovers for mig endnu?

Skaarup

(trækker sin Kone fra Nicolai).

Bliv ikke vred. Jeg har Noget at tale med min Kone. (Sagte til hende, mens Nicolai bliver nedslaaet staaende). Har du talt med Antonie?

Mad. Skaarup.

Jo, jeg har. Det gi'er sig nok.

Antonie

(affides til Moderen; tørrende Vinene).

Jeg siger dig, Mo'er, jeg gjør det ikke.

Mad. Skaarup

(ligeledes affides til hende).

Du skal, Barn! Der er dit eget Bedste.

August*)

(der nærmer sig Antonie; smigrende).

Over al denne Uro har jeg knap kunnet vægle et Ord med vor venlige Antonie; og du veed ikke, hvor jeg har længtes efter at tale med dig. Jeg har saa Meget at sige dig.

Antonie.

Jeg har ikke Lust til at høre Noget idag.

Nicolai

(affides til hende, ved hendes anden Side).

Antonie! jeg er nær ved at fortvivle. Naar du ikke vil trøste og opmuntre mig, er det ude med mig.

Antonie.

Jo, jeg er vistnok skiftet til at opmuntre Andre.

(En Pige bringer en Præsentebakke med Drikkevarer etc.).

Skaarup.

Naa, det var vel. — Men jeg begriber ikke,

*) Ordenen er: Nicolai. Antonie. August. Madam Skaarup. Skaarup. Jansine. Madam Rust. I Baggrunden Jacob.

hvor Herr Adolf kan blive af. Han var blot gaaet hen for mig etsteds; og jeg vilde dog, han skulde være tilstede.

Jansine.

Jeg har seet ham staae dernebe og tale med en Mand. Nu kommer han nok strax.

Skaarup.

Godt. Lad os saa faae et Glas Viin, Rone. — Ja, jeg seer Dem jo Alle hos os i aften, da nogle gode Venner har ladet sig melde.

Mad. Rust.

Jeg takker skyldigst for Indbydelsen.

Skaarup.

Kom du saa kun med, lille Nicolai; vi har Plads til dig med. — Men nu vil vi, mens vi Alle ere samlede mellem os selv, foreløbig drikke et Glas paa en glædelig Begivenhed. (Adolf kommer ind). Der er Herr Adolf. Et Glas til Herr Adolf. (Affides til denne, mens de øvrige Tilstedeværende hver tage sig et Glas). Alt er bragt i Rigtighed. Jeg maa tilstaae Dem, jo mere jeg tænker paa dette Partie, desmere glæder det mig for min Antonie, og jeg er Dem overmaade forbunden for den Interesse, De har viist for denne Sag. Kan jeg ved Leilighed vise mig erkjendtlig —

Adolf.

Tael endelig ikke herom, Herr Skaarup. Min

skjønneste Bøn er den Bevidsthed, at jeg har gjort vor Antonie lykkelig.

Skaarup

(høit, til de Andre, rømmende sig).

Børn! Jere Udsigter har i lang Tid ikke været de bedste. Min stakkels Jansine har længe gaaet og sørget, inden Herr Adolfs Onkel vilde give efter, indtil vi endelig idag ved Bordet kunde have den Glæde at drikke paa hendes og Herr Adolfs Fremtids Vel. For min Antonie har jeg ofte været bekymret. Jeg blev Dag for Dag ældre, og vidste ikke, hvem der skulde være hendes Støtte, naar jeg faldt fra. Men som jeg altid pleier at sige: Naar Enden er god, er Alting godt — ogsaa for den Sorg er jeg befriet. En brav, formuende Mand anholder om hendes Haand; og vi kan nu, Børn, klinkte paa Antonies og min Søstersøn August's Forlovelse.

Samtidsigt.	{	Adolf. Jansine. Mad. Skaarup.
		Vi gratulere.
		Mad. Rust.
		{ Ih, jeg gratulerer af Hjertet.

Nicolai

(lader ved Skaarups Slutnings-Ord og under de Andres Gratulationer sit Glas falde og udbryder).

Antonie! det kunde du —!

(Styrter ud, efterfulgt af Jacob).

Antonie

(der under Faderens Replik mod Slutningen har yttret Overræstelse og urolig Angst og villet tale, vil nu ile efter Nicolai, med det Udraab):

Nicolai, hør mig!

August

(holder hende tilbage).

Antonie! bliv! hvor vil du hen?

Skaarup.

Hvad var det?

(Under de sidste Replikker, der maae gaae Slag i Slag, og under almindelig Forbauselse over Nicolais Forvinden, falder Tæppet).

Tredie Act.

Samme Decoration som i anden Act. Foran den ene Sopha staaer et Divansbord med en Armstage med tændte Lys. Paa hver af Chiffoniererne staae ligeledes Armstager, hvis Lys ere tændte.

Første Scene.

Skaarup. Madam Skaarup. Antonie. Siden Adolf.

Skaarup.

Naa, Barn, eet Ord saa godt som thve: hvad har du besluttet?

Antonie.

Hvor kan du, Fa'er! Jeg, som bestandig har gjort mig lystig over min stive Cousin, skal jeg nu paa eengang begynde at tale godt om ham? Hvergang han har villet dandse med mig, har jeg sagt Nei, fordi han ikke kan holde Tact —

Skaarup.

Sniksnak! I Ægteskab spørger man ikke om Tact og saadanne Narrestreger.

Antonie.

Men, Fa'er, August og jeg skjændes og disputere med hinanden den hele Dag; hvorledes skal vi nogenfinde kunne enes —

Skaarup.

Derfor kan I godt enes. Min Kone og jeg enes, uagtet vi aldrig ere enige.

Antonie.

Fa'er og Mo'er er nu i saa mange Aar vante til det.

Skaarup.

Ja, deri stiffer det. Saaledes vil August og du ogsaa vænnes til hinanden. Det er med Ægteskab som med Huusleilighed. Folk i Kjøbenhavn flytte hvert Dieblis og faae det aldrig tilpas. Men naar man bliver paa et Sted og vænner sig til Mangleserne, saa finder man sig vel i Alt. Har du været gift med August en halv Snees Aar —

Antonie.

Jo, en halv Snees Aar! Inden den Tid kan jeg være død og begravet.

Skaarup.

Hvad har du da mod August? Er det ikke en kjon, ung Mand?

Antonie.

Alle Folk sige dog, han seer ud som en Barbeersvend.

Skaarup.

Aa Vaas! — Saadanne Noget vil jeg ikke høre.

Mad. Skaarup.

Det kan ikke hjælpe, du taler til Antonie. Hun troer, hun kan slaae Alt hen i Spøg. Men det Hele er saa ikke Andet, end at hun har sat sig Griller i Hovedet, nu da Nicolai er kommet hjem.

Skaarup.

Men de Griller skal hun sætte sig ud af Hovedet igjen. Nicolai var alle sine Dage en Døgenift, som vi kun har havt Sorg af, saadanne som det alletider gaaer, naar man ta'er fremmede Folks Børn til sig. I sex Aar har han ikke ladet høre et Ord fra sig; det er den Tak, vi har havt. Og hvad er han nu? Styrmand! Er det Noget for os at have en Styrmand til Svigersøn? (Adolf kommer ind). Naa, der kommer Herr Adolf. Nu kan du spørge ham. Det er en fornuftig Mand, der har raadet baade min Kone og mig til dette Partie. — Tael De med Pigebarnet, Herr Adolf. Hvad De siger, gør hun. Sine Forældres Ord agter hun ikke. — Og kom

saa ind, Kone, og gjør Alt istand, før de Fremmede komme.

(Han og hans Kone gaae ind).

Anden Scene.

Antonie. Adolf. Siden Jansine.

Antonie.

Men, Adolf, hvad har du gjort? Mens jeg troer, at du er Nicolais bedste Støtte, gaaer du hen — jeg kunde lee derover, naar jeg ikke var saa bedrøvet — gaaer du hen og klapper mig sammen med August.

Adolf.

Men, min bedste Antonie! Jansine og jeg troede, at du holdt meget af August. Selv dine Yttringer til ham i Formiddag bestrykede os deri.

Antonie.

Aa Gud nei! hvor kunde I tænke Jer —! Hvad skal vi nu gjøre? August, der har saa mange Penge, ham giver Fa'er og Mo'er ikke saa let Slip paa. Og den stakkels Nicolai, der Jngenting har, Jngenting er —

(Jansine kommer ind, omklædt, med et Livbaand i Haanden).

Jansine

(gaaer hen mod Antonie, tager hende om Halsen og kysser hende).

Aa, min stakkels, uhyggelige Søster! Jeg har

grædt saadanne for din Skyld. Jeg faaer aldrig noget lykkeligt Dieblit igjen, før jeg veed, du er for-
nøiet. Jeg var saa glad og tænkte og sværmede om
en lysere Fremtid, og saa skal den Ulykke arrivere.
Hvad synes du, Adolf, hun har sagt mig, at hun
kan ikke leve uden Nicolai.

Adolf

(med Deeltagelse).

Det er jo i Sandhed høist beklageligt!

Jansine.

Og fordi Nicolai Ingenting er, skal vi derfor
foragte ham? Man kan jo være meget retscaffen, fordi
man Ingenting er.

Adolf.

Det kan man unægtelig.

Jansine.

Jeg veed, hvad Kjærlighed er, og hvor elendig
et Menneske kan gaae omkring.

Adolf.

Saa, det er en stor Sandhed! — Men hvad skal
vi gribe til?

Antonie.

Du maa tale igjen med Fa'er og Mo'er. Dig
ta'er de efter.

Jansine.

Ja, det maa du, Adolf! Du har Følelse for Menneskernes Lidelser, og du kan sætte dig ind i hendes Forsatning. — Kom, søde Antonie, og hjælp mig dette Livbaand om. — (Mens det bindes omkring). Skal min stakkels Søster være den Eneste, der paa en Dag som denne gaaer omkring og sørger?

Adolf.

Nei, nei! det var jo virkelig Synd. Det bør ingenlunde skee. Jeg skal tale med dine Forældre —

Antonie.

Men, Adolf, glem blot ikke, hvad du har lovet, at du vil sørge for Nicolai.

Adolf.

Jeg har allerede arbejdet for ham. Jeg har en Idee, som jeg har grundet Haab om at kunne udføre, og hvorved han kan faae en anstændig, fast Ansættelse her i Byen.

Antonie

(falder ham henrykt om Halsen).

Nei, Adolf, har du virkelig? Du er en fortræffelig Mand! — Hvad er det for en Ansættelse?

Adolf.

Det kan jeg ikke betroe dig endnu. Men jeg tør forsikre, du kan aldeles berolige dig i denne Hen-

seende. — Ja, saa vil jeg strax gaae ind til dine Forældre. Jeg haaber, de ville give efter for Sandhedens Stemme. Vor gode Antonie bør ikke være ullykkelig. Hun bør dele det Held, der er tilfaldet os Alle. — Fat Mod, min bedste Pige! Jeg gaaer ind og taler din Sag. Tanken om din Fremtid skal give mine Ord Veltalenhed.

(Gaaer ind tilhøire).

Jansine.

Der kan du see, Antonie. Bær nu oprømt og kom ind med i vort Kammer.

Antonie.

Naar Adolf bare kunde gjøre Noget for Nicolai.

Jansine.

Bryd dig nu om Ingenting. Naar han ta'er sig af et Menneffe, saa kan man sige, han er saa godt som forføret.

(De gaae ind).

Tredie Scene.

Nicolai (kommer hastig ind fra Hoved-Indgangen, efterfulgt af)

Jacob.

Nicolai.

Spar dine Ord og paf dig!

Jacob.

De er ude af Dem selv, Herr Keiersen. Jeg tør ikke gaae fra Dem. De veed ikke, hvad De gjør.

Nicolai.

Den Falske! jeg skal vise hende, hvem hun har holdt for Nar. Da hun var fattig, da var jeg god nok for hende. Men nu, da Rigdoms-Djævelen er kommet over dem, nu forstylder hun mig, og det glatvæk, uden Omstændigheder — (bitter). Hvad Omstændigheder havde man ogsaa nødig at gjøre med det fattige Pleiebarn, der i saa mange Nar har spist Naadfsensbrødet her i Huset!

Jacob.

Lad Dem tale tilrette, Herr Keiersen!

Nicolai.

Jacob, du veed ikke, hvor jeg har stolet paa denne Pige. Selv da jeg var langt herfra og ikke kunde vente, at Nogen her vilde tænke paa mig, var det, ligesom en Stemme sagde mig, at hun erindrede sin vilde Legekammerat. Og nu hendes Ord i Formiddag, hendes Glæde ved at see mig — nei, Jacob! jeg bliver desperat derover.

Jacob

(affibes).

Det er ogsaa Satan til Dvindsjelf!

Nicolai.

Men lad hende kun foretrække den Hallunk for mig! Er det fordi, han har det Par Skillinger efter Faderen, saa har hun gjort feil Regning. Hun og de Andre skal erfare, at Sthrmanden er lidt mere end de bildte dem ind. Nu skal hun see, at jeg kan lee ad dem allesammen.

Jacob.

Det skulde De ikke gjøre, Herr Keiersen? Et Menneſke maa ikke være ſaadanne.

Nicolai.

Jo, netop nu ſkal det være min Triumph!

Jacob.

Lad dem nu drive af for det, de er'; og lad os reſcommandere os i al Stilhed.

Nicolai.

Jeg veed, hvad jeg gjør. Gaae du nu ind i mit Logis, bring alt mit Tøj ud paa Toldboden og hold Barkaſſen klar.

Jacob.

Vel! vel! jeg ſkal udføre Alt punktligt. — Men, Herr Keiersen, De ſkulde ikke gjøre det. Med Fruentimmer er det ikke anderledes. De har det ſom, jeg vil ſige, de engeliſke Bægter, der ere gjorte paa Kjøb. ſaadan En kan ha'e en kjøn Skabelon og en god

Reisning; men kommer hun ud i rum Sø, saa gi'er
hun sig i alle Ender og Kanter. See, nu har jeg
med Deres Tilladelse ifinde —

Nicolai
(utaalmodig).

Jacob, du kan gaae.

Jacob.

Det er et sandt Ord; det kan jeg. Ethvert
Menneske har nu sin egen Dømmekraft; men jeg
figer endnu engang: De skulde ikke gjøre det, Herr
Keiersen!

(Gaaer).

Fjerde Scene.

Nicolai. Jansine. Siden Antonie.

Jansine
(med en Armstage med tændte Lys).

Nicolai! er du her? (Sætter Armstagen hen paa Bordet).
Du stakkels Menneske! Du er vist ullykkelig og for-
tvivlet —

Nicolai
(tødt).

Aa, jeg har fundet mig i saa Meget, saa kan
jeg ogsaa —

Jansine.

Men er du ikke elendig over, at du skulde miste
Antonie, som du elsker saa høit?

Nicolai.

Jeg skal sige dig, Zansine! naar man har holdt af en Pige og mærker, at hun ikke duer noget, saa la'er man den Fugl flyve.

Zansine

(grædende).

Men hvordan er det, du taler om min Søster?

Nicolai.

Det gjør mig ondt, jeg ikke kan tale bedre om hende. Naar man som hun kan forlove sig med To paa eengang —

Zansine.

Men det har hun jo ikke gjort. Hvor kan du troe det? Hun er jo ustyldig og har slet ikke vidst, at Fa'er lige med Et vilde forlove hende med August.

Nicolai.

Hvad er det, du siger?

Zansine.

Beed du da ikke, hun gaaer og sørger og græder og er fortvivlet —

Nicolai

(henrykt).

Hvad? græder hun? Den velsignede Slut! Er hun fortvivlet? Hahaha! Det kan jeg lide! — Har jeg da virkelig gjort hende Uret?

Janfine.

Sadist har du. — Naa, der kommer hun selv.
Nu kan du høre, hvad hun siger.

(Antonie kommer ind med en Kurb med Theetsi, som hun sætter
fra sig).

Nicolai

(iler hen til hende).

Er du mig tro, Antonie? Elsker du som før
din gamle Legekammerat?

Antonie.

Jo, du fortjener det rigtignok, saa forstræffet
du gjorde mig før.

Nicolai.

Bliv ikke vred, at jeg mistjendte dig. Nu er
jo Altting godt igjen. Nu bliver jeg her og har Tid
til at bede dig om Forladelse.

Antonie.

Nu bliver du her! Ja, Courage har du.
Men naar Fa'er og Mo'er seer dig, saa faaer du
neppe Lov til at blive her.

Nicolai.

Na, det har ingen Fare. Jeg er inviteret til
iaften; og desuden — for at fortælle Jer Alt . . .

Janfine

(afbrydende ham).

Antonie har Ret. Nu skal du gaae. Men om

Lidt kan du komme igjen, naar de Fremmede er her; saa kan Fa'er og Mo'er ikke være bekjendt at sige Noget. Hun skal desuden sætte sit Haar og kan ikke staae og snakke med dig.

Nicolai

(efter lidt Betænkning).

Godt da! — Gaae kun ind og pynt dig. Jeg vil ogsaa pynte mig. Om en halv Time er jeg her igjen.

Antonie.

Men bliv dog ikke for længe borte, hvis Fa'er og Mo'er paany skulde plage mig med August.

Ansine.

Det gjør Fa'er og Mo'er ikke. Adolf taler med dem; og de gjør Alt, hvad han siger.

Nicolai.

Ja, jeg har mit Logis her i Nærheden; saa jeg kan snart være her. — Farvel, Smaapiger! Og naar jeg kommer igjen, skal jeg selv tale med Fa'er og Mo'er, og — her er min Haand — det skal hjælpe.

(Gaaer ud ad Hoveddøren).

Antonie.

Han er saa modig paa det, at han ikke hviler, før Fa'er og Mo'er kaster ham ned ad Trapperne.

Femte Scene.

Jansine. Antonie. Skaarup (i sorte Klæder og hvid Vest).
 Adolf.

Skaarup

(trædende ind i Samtale med Adolf).

De veed, at jeg har megen Respect for Deres Mening og agter Deres ædle Grundsætninger. Men nu at kalfatre Sagen om, kan hverken passe sig for mig eller for min Datter. (Høit, til Jansine og Antonie). Gaae I kun ind og hjælp Deres Mo'er med Paaflædningen; og lad Pigen sætte Alting ind.

Antonie.

Nu gaaer jeg. (Affides til Adolf). Hvad sa'e Fa'er?

Adolf

(trækker paa Skulderen).

Endnu er han ubøielig.

Antonie

(til Jansine).

Der kan du see.

(Hun og Jansine gaae ind).

Skaarup

(til Adolf).

De kan troe mig, den Gudhed, Pigebarnet har for Nicolai, er kun Ilyvegriller, der vil gi'e sig, naar hun ikke seer ham mere; og det skal jeg nok sørge for.

Sjette Scene.

Skaarup. Adolf. August. Siden fremmede Herrer og Damer. Madam Skaarup. Jansine. Strax i Begyndelsen af denne Scene, inden de Fremmede ere komne, sætter en Pige Maskinen paa Bordet og ordner Theetoiet.

August
(omklædt).

Jeg seer, jeg er en af de Første.

Skaarup.

Ja, du er en accurat Mand. Men nu kan vi ogsaa ret strax vente vore Fremmede.

August.

Hvad mener Onkel om Antonie? Tor jeg gjøre mig Haab?

Skaarup.

Vær du kun aldeles ubekymret.

August.

Jeg kan heller ikke troe, at en Pige som Antonie kan have Inclination for et Menneske, der har flakket om saa længe, uden at man har hørt et Ord om ham. Gud veed, hvad han er for en Udhaler. Onkel burde forbyde ham Huset.

Skaarup.

Ja, det har jeg stærkt ifinde. — Naa, der banker det. Der har vi vore Gæster.

(Tvende Herrer med deres Damer komme ind. Indbyrdes Complimenter. De Fremmede gratulere Skaarup).

Skaarup.

Taf, Taf! Værsgod og sæt Dem ned. Min Kone kommer paa Diebliffet.

(Madam Skaarup kommer ind fra høire, ledjaget af Jansine. Den første har en moderne, temmelig stor, lyseblaa Silkehat paa, der contrasterer noget med hendes øvrige Paaklædning).

Første Herre.

Ah, Madam Skaarup! Vi gratulere!

Mad. Skaarup.

Mangetaf! — bliv De kun siddende.

(Efterhaanden komme flere Fremmede, hilse og gratulere. Damerne tage Plads med Mad. Skaarup ved Theebordet. Nogle af Herrerne sætte sig hos dem; Andre opholde sig i Forgrunden hos de Samtalende. Jansine, Pigen og siden Antonie tage sig af Opvartningen).

Anden Herre

(kommer frem med Skaarup).

Hør, Skaarup, var det dig, der i forrige Uge havde Bud hos mig og vilde laane mine Heste og Vogn til at kjøre Brænde?

Skaarup.

Jo, det var. Men jeg fik dem ikke. Du bad mig undskyldte.

Anden Herre.

Saa? Det maa have været en Feiltagelse. Send du kun Bud efter dem. Det kan du nok begribe, at dem kan du faae, naar og saa tidt du vil.

Skaarup.

Ja Tak, ifald jeg skulde trænge dertil.

Tredie Herre

(en corpulent Mand, kommer hen til Skaarup og siger pustende):

Goddag du, Skaarup! Gratulerer!

Skaarup.

Naa, det var smukt af dig, at du saae op til mig. Vi har da ikke seet hinanden i mange Tider!

Tredie Herre.

Jeg havde aldrig saa snart hørt om denne lyfkelige Begivenhed, før jeg sa'e til min Kone: Vi maae derop og gratulere. Skaarup er en Mand, der fortjener denne Lykke. Det er sandt; det har jeg sagt. Jeg veed Ingen i hele Byen, jeg under det som dig. For du er ikke af de Mennesker, der lægger sine Penge under Laas og Lukke og ikke taaler, at en Anden saa meget som seer paa dem. Naar du har Noget, har dine Venner ogsaa Noget. — Har jeg Ret i, hvad jeg siger?

Skaarup.

Det forstaaer sig, man skal tænke paa sine Medmennesker.

Tredie Herre.

Hør nu, Skaarup — hvad jeg vilde sagt og mens jeg huster det — du kunde ved samme Velighed gjøre mig en Tjeneste. Jeg kommer i næste Uge

til at bruge et Par hundrede Daler; dem kan du lade mig faae.

Skaarup.

Bent nu, til jeg faaer lidt mere Luft og kan røre mig bedre, saa tænker jeg nok, det la'er sig gjøre.

Tredie Herre.

Saja — som sagt — før i næste Uge bruger jeg dem ikke.

Første Herre

(Der kommer frem paa den anden Side af Scenen med August og Adolf, Alle drikende Thee).

Hr. Skaarup maa kjende denne Sag. Den faldt netop ind paa den Tid, der var Tale om, at han vilde ind i Grosserer-Societetet. Og kjender jeg ham ret, er han ikke af de Folk, der glemmer Noget.

Skaarup.

Hvad er det, jeg skal vide?

Første Herre.

Vi taler om Kammerraad Grenaa og hans Project at gifte sig.

Tredie Herre.

Kammerraad Grenaa? Ham kjender jeg ikke.

Første Herre.

Det er ham med Pengene. Husker De ikke,

han havde faaet en stor Arv, som han fort efter mistede i en Proces?

August.

Naa, det er altsaa ikke ham med Pengene.

Første Herre.

Jo Gu' er det . . . det vil sige, det er ham, der mistede dem. Nu paaستااer jeg, at han efter Bestemmelsen skulde giftes med en rig Enke fra Jylland, men som var tilaars. Hun kom hertil og leed Skibbrud ved Drago, men slap derafra. Men Den, der ikke vilde tage hende, det var Kammerraaden.

August.

Maaskee han ikke skjottede om havarerede Varer.

Tredie Herre.

Hahaha! — Eller Konen var ham for gammel.

Første Herre.

Nei, hun var ikke gammel nok. Lugen havde projekteret at arve hende. — Men nu spørger jeg Dem, Hr. Skaarup, der er en Mand, hvis Ord man tilforladelig kan lide paa, er det ikke sandt, at der virkelig var Noget om det Partie?

Skaarup.

Jo, det kan De sige mig efter. Jeg har selv havt Meget at skaffe med denne Sag. Han snakkede syv Lange og syv Brede for mig. (Tillidsfuld). Men

jeg er ikke af dem, man kan spise af. Jeg sa'e ham Sandheden glatvæk.

Første Herre.

Ja, hos Dem kom han til den Rette!

Skaarup.

Men siden vilde Enten ikke have at gjøre med ham.

Første Herre

(til en af de Andre).

Der kan De see, jeg havde Ret.

(De Fremmede adspredte sig igjen i Baggrunden).

Syvende Scene.

De Forrige. Nicolai, omklædt efter engelsk eller amerikansk Mode. Ved hans Indtrædelse hilses han af de Tilstedeværende. Siden Antonie.

August

(gaaer hurtig hen til Skaarup).

Hvad synes Onkel? der er Nicolai. Han har den Uforskommenhed at komme her.

Skaarup.

Hvad? — Ja, saa min Sjæl er det ham.

August.

Skulde jeg ikke paa en god Maade vise ham Døren?

Skaarup.

Nei, nei! det gaaer ikke an. Det gale Menneske var istand til at gjøre Optøier.

Nicolai

(efterat have hilst paa Selstabet, gaaer hen til Skaarup).

Min Pleiefa'er har vel Intet imod, at jeg kommer i aften efter Indbydelsen?

Skaarup.

Har jeg indbudt dig, saa er det naturligt, du kommer.

(Gaaer hen i Baggrunden til de Fremmede).

Zansine

(kommer frem paa den anden Side med Adolf).

Hvad Nicolai seer net ud i de Klæder. Man skulde ikke see paa ham, at han er Styrmand.

Adolf.

Min bedste Zansine! deri er intet besynderligt. I England og Nordamerika klæder den simpleste Matros sig med en vis Elegance.

Zansine.

Ja, det er sandt. (Slapper ham paa kinden). Du er saa klog og saa indsigtsfuld og veed Besteed om Alt.
— Hør, sig mig, om min nye Kappe klæder mig?

Adolf.

Den klæder dig overmaade godt.

(Antonie kommer ind og hilser af de Nærmeste).

Nicolai

(gaaer hen til Antonie og siger sagte):

Kan du see, din Fa'er har tilladt mig at blive her i aften.

August

(træder imellem dem og fører Nicolai til Siden).

Jeg maa sige dig, det er høist upassende, at du, efter hvad her er passeret, vil tale til min Kjæreste.

Nicolai

(affides til ham).

Derjom du ikke skjøtter dig selv, August, saa sætter jeg dig ud af et af Vinduerne.

August

(for sig selv).

Det er en brutal Stud.

(Trækker sig tilbage blandt Gæsterne).

Sanfine

(paa den modsatte Side af Antonie).

Du skal ikke være bedrøvet. Det bliver nok godt. — Søde Antonie! siig mig, om min Kjøle sidder godt.

Antonie.

Jo, den sidder godt.

Sanfine.

Hør, lad os give Nicolai en Kop Theevand. Han er jo lige saa god som de Andre. Tag du Bassen og bring ham det.

(Under det nærmest Følgende bringer Antonie Nicolai en Kop Thee).

Ottende Scene.

De Forrige. Madam Rust.

Mad. Rust

(kommer forstyrret og hastig ind og seer til alle Sider uden at hilse).

Er Hr. Skaarup her? — Jeg maa paa Die-
bliffet tale med Hr. Skaarup.

Jansine.

Ja'er! der er vor egen, lille Madam Rust og
vil tale med dig.

Skaarup

(kommer frem).

Med mig? Her er jeg.

Mad. Rust

(tager ham ugeneert ved Armen og fører ham til en af Siderne).

Maa jeg ikke see Deres Classe-Lotterie-Seddel?

Skaarup

(tager den frem af en Brevtaske).

Med Fornøielse. — Vil De see, hvad Devise
vi har?

Mad. Rust

(efter at have betragtet Sedlen, udbrydende).

Jo, det er kun altfor vist! — Jeg elendige
Menneske!

Skaarup.

Hvad er vist?

Mad. Rust.

(uden at agte hans Ord).

Hvor har jeg havt mine Sandser! Hvor kunde jeg gaae faaledes!

Skaarup.

Men, Madam Rust, hvad er der paafærde?

Mad. Rust

(ærgert og halvsløget).

Na, der er ikke Andet paafærde, end at De ikke har vundet en Skilling.

Skaarup.

Gud bevare os! Hvad siger De? Ikke vundet?

Mad. Rust

(høiere).

Nei, ikke vundet. Jeg synes, jeg taler tydelig nok.

Skaarup.

Men det er jo en skrækkelig Historie.

August*)

(nærmer sig urolig til Mad. Rust).

Er der noget galt med Gevinsten, Madam?

Mad. Rust.

Der er det Gale derved, at der slet ingen er falden.

*) Adolfs. Janzine. Skaarup. Mad. Rust. August. Antonie. Nicolai.

August

(slaaer Hænderne sammen).

Nu har jeg hørt Magel!

Janfine

(urolig til Skaarup).

Hvad er der skeet, Fa'er?

Skaarup

(der har staaet stille og nedslaaet).

Vi har Intet vundet, Barn! ikke en Skilling!

Janfine

(med begyndende Graad).

Intet vundet . . . Adolf! søde Adolf! hvad synes du?

Adolf

(bestyrtet, men dog fattet).

Det er jo saare ubehageligt.

Antonie

(ængstelig til Nicolai).

Hører du, hvad de siger, Nicolai? Vi har ikke vundet.

Nicolai

(der i god Ro drikker en Kop Thee).

Seg hører. (Affødes). Gud veed, hvorledes det vil spende af.

(Selstabet er imidlertid blevet opmærksomt. Enkelte have nærmet sig. Der bliver uroligt ved Theebordet. Madame Skaarup reiser sig og gaar hen til sin Mand).

Mad. Skaarup.*)

Men, Mand! kan jeg troe, hvad der siges?

Skaarup.

Det er kun altfor vist.

Mad. Skaarup

(til Mad. Rust).

Du store Gud! hvorledes er det gaaet til?

Første Herre

(til Mad. Rust).

Er her indløbet en Feiltagelse?

Mad. Rust.

Ja, det kan jo ikke nytte at dølge det. Det maa jo engang frem.

Mad. Skaarup.

(i Bevægelse).

Men hvorledes er det gaaet til? Hvorledes har det været muligt.

Mad. Rust.

Na Gud, det er gaaet saaledes til, at Bagtallet 280 kom først, men saa, da Fortallet blev trukket, blev der saadan en Trængsel og Tumult, hvor jeg stod, at jeg kom langt tilbage og ikke kunde

*) Adolff. Jansine. Skaarup. Madam Skaarup. Madam Rust. August. Antonie. Nicolai. Selskabet placerer sig bagved og paa begge Sider.

agte noie paa; for et Par svære Menneſter ſtod foran mig. Og ſaa ſpurgte jeg en Mand, jeg kjendte, der ſtod lige ved mig: Var Fortallet ikke 55? og ſaa ſvarede han: Jo, lille Madam. Hvorpaa jeg blev ganſke underlig tilmode og ſagde: Var da det Hele 55 og 280? hvortil han ſvarede: Jo, lille Madam; men mig hjælper det ikke. — Derpaa blev jeg ſom ude af mig ſelv, men vilde dog endnu forviſſe mig. Saa, da Folk adſpredte ſig, gif jeg hen til en af Skriverne, tog ham i min Sindsbevægelse ganſke haardt i Armen og ſagde: Er ikke 55 og 280 truffet ud med det ſtore Lod? — hvortil han ſvarede: Javist! javist! — men det forſtaaer ſig, Menneſket var jo dengang beſtjæftiget og blev maafkee fortredelig. Men ſaa for lidt ſiden ſaaer jeg en Afſkrift af Liſterne, og ſaa ſeer jeg til min ſtore Forſkrækkelse, at det ſtore Lod er ikke 55, men 53 og 280 . . .

Mad. Skaarup.

Nu har jeg hørt det med!

Mad. Ruſt.

Og ſaa ſkyndte jeg mig ſtrax op paa Comptoiret for at ſaae Viſhed — jo, det var kun altsfor viſt!

Skaarup.

Madam Ruſt, der har De ſpillet mig et ſlemmt Puds.

Mad. Ruſt.

Jeg er jo ſaa uſtyldig ſom . . .

Mad. Skaarup

(opbragt).

Aa, skal en fornuftig Kone som De saadan rende med Limstangen? De maa skamme Dem, som De har baaret Dem ad.

Mad. Rust

(vred).

Nei, hør nu, Madam Skaarup! Urimelig maa De ikke være. Hvem er det, der risquerer meest ved denne Historie — De eller jeg?

Skaarup

(tysker paa dem).

Ja, lad os nu ikke ovenisjebet komme op at skjændes; dermed ere vi ikke hjulpne. Vi maae søge at finde os i, hvad ikke kan være anderledes.

Anden Herre.

Det gjør mig min Sjæl ondt for dig, Skaarup.

Første Herre.

Aa, det er en Skandal! (Affides med Latter til en Dame). Det er en hypperlig Historie!

Damen

(affides til ham).

Jeg vil have godt af den i 14 Dage.

Anden Herre

(til Skaarup).

Jeg hører op til dig imorgen og seer, hvorledes du har det. Nu trænger du til No. Adieu, Skaarup.

Skaarup.

Ja, du har Ret; jeg behøver No.

Damen.

Min Mand og jeg vil ogsaa anbefale os. Vi seer Dem vel snart hos os, (lidt spids) naar De er kommet Dem efter denne Begivenhed.

Tredie Herre.

Det var jo dumt, Skaarup! Jeg havde ret troet, at vi To skulde have det saa godt sammen. Men det kan jo komme en anden Gang — og lad mig det saa vide. — Naa, adios!

(Efterhaanden tage alle de Besøgende, med Undtagelse af Nicolai, Afsted og ledsages til Døren af Familien).

Nicolai

(i Forgrunden, paa den ene Side).

Det lader til, her bliver god Plads.

August

(i Forgrunden paa den anden Side).

Det skal arrivere mig! Denne Madam Rust — jeg kunde lægge hende i en Morter, og støde hende til Marmelade!

Mad. Rust

(gaaer op og ned, rystende paa Hovedet).

Hvad skal der nu blive af . . . jeg bliver saa vist ruineret som blot Noget —!

Sanfine

(kommer tilbage med Adolf).

Søde Adolf! den Ulykke overlever jeg ikke!

Adolf

Min bedste Jansine! Vi maae fatte os.

Skaarup*)

(der kommer tilbage, efterat alle de Fremmede er gaaet).

Ja, Børn, nu maae vi vise Conduite. Gevin-
sten maae vi slaae os ud af Hovedet; og Enhver
maa vende tilbage til Sit. Naar Alt kommer til
Alt, er' vi de samme som før.

Mad. Rust.

Ja, Hr. Skaarup! det er Altsammen meget godt.
Men De maa ikke tage mig det fortrydeligt op. Jeg
har forstrakt Deres Kone med en betydelig Sum.

Skaarup.

Hm! hm! — Ja, Gud veed hvordan jeg skal
udrede den!

Mad. Rust.

Da maa den rigtig udredes og det strax. Naar
man som jeg sidder Enke og ikke har mere end det
Nødvendige, saa kan man ikke taale Tab.

Mad. Skaarup.

De har ikke nødig at være saa bange for Deres
Penge. De skal nok blive betalt.

Mad. Rust.

Andet forlanger jeg heller ikke. Men Deres

*) August. Jansine. Adolf. Madam Skaarup.
Skaarup. Madam Rust. Antonie. Nicolai.

Mand har kjøbt mit Huus; og dette Kjøb bør ikke gaae tilbage.

Mad. Skaarup.

Det skal heller ikke gaae tilbage. Vær De kun ganske rolig. Vor Svigersøn August vil tilfredsstille Dem baade med det Ene og det Andet.

August.

Jeg, kjære Tante? — Saa veed Tante da ikke, hvorledes mine Hænder ere bundne. Næsten Alt, hvad jeg har, staaer fast og uopsigeligt. — Nei, jeg kan aldeles ikke.

Nicolai

(affibes).

Det kan jeg lide, min Dreng! Du svarer til mine Forventninger.

Skaarup

(der har gaaet urolig op og ned).

Hm! hm! — hvad skal jeg gribe til — hvorledes skal jeg hitte ud af — Nei! hvad der er at gjøre ved alt dette, seer jeg sandt for Herren ikke.

Adolf

(gaaer hen til ham).

Berolige Dem, Hr. Skaarup! Endnu er ikke Alt tabt. Jeg haaber at kunne finde Raad.

Skaarup.

Na Gud — hvorledes vil De —

Adolf.

De veed, det er min største Glæde at hjælpe mine Medmennesker. Jeg finder heri mit Livs skjønneste Kald. Omtrent saa meget, som Madam Rust's Fordring beløber sig til, har jeg en Tid havt liggende. Det var sandtnok bestemt til engang at sætte Bo for. Men jeg er overbevist om, at min kjære Zansine ganske bifalder min Beslutning.

Zansine

(tørre Vinene og kysser ham paa kinden).

Gjør du, som du synes, Adolf! Hvad du gjør, er altid velgjort.

Antonie.

Det var smukt af dig, Adolf. Ja, af dig har vi ikke taget fejl.

Skaarup.

Ja, det er i Nøden, man skal kjende sine Venner. Men, min rettskafne Ven! jeg kan ikke tage mod Deres Tilbud. Hvad De har sparet sammen i Aar og Dag —

Adolf

(i Bevægelse).

Tael ikke herom! En bedre Anvendelse af disse Penge kjender jeg ikke. Det er en Anvendelse, der gjør mig lykkelig. — Nei, nei! De faaer mig ikke fra min Beslutning. Bevidstheden at gjøre en god Gjerning er mig altfor dyrebar. — Nu gaaer jeg hjem og henter den lille Sum; og naar jeg kommer

tilbage, skal enhver Sky være forjaget fra Deres Bænde.

(Gaaer hurtig).

August

(affides).

Naa, der er han kommen paa sin rette Boldgade.

Antonie

(affides og bebrøvet til Nicolai).

Hvad siger du til alt dette, Nicolai?

Nicolai.

Jeg siger, det skal Altsammen blive godt endnu. Vent lidt og lad saa mig raade.

Antonie.

Saa, du troer, din Courage kan gjøre Alt.

August

(tager sin Hat).

Kjære Onkel, jeg vil anbefale mig. De veed, hvor megen Deel jeg tager i Deres Skjebne; men, da jeg dog ikke kan hjælpe —

Nicolai

(affides).

Aha, der har jeg ham! (Gætt). Vil du forlade din Kjæreste, August? Det er ikke smukt.

Mad. Skaarup.

Aa, han bryder sig vel stort om sin Kjæreste.

August.

Oprigtig talt, kjære Tante — jeg har hele Eftermiddagen fortrudt hos mig selv, at jeg vil tvinge Antonie til en Forbindelse, hun er imod. Jeg troer, jeg gjør hende en Tjeneste ved at bryde et Baand, der er indgaaet mod hendes Dnske. Det vil du vist selv erkjende, Antonie —

Nicolai

(sagte til Antonie).

Siig, nu vil du nok have ham.

Antonie

(sagte til ham).

Er du ikke ret fleg? (Smit). Ja, jeg græder just ikke, naar du forlader mig.

Skaarup.

Gaae du kun, August! Jeg forlanger ikke, at noget Menneske skal dele vor Banstjebne; og jeg kan ikke fortænte dig i, hvad du gjør. Antonie er en god Pige, der vel kan forserges paa anden Maade. Du er fri for dit Ord.

August.

Men det skulde smerte mig meget, om Onkel tvivlede om mine rene Hensigter —

Skaarup.

Vist ikke.

August.

For dig, Antonie, har jeg lyffeligviis ikke nodig at gjøre Undskyldninger. Det er din egen Billie. Og et Menneſkes Billie er hans Himmerig. — Adieu, Onkel! Adieu, Tante!

Antonie

(eſtertænksom).

Jeg havde dog ikke troet, at August var ſaa ſlet.

Skaarup.

Det er Verdens Gang, mit Barn. Naar det gaaer ſkjævt for os, vender alle Folk os Ryggen. (Bliver Nicolai vaer og ſiger ſagtmodig): Er du her endnu, Nicolai? Ja, du har Intet ventet, Intet forlangt af os, da vi bildte os ind at være rige, ſaa jeg kan begribe, du holder det længere ud hos os. Bliv du kun, min Dreng! og kom ſaa tidt, du har Lyſt. Meget beholder jeg vel ikke tilovers; men vel ſaa Meget, at der er lidt til dig med.

Nicolai

(griber rørt hans Haand).

Min kjære, kjære Pleieſø'er! Vær ikke ſaa nedſlaet! Alt ſkal endnu blive godt. Gud være lovet, det ſtaaer i min Magt at formilde dine Kaar.

Skaarup

(der har været fordybet i ſig ſelv, ſeer diſtrait iveiret).

Hvad mener du, min Dreng?

Nicolai.

Førſt nu kan jeg betroee Eder, hvad jeg hele

Dagen over al den Tummel, her var i Huset, hverken har havt Lyst eller Mod til at tale om. Og iaften har jeg tiet med Flid, for at I kunde lære Den at kjende, I havde bestemt til Jeres Antonie.

Skaarup

(opmærksom).

Hvormed har du tiet?

Antonie.

Tael, Nicolai! Jeg er nærved at døe af Utaalmodighed.

Nicolai

(til Madam Skaarup).

Huffer du endnu den Dag, da jeg havde sagt Adieu til Jer Allesammen og skulde gaae ombord? Jeg stod ude ved Kjøffentrappen og vilde af Trodsighed ikke, at I skulde see, jeg græd. Saa kom du, Pleiemo'er, ud til mig, gav mig en lille Pung med Penge og sagde: „Der er ti Rigsdaler i Sølvmont, Nicolai! Naar du holder godt Huus med dem, kan du komme langt.“ Og saa græd du og kysede mig paa Panden og sagde: „Før dig godt op blandt Fremmede, at vi engang kan have Glæde af dig.“

Antonie.

Nei, velsignede Mo'er! gjorde du det?

Mad. Skaarup.

Lad mig i Ro, Barn! Det er vel Noget at tale om, at jeg gav ham de Par Skillingen. En Narre-

streg var det af mig. Han har vel sviret dem op det første Sted, han kom i Land.

Nicolai.

Nei, nei, det har jeg ikke. Jeg har holdt godt Huus med dem; og Gud har velsignet den lille Sum. Bliv ikke vred, Mo'er! — men du havde ofte været streng mod den vilde Krabat, og jeg havde ikke det bedste Ord til dig. Men da du nu lige paa det Sidste viste dig saa god imod mig — jeg havde jo aldrig været saa rig — saa løb Dinene over paa mig, og jeg — for du veed, jeg var stolt og ærefjær — jeg lovede helligt, du skulde ikke fortryde din Godhed. Nu, som sagt, Gud har holdt sin Haand over mig og de 10 Rigsdaler. Vi ere begge voxede godt. Jeg vil ikke kjede Jer med min Historie, hvordan jeg faldt ned engang fra Mersjet, brak Armen og blev lagt ind i Hospitalet i Boston; hvorledes Kjøbmanden, vi havde bragt Varer, tog mig til sig, sørgede for mig og tog mig paa Comptoiret; hvordan han var tilfreds med mig og gjorde mig til Supercargo paa et af sine Skibe; hvordan han endelig gav mig Part i Handelen. Om alt dette en anden Gang. Kun saa meget nu, at Skibet, hvormed jeg er kommet, en stolt Tremaster, og hele Ladningen er min Eiendom.

Alle.

Din Eiendom!

Nicolai.

Ja, og endda har jeg Noget tilovers i Boston.

Skaarup.

Men Gud bevares, Nicolai! saa er du jo en
hovedrig Mand!

Nicolai.

Ja, jeg er rig! Jeg siger det med en Glæde,
jeg ikke kan beskrive. Jeg er rigere end Stormogul.
Thi jeg er rig i den Glæde, jeg kan berede Jer Alle.
— Pleiesja'er! al din Nød skal nu afhjælpes. Du
kan disponere over Alt, hvad jeg har.

Skaarup.

Nei, min Son! det kunde jeg ikke forsvare.

Mad. Rust.

(der har siddet assides i sine egne Tanter, nærmer sig).
Det er jo isandhed hoist mærkværdigt.

Nicolai

(til Madam Rust).

De, Madam, kan i god Ro gaae ned til Deres.
Om en Time skal jeg være hos Dem! og alle Deres
Fordringer skal tilfredsstilles.

Mad. Rust.

Oh, saa meget hafter det heller ikke —

Nicolai.

Som jeg siger: naar De vil gaae ned og oppe-
bie mig —

Mad. Rust.

Det skal være mig en stor Ære at see Dem hos mig. — Jeg anbefaler mig og ønsker Dem Alle tillykke til den glædelige Omfisktelse. (Afledes, idet hun gaaer). Han er rigere end Stormogul!

(Gaaer).

Skaarup.

Men — men — jeg er ganske confunderet. Hvorfor er du da kommet her i Huset som simpel Styrmand?

Antonie.

Ja, det har jeg hele Tiden villet spurgt om.

Nicolai.

Tilgiv mig! Jeg vilde see, om I holdt af mig for min egen Skyld; om I tog godt imod mig.

Skaarup.

Hm! — jeg husker saa Skam ikke. Tog vi da daarligt imod dig?

Nicolai.

Nei, nei! Under de Omstændigheder kunde det ikke være anderledes; det seer jeg nu. Og Antonie tog imod mig som en Engel fra Himlen.

Ansine.

Ja'er! det er bestemt Adolf, der kommer. Han vil blive glad.

(Gaaer hen til Døren)

Niende Scene.

Adolf. Skaarup. Madam Skaarup. Nicolai.
 Janjine. Antonie.

Adolf

(iler med Hast og i Bevægelse hen til Skaarup).

Hr. Skaarup! jeg bringer de bedste Tidender.
 Den Sum, jeg har lovet Dem, har jeg hos mig —

Skaarup.

Nei, min kjære, bedste Ven! gudskeelov nu kan
 jeg —

Adolf.

Jeg be'er Dem, intet Afslag! — Men min
 Hovedforretning staaer tilbage. Jeg gjentager nu,
 og med mere Grund end før, min forrige Bøn:
 foreen Deres Antonie med Nicolai!

Skaarup.

Nicolai med Antonie? Ja, hvem siger, at Ni-
 colai nu —

Adolf

(i samme Spænding).

Netop nu, Hr. Skaarup! (Bender sig med en vis Høi-
 tidelighed til Nicolai). Jeg bringer Hr. Keiersen en be-
 hagelig Efterretning. Det er lykkedes mig ved en
 af mine Venner at skaffe Dem en Ansættelse her i
 Byen. Da jeg kom hjem, fandt jeg et Brev, at De
 er udnævnt til Extra-Kulleskriver ved Holmen.

Nicolai.

Hvad? jeg Extra-Kullesfriver ved Holmen! Det skulde Postkeren være.

Antonie

(med Latter).

Nei, det er fortræffeligt! — Du er dog en re-
delig Sjæl, Adolf. Men nu behøver Nicolai ikke
denne Post.

Skaarup.

Deri har Antonie Ret; skjøndt det er ellers en
god Post.

Adolf.

Men jeg forstaaer ikke —

Nicolai.

Hør, kjære Hr. Adolf! De er en prægtig Mand,
som jeg holder meget af og idag har lært at have al
Agtelse for; men den Post maa De min Sjæl skaffe
mig af med igjen.

Adolf.

Jeg begriber blot ikke —

Sansine.

Jeg skal forklare dig Alt. Jeg vidste nok, du
vilde sætte det igjennem. (Til Nicolai). Der kan du see,
hvad det er for et sjældent Menneske! — Kom, Adolf,
og lad mig fortælle dig —

Nicolai.

Men i een Ting har Hr. Adolf Ret. Naar mine Pleieførældre virkelig ville forene mig med Antonie —

Skaarup.

Ja, derimod kan jo hverken min Kone eller jeg indvende Noget; og jeg skulde næsten troe, at Antonie heller ingen Indvendinger vil gjøre.

Antonie.

Kjære Fa'er! Nicolai og jeg har altid holdt af hinanden.

Skaarup

(foræner dem).

Ja, saa var det Synd at sætte sig derimod.

Nicolai.

O, Antonie! du veed ikke, hvor lykkelig jeg føler mig!

Tiende Scene.

De Forrige. Jacob Baadsmænd.

Jacob

(gaaer hen til Nicolai).

Med Forlov, Hr. Keiersen! Barkassen er klar.

Nicolai.

Ganden ivold med Barkassen! Nu bliver jeg

her. Glæd dig, Jacob! Jeg er forlovet med min Pleiesøster.

Jacob.

Med min forrige Khe deres Datter — ja, det er der Raison i. Jeg har den Ære at gratulere.

Nicolai.

Naa, og du, Jacob — nu kan jeg vel ogsaa gratulere dig. Vil din Kjæreste i Nyboder gifte sig med dig?

Jacob.

Nei, Hr. Keiersen! hun var lovlig undskyldt; desformedelsft hun var allerede gift.

Nicolai.

Arme Thy! det gjør mig ondt for dig.

Adolf

(nærmer sig Nicolai).

Nu kan jeg gratulere Dem dobbelt. Zausfine har forklaret mig Alt.

Skaarup.

Saa, Børn, vi vil have Meget at forklare og fortælle hverandre for lang Tid. Vi har i saa Timer oplevet Mere end Andre i flere Aar. Men saa meget seer jeg dog, naar I fra Begyndelsen havde fulgt mit Raad og sat Sørensens 300 Rigsdaler i Sparekassen, saa var vi sluppet fri for mange Bryderier. Vi havde ingen Lotteriseddel taget, ikke bildt os ind

at være rigere, end vi vare, ikke rodet os ind i Gjæld, og allermindst kjøbt Huse.

Antonie.

Ja, Gud! naar jeg tænker paa alt dette! — Men een Ting har vi dog bundet ved Lotterisedlen.

Skaarup.

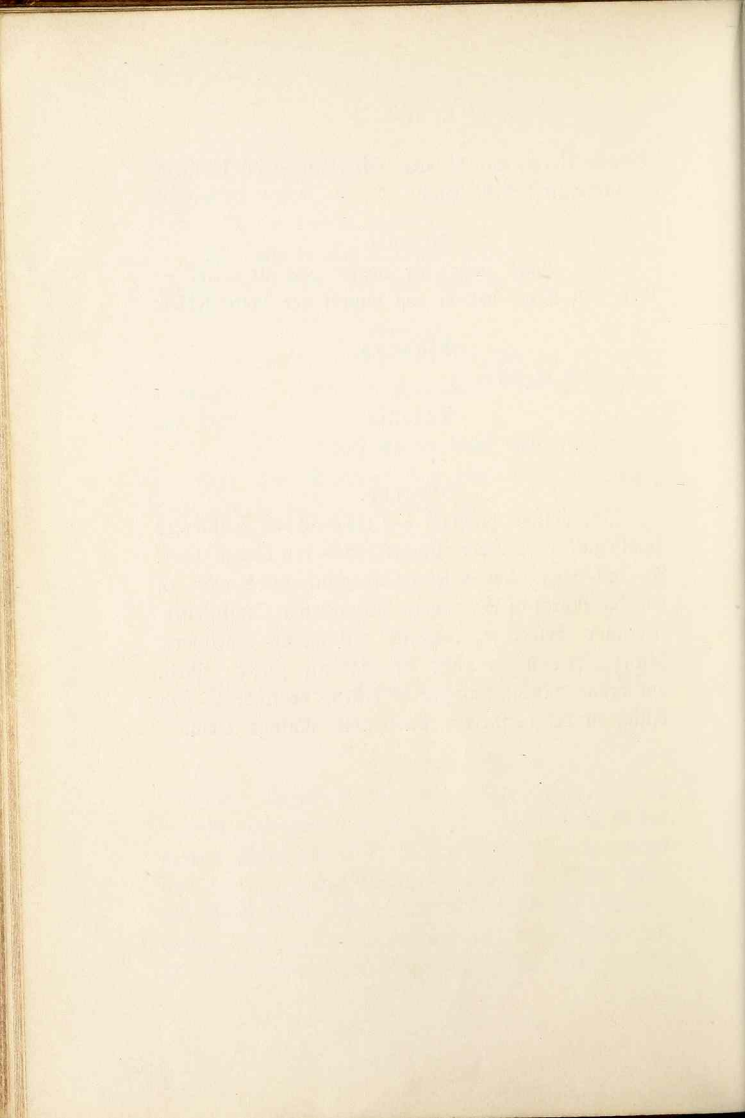
Hvad er det?

Antonie.

Mutter har faaet en ny Hat.

Skaarup.

Oh, hvilken Passiar! — (Til Publicum). Høistærede Publicum! bryd Dem ikke om, hvad den Smaa siger. At min Kone har faaet en ny Hat, vilde være en daarlig Moral af saa mange, beshynderlige Omstiftelser. Derimod holder jeg mig til mit gamle Spritvort: Naar Enden er god, er Alting godt. Men, om denne Moral skal gjælde iaften, overlade vi som billigt til det høistærede Publicums gunstige Dom.

Svend Dyrings Hus.

Romantisk Tragedie i fire Acter.

Skrevet 1836.

Opført første Gang paa det kgl. Theater den 15de
Marts 1837.

Svend Dyrings Huus. Romantisk Tragedie i 4 Acter.
Kbhvn. 1837.

2det Dpl. 1837, 3die 1854, 4de 1872, 5te 1883, 6te
1893.

Dram. Bærter. 6te Bind.

Folkeoplysningens Skrifter. Hefte XX. 1883.

Svend Dyrings Huus. Romant. Trag., überj. von
F. A. Leo. Leipzig 1848.

Das Haus des Svend Dyring. Romant. Trag. Ham-
burg 1839.

Personerne.

Svend Dyring, Jorddrot og Styresmand.

Fru Guldborg, hans Hustru.

Ragnhild, hendes Datter af første Egteskab.

Regise, }
Alf, } Svend Dyrings Børn af første Egteskab.
Ovelille, }

Ridder Stig Hvide.

Tage Bolt.

Ivar, hans Broder.

Fru Helvig.

Byrge, }
Rud, } i Svend Dyrings Tjeneste.

Gunnør, Ridder Stigs Svend.

En Dreng, Riddere, Jægere og Riddersvende.

Scenen er deels paa Svend Dyrings Gaard ved Jæsefjorden, deels i Nærheden af denne. Handlingen varer fra den ene Dags Aften til næste Midnat.

Første Act.

Første Scene.

Skovegn.

Svend Dyrings Folk ere grupperede i Forgrunden.
Nogle staae, Andre ligge. Enkelte staae paa Udkig i Baggrunden. Efter Choret kommer Rud ind.

Chor.

Den Herre sadler sin hurtige Hest
Og rider alt over den Hede.
Han rider i Regn, han rider i Blæst,
Hans Svende følge, som de kan bedst,
Thi Hjorten saa ville de bede.

Med høie Taffer

Den spiller i Lunden

Og flygter for Hunden;

Og efter den springer paa Mosegrunden

Med Hyl og Gjæen Mynder og Rakker.

Giver Agt, naar den kommer! Afsted i Galop!
Og jager den op!

(De springe Alle op og see ud til en af Siderne, som om de fulgte Dyret med Pinene).

Den er her! Den har sat
Over Tjørn, over Krat.
Den er der! Den er floien
Med et Spring over Høien.

(De komme igien frem).

Giver Agt, naar den kommer! Afsted i Galop!
Og jager den op!

Rud

(kommer hurtigt ind).

Hjorten er vor. Hr. Dyring har fældet den.
Stynder Jer, breder Rapperne ud og holder Mjød
og Biin i Beredskab! Hr. Dyring og Ridder Stig
ere allerede stegne af Hesten og komme herhid. —
Tilside! Der komme de.

Anden Scene.

Svend Dyring. Stig Hvide. Tage Bolt. Svar.
De tvende Forstnævntes Jægere og Svende.

Svend Dyring.

I ædle Herrer! I tage tiltakke
Med Biin og Mjød! Nu ride vi hjem;

Saa sætter Fru Guldborg for os frem,
 Hvad Huset formaaer i Fad og Basse.

(Til En af Folkene).

Et Bæger til Ridder Stig!

(Til Stig, idet han rækker ham Bægeret).

See der!

Vel mødt paa min Grund! Jeg kan tale om Lykke,
 At vi dog eengang traf Eder her.

— Nu følger I med os det lille Stykke

Til min Gaard —

Stig.

Jeg takker!

Svend Dyring.

Jeg er i Eders Gjæld!

Stig.

Det husker jeg ikke.

Svend Dyring.

Jeg husker det vel.

— Tage Bolt og Ivar! I drages til Minde,
 Dengang Fru Helvig, den fromme Kvinde,
 Min første Hustru, nylig var død.

Da var Landet i svarlig Nød;

Ingen kunde Riget forsvare.

Loven var aldrig en Bønne værd,

Bønderne raaded' med Bøld og Sværd,

Og Dannerkongen var stedt i Fare.

Nu var det min Pligt som Sthresmand
 At gaae i Soen, at faae Skibet rustet
 Ud fra Havnene her ved vor Strand.
 Men nær var det dengang for mig brustet.
 I veed, jeg havde kun tynde Aar;
 Fra Klofret stjal de hos mig som Ravne;
 Jeg holdt mig med Nød og Nap paa min Gaard
 Hvad kunde da jeg som Sthresmand gavne?
 Stig kom mig til Hjælp; han tog selv en Part,
 Gjorde Forskud her og ved de andre Havne.
 — Gud lønne Jer!

Stig.

Ei, det blev afgjort snart.

Svend Dyring.

Nei, nei, Hr. Stig! Først en Stund derefter,
 Da jeg fik Guldborg og var kommen til Kræfter.
 — Med hende, min vakkre Nabo! har jeg tidt
 Talt om at bede Jer hen til Mit.
 Men saa drog I bort. Det var, dengang I gif
 Med Hæren til Jylland. Da I kom tilbage,
 Da havde jeg travlt, maatte varetage
 Den Eiendom, jeg med Guldborg fik.
 Saa blev jeg stevnet til Landssting —

Stig.

Svend Dyring

(halvsagte).

Paa min Hustrus Begne — det var Kjæbleri —
Jeg har tænkt, I vidste det.

Stig.

Nei.

Svend Dyring.

Nu ja,

Min Sagfører er ikke langt herfra.

Tage Bolt.

Det var mig, Hr. Ridder! Den Sag er bekendt.

Svend Dyring.

Nu er den forligt —

Tage Bolt.

Den er halvveis endt.

(Til Stig).

Seer I, her ved den søndre Strand

Der ligger en Mark, et Bænge — det Hele

Er rebet op for en Hjerding Boels Land.

Det er mit i alle Maader og Dele.

Jeg har lovlig Ravhævd derpaa —

Svend Dyring.

I har —?

Tage Bolt.

Det har jeg, Svend Dyring! Den Ting er klar.

Det kan jeg bevise med tre Tylster-Ged,
Om I forlanger det.

Svend Dyring.

Tage! I veed,
At Guldborg nægter det; veed, hun har sagt,
At hendes Broder —

Tage Bolt.

Hvad ligger der Magt
Paa Qvinders Udsagn? Jeg kan bringe
Ærlige Mænd, der skal vidne paa Tingene —

Ivar.

Nei, Tage! hjælp Gud, nu gaaer det for vidt.
Du faaer jo Mark og Jord og Bange,
Og en Hustru i Kjøbet — Hvo gider saa stridt?
Hvad kan en Dannemand meer forlange?

Stig

(til Tage).

I vil gifte Jer?

Tage Bolt.

Sa. Fru Guldborg fatter,
Min Ret til Jorden er klar som Dagen;
Hun onsker Forlig. Jeg faaer hendes Datter,
Og Jorden i Medgift. — Der har I Sagen.

Stig

(med et Udraab).

I ægter Regisje?

Tage Bolt

(i en ligegyldig Tone).

Saa vidt jeg troer,

Saa hedder hun Ragnhild.

Ivar

(med Latter til Stig).

Ikke sandt; Hr. Ridder!

Sjelden findes en Brudgom som han:

Han har trolovet en Lilevand,

Han er forelsket, hans Hjerte staaer i Brand —

Men han veed ikke rigtigt, hvad hun hedder.

Tage Bolt.

Saa meget veed jeg, min floge Bro'er!

Alt naar Fru Guldborg gaaer fra sit Ord,

Saa spiller hun kun et daarligt Spil:

Beg faaer Jorden og en Sum Penge dertil.

Svend Dyring.

Bær I kun ganske rolig, Hr. Tage!

Fru Guldborg tager ikke sit Ord tilbage.

Tage Bolt.

Beg mener med, det tjener hende bedst.

Svend Dyring

(affides til Stig).

Hr. Ridder! lad os stige tilhest!

Den Sag er engang hans ømme Side.

(Gjæt til Høllene).

Afsted, til Hestene! Net nu vil vi ride.

(Til Stig).

Kom nu, Hr. Ridder! og vær min Gjæst!
 Jeg længes efter at vise Jer snart,
 Hvad jeg nu har arbeidet paa saa længe.
 Den gamle Gaard fik jeg ned i en Fart,
 Og har bygget et Steenhuus af fastere Art.
 Nu er jeg ifærd med Ager og Enge.
 Saa vil jeg see til at faae istand
 Et Herberge for veisfarende Mand.
 — Ja, naar I først kommer hjem til Mit,
 Vil I see Forandring paa alle Kanter.
 Jeg har lagt en Urtegaard an med Stafit,
 Og har faaet Umper af sjældne Planter.
 Hos Broder Eskild i Klofret. Han,
 Det kan I troe, er en prægtig Mand.
 Han hjælper mig med min Vi-Nøl, passer
 Min Humlegaard, og har gjort mig af Træ
 En snild Indretning for Urter i Kasser.
 Der staae de luunt og kan sættes i Læ.
 Det er Urter, der voge paa fremmed Wiis;
 Hertillands er' de lidet kjendte.
 Det er vor Abbed i Roeskild', der lader dem hente
 I Frø hertil med Munk fra Paris.

Tage Bolt.

Det fører til Blodhed. Mig hover ikke,
 Svend Dyring, at I følger de fremmede Skikke.

Svend Dyring

Ei hvad, Tage Bolt! Om jeg planter den Aaal
 Eller Kørvel, hvis Art hos os er fremmed,
 Jeg holder derfor det samme Maal.

Tage Bolt.

Naar den danske Mand vrager sin Kost i Hjemmet,
 Saa siger jeg, følger der Ulykke paa.

Svend Dyring

(til En af Høttene).

Ikke mig hid min Kappe!

(Til Tage).

Jeg tænker som saa:

Der er meer Forslag i den ærlige Danske.
 En Dannemand lader sig ikke gaae paa,
 Fordi han æder engang med de Franske.

(Til Svendene).

Fører Hestene frem! Nu vil vi afsted!
 — Blæs os et muntert Stykke paa Hornet,
 At Haren kan jages op fra Kornet,
 Og Mark og Skov kan blomstre derved.

(Han og de Øvrige gaar).

Chor af Svendene.

Alt føre vi bort

Til Ridderens Gaard den fronedes Hjort
 Og fange paa Beien den vildene Hare.

Med Høg og med Hund,
 Over Mark, gjennem Lund,
 Og let over Stien paa Mosernes Grund
 Vi fare.

(De gaar).

Tredie Scene.

Fruerstuen i Svend Dyrings Huus. Byrge kommer ind fra den ene Side, idet Regise fra den anden søger at skjule en Bæverstol ind.

Byrge.

Nei, Zomfru Regise! den er altfor tung.
 Hvad er det, I gjør? — Lad mig flytte Bæven.

Regise.

Oh, du er gammel. Jeg er stærk og ung.

Byrge.

Gammel? Ja, jeg har gamle Kræfter i Næven;
 For saa vidt er jeg gammel. Troer I, jeg er svag?
 Jeg vil see Den, der er mere vorig.

(Da Regise igjen vil flytte Bæven).

Men hør dog! I skal min Tro være horig!
 Lad nu mig! Den flytter jeg i Mag.

Regise.

Men see kun, jeg kan —

Byrge.

Men den Forretning er min.

J er for klein, Jomfru! J er saur og fiin;

J skal lege med Tavl og Terning,

Skal virke Guld og sye Sømmen paa Viin;

J skal ikke gjøre den grovere Gjerning.

— Pas nu kun paa, naar jeg ta'er den her.

(Glytter den med stor Besværlighed og kommer frem pustende).

Saadan en Tingest er sandt nok svær;

Man skulde knap troe det. Men — hvad vil J
med den?

Jomfru Ragnhilds Bæv?

Regisse.

Den skal sættes herhen.

Hun siger, herinde sidder hun gjerne;

Det gaaer bedre fra Haanden.

Byrge.

Ja, hun mener kanstee,

Naar her kommer Folk, kan hun lade sig see.

(Ryster paa Hovedet).

Og saa skal J være Ragnhilds Terne?

Og trække for hende som en Tjenestegvinde?

Regisse.

Oh nu — der var just ingen Anden derinde.

Byrge.

Åh, naar jeg mindes, hvad her er skeet;

Hvad jeg alt i den korte Tid har seet!
 Hvis Eders Moder, Fru Helvig, vidste,
 Hvad I maa lide! Af Gud, hun er død,
 Og hendes Børn lide bitterlig Nød.

Regisfe.

Lie, Byrge . . .

Byrge.

Nei, mit Hjerte maa briste!

For eet Aar siden I hæderlig sad,
 Spandt Guld og Silke, væved i Lad;
 Eders egne Terner gif Eder igjen,
 Hvor I stod, og hvor I foer hen.
 Eders Kjortel var af Skarlagen smaa,
 Med Silkesomme; Eders Kappe var blaa.
 For alle Jomfruer bar I Priis
 I hoviist Adfærd, i Dyd og Snille.
 Nu — Gud bedre det! gaaer det kun ilde.
 Eders Stivmoders Sind er koldt som Is
 Og haardt som Staalet. Jer lader hun gaae
 I Klæder, der er' daarlige og graae.

(Taler sig efterhaanden varm).

Hun lader Jer sove, den steenhaarde Frue,
 I den gamle, forfaldne Borgestue.
 Hun føder Jer op, det hoffærdige Skarn,
 Til Nøgleqvinde, som fattig Mands Barn.
 Eders Sødsfende smaa hun spærrer inde
 Som Hundehvalpe, den arrige Dvinde!
 Et Dyr kan ikke behandles værre.

Hun lyver dem paa for vor ædle Herre,
 Bringer ham, der er from og god,
 Til at glemme sit eget Rjød og Blod —

Regisje

(der er bristet i Graad).

Byrge! hold op!

Byrge

(forstræffet).

Hvad nu? . . . Har jeg sagt . . .

Regisje.

Du har Ret, jeg lider Haan og Foragt!
 Høit maa jeg klage,
 At mig forbittres mine unge Dage.
 Langt bedre var det, jeg tidligt døde,
 End at mig daglig voldes den Møde.
 Jeg er som den vilde, fremmede Fugl,
 Som Ingen i Verden vil kjende.
 Jeg har ikke Ly, jeg har ikke Skjul,
 Jeg har hverken Ven eller Frænde!

(Bender sig bort og græder).

Byrge

(gaaer efter hende).

Men, ih bevar' os! Hvor tager I paa!
 Om Fru Guldborg kom . . .

Regisje.

O, lad mig . .

Byrge.

Nei, bliv!

Regisje.

Byrgel jeg er længe kjed af mit Liv.
 Var det ikke for mine Sødsfende smaa,
 Langt af Landet vilde jeg gaae.
 Hellere lade mig Trælqvinde falde
 Blandt fremmede Mænd, i fattige Aar,
 End lægges for Had i min Faders Gaard,
 Og daglig drikke Malurt og Galde.

(Sætter sig hen og bedækker sit Ansigt med Hænderne).

Byrge.

Hvad er det, I siger? Hvor vil I gaae hen?
 Af Landet? — I gjør mig angst og bange.
 Tael, Bomfru Regisje! hvad kan I forlange
 I skal ikke græde; det bliver godt igjen,
 Det er da egentligt ikke saa slemt
 Barn, see paa mig . . . taber jeg Modet?

(Seer sig ængstlig omkring).

Ik, kjæreste Bomfru! løst dog Hov'det!
 Der er Fru Guldberg; hun forstaaer ikke Skjemt.
 Lad hende dog ikke see, I har grædt!

Regisje

(reiser sig).

Det skal hun ikke! Byrge, du har Ret.

Fjerde Scene.

De Forrige. Fru Guldborg.

Guldborg

(til Regisſe).

Hvi ſtaaer du her? Hvad tales I ved?

Byrge.

Hun vilde

Guldborg

(til Regisſe).

Du maatte ſaſt heller gaae ned

Til Stegersſet, og fordele Brødet

Og Ol og Moſt, ſætte Haren paa Sped,

End ſtaaе her og lægge Haanden i Stjødet.

Min Huſbond ventes hvert Dieblif hjem,

Tagten har mattet ham og hans Skare;

Saa ſkal Viin og Mjød ſættes frem.

Vel er her Meget at tage vare:

Tage Bolt og hans Mænd, alene med dem

Har vi nok at ſkaffe. Han og hans Hefte,

De nøies, naar man gi'er dem det Bedſte.

Byrge

(ærbødig).

Min ædle Frue! I drages i Hu,

Jomfru Regisſe er ung og ſvag endnu.

Hun formaaer ſaa Lidet til Huſets Tarev.

Guldborg.

Min ædle Byrge! I drages til Minde,
At I skal tie, naar jeg er herinde.

(Til Registe).

Bæn dig til Arbeid! Det er din Arv;
Dig efterlod Helvig intet Andet.
Din Fader var fattig den Tid, jeg kom,
Marken øde, Kjælderens tom;
Han havde lidt af Ufred i Landet;
Hans Gaard var pantsat. Jeg stod ham bi,
Hjalp ham iveiret og kjøbte ham fri.
Jeg sad i Rigdom, i hæderlig Stand
Efter Knud Ribolt, min første Mand,
Og kunde vel gjøre det. — Sligt bør du agte,
Bære flittig, opmærksom, og eftertragte
At vinde min Yndest. I skylder mig Alt;
Uden mig I tilhobe slet forfaldt.
Den Stund, jeg kom, kan I Alle velsigne.
Arbeid! Du kan ikke sammenligne
Dig med Ragnhild. Hun er fornem født
Og opdragen fiint, har aldrig været nødt
At tage Haand i med, og hun skal det heller ikke.
Arbeid, mens du er rask og ung!
Du kan komme blandt Fremmede, maa vide at skikke
Dig vel, og ei synes feitet og tung.

Femte Scene.

De Forrige. Ragnhild kommer hurtig ind.

Ragnhild.

Regisje! hvad gjør du om Natten filde?
Hvi sidder du oppe? Hvor stedes du hen
Bed Midnat som en Død, der gaaer igjen?

Regisje.

Hvad mener du, Ragnhild?

Ragnhild.

Det flæder dig ilde

At bringe Gaarden i daarligt Ry.

Regisje.

Hvad skulde jeg oppe, selv om jeg vilde?
Jeg har ikke Lys, jeg kan ikke sje,
Mig giver mit Kammer-uhygge ligt Ly —

Ragnhild.

Lie stille, du lyver —

Guldborg.

Hvi spørger min Datter?

Ragnhild.

Fordi mig ængste de Sagn, der gaae
Blandt Dyndet, baade blandt Store og Smaa,

At Fru Helvig viser sig. Nu kom atter
 Kane, Rygteren; han vil ikke,
 Det har han svoret paa, længere ligge
 I Stalden, og Regisfes Kammer saa nær.
 Inat, da det var et grueligt Veir
 Og Folerne rev sig løs paa Engen,
 Havde han silde reist sig af Sengen.
 Da saae han livagtig Fru Helvig. Hun gik ind
 I den gamle Bygning, — med fridhvid Kind,
 Og høi og smækker — der hun forsvandt —

Guldborg.

Fru Helvig?

Ragnhild.

O, det er ikke sandt!
 Det er Regisfe, der har faaet den Nyffe,
 Som Gjenfærd engang at prøve sin Lyffe.

Byrge.

Regisfe! hvor kan I troe

Ragnhild.

Hvem da?

Hvor skulde Rygtet vel komme fra?

Byrge

(med Eftertryk).

Om! Rygtet er grundet —

Ragnhild.

Er grundet? svar!

Har du da seet men fortæl!

Byrge.

Ja — jeg har

Ragnhild.

Saa fortæl da!

Byrge.

J ved, at man nødigt taler

Om Sligt

Ragnhild.

Begynd kun!

Byrge.

Ja, naar J befaler. —

En Nat, da vi ventede Hr. Dyring hjem

— Han var hos Munkene, skændtes med dem —

Var jeg gaaet neder til Borgeled

For at see, om han kom, og hvilstes derved.

Da skinted' jeg noget Hvidt og Klart,

Der bevægede' sig langsomt, med jelsom Art

Fra Mariæ Kirke. Det syntes at gaae

Til Stuen, hvor Børnens Senge staae.

Jeg gif hen til Vinduet og saae ind —

(Standser).

Ragnhild.

Nu da?

Byrge.

— Og saae ved Maanens Skin
 Forfærdet en Kvinde i hvide Klæder
 Væne sig til Alfs og Oves Seng,
 Med høiet Hoved, som En, der græder.
 Men da hun gif hen til den yngste Dreng
 Og sit ligblege Ansigt mod mig vendte,
 Da sank jeg i Knæ. Med Skræk jeg kjendte
 Fru Helvig —

Guldborg og Ragnhild

(med et Udraab).

Fru Helvig?

Regisse

(ligeledes).

Min Moder?

Byrge.

Hun gif

Fra Sengen til Buggen med kummerfuldt Blik,
 Stirrede paa de sovende Smaa,
 Saae efter dem Alle, hvorledes de laae;
 Den Ene hun løstet', den Anden hun letted',
 Det syntes, som om hun Haaret fletted'.
 Men den Yngste satte hun paa sit Skjød,
 Som om hun gav det Dien sød.
 — Mit Hjerte vilde briste ved dette Syn!
 Jeg raabte høit paa min ædle Frue
 Veb derind

Regisje

(der har lyttet spændt).

Og saa?

Byrge

Hun svandt som et Lyn!

Der var Intet at see i den øde Stue.

Regisje

(grædende).

O, min Moder!

Ragnhild.

Det er rædsomt! Her skal vi boe,

I et Huus, hvor Drauger og Gjenfærd regjere!

Guldborg.

Og Byrges Eventyr vil du troe?

Ragnhild.

Aa, Byrge! Det Samme fortælles af Flere.

Guldborg

(utaalmodig)

Men, hvor er Sligt tænkeligt?

Ragnhild.

O, hvorfor ikke?

Kan ikke mine Tanker, min Hu sværme vidt,

Hvor jeg aldrig har været, men kun har ønsket saa tidt?

Og i Drømme, naar vi uden Bevægelse ligge,

Det er fast, som vor Sjæl, naar vi gaae til No,
Er allervirkjomft. Hvi skal man da ei troe —

Guldborg.

Daarlighed!

Ragnhild.

Men, Regisse, har du
Af alt dette slet Intet seet endnu?

(Da Regisse bedrøvet ikke svarer).

Regisse! hvor er du? — Svar, naar vi spørge!
Har du ikke seet det Samme som Byrge?

Regisse.

O, lad mig i Fred! Jeg har Intet seet.

Ragnhild.

Det er jo din egen Moder, der spøger;
Saa maa det vel være dig, hun besøger.

Regisse.

Jeg veed Intet af det, der er skeet.
Men hvis min Moder endnu, skjæbndt død,
Kan hntes over sine Smaabørns Dvide,
Det var dog en Trøst i al min Nød.

Guldborg.

(med stigende Hestighed).

Nød? Din Nød? Hvad Nød maa du lide?
At jeg holder dig til Arbeid, tykkes det dig ilde?
Dovne — ikke saa? — det er det, som du vilde.

Nu har jeg hørt . . . hvad bilder du dig ind?
 Frygter du Skade for din Rosenskind?
 Du skulde gaae om Landet og tigge,
 Gav jeg dig ikke Ly og Røde og Drifte.
 Vil du nu, at jeg skal øde mit Gie,
 At du kunde bedre dine Gudske pleie?
 Vil du, min egen Datter skal savne,
 For at du kan made de sultne Ravn?
 — Men har jeg hidtil været for god,
 Nu skal jeg støde dem bort med min Fod.
 Og laae de hidtil paa Bolstre blaae,
 For Fremtiden skal de ligge paa Straa —

Byrge

(bønfuldende).

Har Medhuk, min ædle Frue!

Guldborg.

Tie!

Du burde jages den vildeste Sti
 I Skoven med Gaardens Hunde, fordi
 Du søger at vække hemmelig Gru.
 — Hvi nævner du denne Sag først nu?

Byrge

(forfnytt).

Al, Broder Eskild i Klostret tænkte —

Guldborg.

Har du troet, dit Eventyr værre frænkte,

Naar det just nu blandt Folt kom ud,
Da min Datter er lovgiven Tage som Brud?

Byrge.

Nei, Broder Esfild, min ædle Frue —

Guldbborg.

Tie og følg med! Jeg selv vil see ad,
Om der skjules Bedrag i Børnenes Stue,
Og Hvo der her vil lægge mig for Had!

(Gaaer, fulgt af Byrge).

Sjette Scene.

Ragnhild. Regisje.

Ragnhild

(Der imidlertid er gaaet hen til Bæven og jysker ved den).

Regisje! hold paa min Bæverstang.

— Du hænger jo med Hovedet som en Hare,
Der sidder fast i Jægerens Snare.

Du skulde smukt mindes den gamle Sang.

(Singer).

Biben vil værge for hver den Sted,
Som udi Marken mon staae;
Hun kan ikke værge den lille Tue,
Som hun skulde bygge paa.

Gjengen lægger Æg hos fremmede Folt;
Hende bør man høilig hævde.

Hun faster fattig Fugls Unger ud,
 At hendes egne kan faae det bedre.

Men — hører du efter?

Regisje.

O, lad mig . . . !

Ragnhild.

Pas paa!

Det er min Liv-Vise. Hør!

Regisje.

Lad mig gaae!

Skam dig! du forvansker de gamle Sange.

Ragnhild.

Jeg gjør dem kun korte; de er' mig for lange.

(Synger).

Gleuten det er dernæst min Mand;
 Han flyver saa fornemt i Sky.
 Men viner han der den liden Due,
 Saa kan han saa nederlig flye.

Ravnen har en Rappe, saa slidt og sort;
 Dog skal Ingen ham vrage.
 Han hugger Diet af Radslet ud
 Og giver det til sin Mage.

Regisje.

O Ragnhild! du er saa ung og saa haard!
 Betænk, at Ingen kan vide,

Om Gud gjør altid dine Aar saa blide.
 Snart drager du hjem til Tages Gaard;
 Der vil din Vetsindighed lidet baade.

Ragnhild.

Oh hvad! naar kun jeg faaer Lov at raade,
 Saa bliver Tage mig nok til Maade.

Regisse.

Han er streng —

Ragnhild.

Ja, det kan jeg være med.

Jeg troer nu, man enes bedst igunden,
 Naar man enes omtrent som Ratten og Hunden.

Regisse.

O nei! hvor god Billie finder Sted —

Ragnhild.

Ja, Elskov, god Billie, det er Ting, man priser,
 Men, som mig synes, kun i de gamle Viser.
 Og i dem er Forraadet saa forbrugt,
 At vi maa nøies med den blotte Lugt.

Regisse.

Ragnhild! hvad kan sliig Tale fromme?
 Du veed ei, din Tid vil ogsaa komme.

Ragnhild.

Min Tid? Vel muligt. Da jeg var lille,

Spaaede min gamle Fostermoder mig ilde.
 Jeg skulde tæres hen af Elskov, og for Den,
 Jeg hader og affstyer, og der flyer mig igjen.
 — Jeg har tænkt og grublet meget derover.
 Tage Bolt bli'er det ikke; derfor jeg lover.
 Man kan ærgre sig over ham, og det er min Trøst.
 Men hade ham — nei! saa lidt som jeg hader
 En Hest eller Træl, der har plumpe Lader.
 Hvad jeg skal hade, maa volde mig en hemmelig Vyst,
 En Attraa — ja, du seer saa forundret ud . . .

Regisse.

Vi To er' forffjellige.

Ragnhild

(leende).

Ja, det veed Gud!

Men, Regisse! du kan troe mig: Elskov og Had
 — Tænk kun ret efter — kan ikke skilles ad.

Syvende Scene.

De Forrige. Guldborg, efterfulgt af Byrge, Rud og
 Flere af Thyndet, der bære Tæpper o. s. v., ryddede op i
 Bærelset og stode Bæven ud.

Guldborg

(til Thyndet).

Stynder Jer! Lad Folkene stille sig hen
 Ved Gaardens Port og gaae dem igjen.

Du, Thorer! gaf op! udret mit Bud!
 Der skal blæses vidt over Strande
 I forghldene Horn. — Du rappe dig, Rud!
 Lad Mjød og Biin i Skaalerne blande.
 Og hvor er Regisse? — Regisse! du hente
 Mosten herop i sølverne Kruus.
 Der skal Intet savnes idag i mit Huus.
 (Regisse og Thendet gaaer).

Ragnhild.

Men hvad er paafærde?

Guldborg.

Barn, vi kan vente
 Hvert Dieblif Svend og Tage hjem.
 Ridder Stig Hvide følger med dem,
 Den rige Ridder, anseet til Hove,
 Mægtig som Ingen i det ganske Land —
 (Gentastende).

Og noget i Slægt med min første Mand —
 Han kommer til os, han agter at sove
 Snat i vort Huus.

Ragnhild.

Og det er Alt?

Guldborg.

Hans Komme mig glæder. Jeg har ikke talt
 Med Nogen fra Hove siden Ribolts Død.
 Du veed, at jeg selv er som baaren og født
 Ved Dannerkongens Hof. De fine Sæder,

Der udmærke Stig, vil ogsaa glæde dig.
 Førf dig, min Datter, dine bedste Klæder
 Og . . .

Ragnhild.

Nei, det skal aldrig spørges om mig,
 Jeg pynter mig for at tæffes Ridder Stig.
 Er jeg god nok for Dyring og hans Mænd,
 Saa er jeg god nok for Ridderen og hans Svend.

(Hud kommer ind).

Hud.

Hele Følget holder derude tilheft.
 Hr. Dyring kommer.

Ottende Scene.

De Forrige. Svend Dyring. Ridder Stig. Tage
 Volt. Ivar. Jægere og Svende. Siden Regisse
 og Fru Guldborgs Jomfruer.

Svend Dyring.

Min Hustru kjære!

Jeg bringer dig her en dyrebar Gjæst.

Guldborg.

Hr. Ridder Stig! velkommen I være!

Stig.

Christ signe Jer, min Frue, for Dyd og Vre.

Guldborg.

(idet hun fører Ragnhild frem).

Ragnhild, min Datter!

(Stig og Ragnhild hilse paa hinanden).

Ragnhild

(affides).

Det er Ridder Stig!

Det er sandt, jeg har aldrig seet hans Ege.

Guldborg

(til Stig).

J kommer vel nu fra Dannerkongens Gaard?

Stig.

Jeg var der i Vinter.

Guldborg.

Hvor lider hans Naade?

Og vor unge Dronning, han har fæstet iaar?

Stig.

Jeg takker; vel da lider de baade.

Tage Bolt

(der nærmer sig).

Har Dannerkongen snart udpresjet Skatten
Af Bellinge Bønder?

Stig.

Hans gode Sværd

Er kommen og har tugtet den oprørske Hær.

Tage Bolt.

Ja, naar man kommer som Thyen om Natten
Og forjager Bonden fra Huus og Gaard . . .

Stig.

Der tager I feil. Han kom om Dagen,
Og Bondernes Hær blev aabenlyst slagen.
Selv har Bonden forskyldt sine Kaar.

Tage Bolt.

Jeg troer dog —

Svend Dyring

(kommer til med et Bæger i Haanden).

Ei, Tage! lad fare den Tale!

Kom nu, Hr. Ridder! En Lædsfedrik!
Jeg drikker Eder til efter gammel Skik.
Lyster Eder Viin?

Regisje

(der imidlertid er kommen ind med endeel Jomfruer, nærmer sig Stig med en Sølvkande og et Bæger).

Hr. Ridder! I befale —

Stig.

(gaaer hende imøde).

Jomfru Regisje!

Regisje

(lader af Stræk Bægeret falde).

I her!

Guldborg

(kommer til).

Hvad nu? Hjælp Gud!

Hvor hun er feitet! — Du skynde dig ud!

Stig.

Min ædle Frue tilgive det vil!

Skylden var min. Jeg stødte dertil.

Svend Dyring.

Det siger Intet.

(Til En af Tjendet).

Bring et andet herhid!

— Og nu, min Guldborg! maae vi tænke paa,
Hvornæd vi skal forte Ridderens Tid,
At den lyse Sommeraften kan gaae.

Guldborg

(til Stig).

Lyfter Eder Skaftevl?

Stig.

Det er mig en Ære,

Der vifes mig.

Guldborg.

Ragnhild! min Datter kjære!

Du tage din Tavl, du sætte dig ned —

Ragnhild

(vil hurtig gaae).

Det skal jeg.

Tage Bolt

(til Guldborg).

Tillad mig! — Saavidt jeg veed,
Saa handler I mod vore gamle Skiffe.
En Ms, der er fæstet bort, kan ikke
Legge Tavl med en Fremmed.

Guldborg.

I tager Alt saa nøie.

Tage Bolt.

Det er Ragnhilds Bedste jeg har for Die.

Svend Dyring.

Tage har Ret. Regisse! kom du!

Guldborg.

Regisse! — Hvor skulde hun Skiftavl kjende!

Svend Dyring.

Hun kjender det. Helvig har oplært hende.
Ikke sandt, Regisse! du mindes endnu —?

Regisse

(træder frem).

Beg troer, at jeg mindes.

Guldborg

(affides til Svend Dyring).

Beg har sagt dig saa tidt,
Du gjør mig Skam med Regisseliden.
Hendes Tale baader Hr. Stig kun lidt.

Svend Dyring

(godmodig).

Ei, Guldborg! hun bliver nok brav med Tiden.

(Mens der sættes Borde frem foran paa hver Side af Scenen).

Ivar! I er en munter Svend,
I synger os vel een af Eders Sange,
At vere Komfruer kan dandse efter den.

Ivar.

Med Glæde, Hr. Dyring! I kan selv forlange
Hvilken I ønsker.

(Stig og Regisse have imidlertid taget Plads ved Bordet tilhøire. Kort efter sætter sig Tage og Ragnhild ved det tilvenstre. I Nærheden af de Sidstnævnte sætter sig under Stigs og Regisses næstfølgende Samtale Svend Dyring, Guldborg og Ivar, saaledes at Pladsen i Midten lades aaben for de Dandsende).

Stig

(sagte til Regisse under Stakpillet).

Har I kjendt mig igjen?

Breder I over den dristige Svend,
Der standsed Eder i Rosenslund?
Hvi er I saa streng? Hver Aftenstund
Har I ladet mig holde for Eders Dør,
Og aldrig givet mine Ord Gehør.

Regisse

(ligeledes sagte).

Saa Mangen forstod sine Ord at soie,
Endog han ikke har meent det saa nøie,

Stig.

Beg mener det, tree mig! — Var I min Kjære,

Hver den Finger paa Eders Haand
 Ringe med ædle Stene skulde bære;
 Eders Haar jeg smykked' med Perlebaand —

Regisse.

Jeg tvivler ei paa Eders Magt og Evne;
 Dog var det bedre, om jeg laae død,
 End at jeg skulde staae til Jomfru-Stevne
 Og blive for Eders Skyld bleg og rød.

Svend Dyring

(da Alle have taget Plads).

Naa, Ivar! nu kan I begynde, naar I vil.
 Vi sidde her og høre til.

Ivar

(singer).

Hr. Peder kasted' Runer over Spange,
 Som Helleliden over skulde gange.

Saa løfted' han sit Anker,

Saa fik han bliden Bør,

Og seilede fra Danmark

Og fra de danske Møer.

Favre Ord fryde mangt et Hjerte,

Favre Ord har forvoldt mig Smerte —

Favre Ord!

Svend Dyring.

Aha! det er Visen om Hr. Peder, der lod lette
 Anker i Utide. Men jeg troer, tilsidst
 Gaaer Alting herligt.

Stig

(sagte til Regise).

Eder's Kaar ere slette.

Jeg kan Eder en bedre Skjebne forjette.

Svend Dyring

(taler over til Stig).

Ridder Stig! den Vise den fjender I vist?

Stig.

Svend Feldings Vise? — Ja vel!

Svend Dyring.

Nei, nei!

Det er Visen om Hr. Peder, der loffed' Hellelille
Bed at faste Runer paa hendes Bei.

Stig.

Ja, undskyld, Hr. Dyring! Jeg var i med at spille.

Chor

(af de dansende Jomfruer).

Favre Ord fryde mangt et Hjerter,

Favre Ord har forvoldt mig Smerte —

Favre Ord!

Ragnhild

(affides, idet hun seer over til Stig).

Hvor hans Nafn er ædelt!

Tage Bolt.

I glemmer at træffe.

Ragnhild.

Det er sandt!

(Trækker hurtigt, og vender sig igjen om).

Tage Bolt.

Oh nei! Kongen maa I dække —

Svar

(singer).

Helleliden gaaer og længes under Strande,
Og stirrer paa de dybe, salte Bande.

„Lad os kun Lykken friste!

„Gud giver bliden Bør!“

— Saa seiled' hun fra Danmark

Med alle sine Møer.

Favre Ord har mig haardt bedaaret;

Favre Ord har mit Hjerte saaret —

Favre Ord!

Chor

(af de Dandsende).

Favre Ord har mig haardt bedaaret o. s. v.

Regisse

(til hvem Stig har talt ibrigt, sagte til denne).

Hr. Ridder Stig! I vogte Eder vel,

At Eders Ord mig volder Ufsjel.

Stig.

I skal worde min Hustru —

Regisfe.

O, tael ikke saa!

I veed ei, Hvo der lytter derpaa.

Guldborg

(kommer frem, affides).

Hvi taler Ridder Stig saa ivrigt med Regisfe?

(Heit til Stig).

Gaaer det godt med Spillet, Hr. Ridder?

Stig.

Tilvisse!

Guldborg.

Kun Skade, det Barn, I spiller med,
Er ubehændig.

Stig.

I har at befale;
Men jeg ønsker Ingen i hendes Sted.

Guldborg.

Slet ikke hun veed at føie sin Tale.

(Trækker sig igien tilbage).

Ivar

(singer).

Den Bægter raaber heit, da Stibet kommer:
Nu bringer Børen os den danske Sommer!

Det var den Herre Peder,

Af Glæde fast han loe,

Da Hesseliden gav ham

Sin Hre og sin Tro.

Favre Ord stundom Hjertet glæde,
 Favre Ord volde tid, vi græde —
 Favre Ord!

Chor

(af de Dandsende).

Favre Ord stundom Hjertet glæde o. s. v.

Ragnhild

(til Tage Bolt, idet hun reiser sig).

Hold op! Jeg gider ikke spille længer,
 Saadan som I over Brifterne hænger!

Tage Bolt.

I er utaalmødig; det lader ei smukt.

Ragnhild.

I bringer min Taalmod til at briste.

Tage Bolt.

Saja! med Sligt faaer man da vel Bugt.

Ragnhild.

Men dertil skal I dog være den sidste.

(Smidlertid have Alle reist sig).

Svend Dyring

(kommer frem med Guldborg).

Min Guldborg! ved Bordet er Alt istand.

Guldborg.

I ædle Herrer! tager Haandklæd' og Band!

Svend Dyring

(til Stig).

Tilbords, Hr. Ridder! Jasten vil vi give
 Bed et Bæger Viin Lystigheden Magt,
 Og pleie vor Bug. Imorgen er her Sagt.
 Her lusse nogle Kæve — dem vil vi fordrive.
 Jeg har tænkt at skaffe Jer lidt Morsskab derved.

Stig.

Jeg takker Eder, Hr. Dyring!

Svend Dyring.

Mine Qvindfolk tage med.

Stig.

Før at see til?

Svend Dyring.

Javist. De er' lidt forknøtte.

Men Ragnhild, kan I troe, er en dristig Skytte.
 — Kom nu, Hr. Ridder! og gjør Eder tilgode!
 Maatte det kun lyffes mig at holde Jer fast!
 Men jeg frygter, I rejser over Hals og Hø'de.

(Skjæmtende).

I Hofmænd har altid en skammelig Hast!

(Gaaer med Stig og fulgt af Jvar).

Guldborg

(idet hun gaaer).

Ragnhild! følg med!

Tage Bolt

(gaaer hen til Ragnhild og seer vist paa hende).

Hvad tænker I paa?

Ragnhild

(der under den foregaaende Samtale ufravendt har betragtet Ridder Stig, farer op).

Hvad var det, Hr. Ridder Stig fortalte?

Tage Bolt.

Stig? Slet Intet. — Men Eders Moder kaldte.

Gaaer I med mig?

Ragnhild

(adspredt).

Med Eder? — Ja, kom! — lad os gaae!

(De gaae).

Chor

(af Jomfruerne, idet de følge ud efter de Andre).

Favre Ord stundom Hjertet glæde;

Favre Ord volde tidt, vi græde —

Favre Ord!

Anden Act.

Den gamle Borgestue, et stort øde Bærelse med Spor af fordums Prydelser. En Dør paa hver Side og i Baggrunden en meget høi Portal med to Fløie, begge lukkede; i den ene Fløi er anbragt en lille Dør som bekvemmere Gjennemgang. Genimod Baggrunden tilhoire en Loibænt med Straa paa; foran denne en bevægelig Skjærm, der i de to første Scener er stude tilbage. En lignende Skjærm eller et Gardin, bag hvilken Regisjes Seng og en Bugge staae, usee af Tilskuerne, er anbragt tilvenstre; og nær derved en Stol. Bærelset er svagt oplyst af en Jernlampe paa et Bord ved høire Side. Det er Midnat.

Første Scene.

Alf. Ovelille. (Naar Tæppet gaaer op, staae de begge paa en Kasse eller en gammel Stol og see ud ad Vinduet).

Alf.

Det var Ivar, der sang — hørte du? Det er ham, der sidder ved Bordenden ved Siden af Tage Bolt.

Ove.

Hvor der er lyst derovre, og herinde er saa mørkt! (Kommer frem med Alf). Jeg er søvnig.

Alf.

Det er jeg ikke. Jeg er sulten.

Ove.

Ja, naar jeg ikke var sulten, sov jeg allerede. Det er saa fildel! (Græder). Naar bare ikke Regisje glemmer os med Mad.

Alf.

Hun kommer nok; men hun har travlt med at passe Gæsterne. Ellers faaer hun Skjænd af vor anden Moder.

Ove.

Har du faaet Skjænd idag?

Alf.

Ja, lidt.

Ove.

Hun slog mig. Da min rette Moder levede, saa var der Ingen, der slog mig.

Alf.

Ja, dengang!

Ove.

Hør, Alf, har de den Hjort paa Bordet iaften, som Fader har stude?

Alf.

Nei, den skal vi have imorgen Middag.

Ove.

Skal vi?

Alf.

Ja, Byrge har lovet at bringe Gidt ind til os.

Ove.

Hvorfor maae vi ikke komme med tilbords?

Alf.

Seg troer, vi er' ikke store nok.

Ove.

Men du er jo stor.

Alf.

Ja — men jeg bliver meget større.

Ove.

Naar jeg bliver syv Aar gammel, faaer jeg en Hest. Det har Moder lovet mig, før hun døde.

Alf.

Ja, den kan du vente længe efter. (Gaaer hen til Baggrunden). Nu lægger jeg mig paa Vøibænken.

Ove.

Det maa du ikke. Saa sover du, og saa er jeg alene.

Alf.

Læg dig hos mig.

Ove.

Det vil jeg ikke. De har taget Puterne bort,
og lagt Straa isteden.

Alf.

Hvad gjør det? Byrge siger, at det bliver man
stærk af. Kom, og læg dig!

Ove.

Ja — men naar jeg nu falder i Søvn?

Alf.

Saa sover du.

Ove.

Ja, men naar saa Regisse kommer med Mad?

Alf.

Saa skal jeg nok vække dig. — Hør, nu slynger
de igjen derovre.

(De lægge sig begge paa Løibænken og falde under Choret i Søvn).

Hjernt Chor fra Gildetuen.

Favre Ord fryde mangt et Hjerte,
Favre Ord har forvoldt mig Smerte —
Favre Ord!

Anden Scene.

Melodrama.

Efter Choret gjør Musikken en stærk Overgang til det Følgende; den lille Dør i Portalen i Baggrunden springer op og Fru Helvig sees i Døren. Betshningen forandres.

Fru Helvig

(gaaer langsomt omtrent til Midten af Bærelset, synes at betragte Alt og ryfter bedrøvet paa Hovedet).

See mig, for hvad jeg her maa see!

See mig, for hvad der endnu kan see!

(Nærmer sig Epibanten noget og betragter Børnene i Graastand).

Mine stakkels Glutter! I ligge paa Straa!

Hvo har taget de Volsstre blaae?

Jeg har jo hver Aften lagt Jer begge

I mit eget Kammer, bag lune Vægge;

Har kysset Eder hver paa Kind og Mund,

Har siddet, til I var faldet i Blund;

Har kaldt Eder hver min kjæreste Skat,

Har ønsket Eder begge tusind Godnat.

Hvo har da lagt mine Dreng herind

For aabne Døre, for den kolde Vind?

Jeg har jo vaaget Nætter og Dage

Og pleiet mine Smaaabørn uden at klage —

Hvi ligger I da saa eensomt herinde?

See over Guldborg, den onde Dvinde!

(Gaaer hen til Epibanten).

Min egen Drelille! Min søde Glut!

Hvad har du gjort? Hvad har du forbrudt?
 Du var jo altid saa from og god;
 Hvo har nænnet at gjøre dig imod?

(Løfter ham og lægger ham tilrette).

Alf! min ældste, min livlige Dreng!
 Hvo har redet dig den haarde Seng?
 Du var jo altid saa munter, saa flog;
 Hvi ligger du her, kastet hen i en Krog?
 For dig har din Moder vaaget og tænkt;
 Hvo har nu handlet mod dig saa strengt?
 Hvi maa du Badmel og Hvergarn slide?
 Hvi er din Kjortel forrevet og styg?
 Hvi færdes du ikke ved din Faders Side?
 Hvi rider du ikke paa Graamands Ryg?
 Hvi ligger du som en Hund herinde?

Bee over Guldborg, den onde Kvinde!

(Gaaer hen mod det Sted, hvor Buggen staaer skjult, men standser og lægger med en smertelig Bevægelse Haanden paa Hjertet; trækker derpaa Buggen frem. Ved Synet af denne bedækker hun Ansigtet med Hænderne, som om hun heftigt græd. Under det musikalske Mellemspil sætter hun sig ned og vugger).

Jeg var saa mødig, jeg var saa træt!
 Jeg trængte saa haardt til Hvile og Ro.
 Havde ikke du saa ynkelig grædt,
 Aldrig havde jeg forladt min Bo.
 Men hver den Nat i Graven jeg laae,
 Da jamred' mine Børn, da græd mine Smaa.

Den Ældste græd, og de Andre græd;
 Det maatte røre den haardeste Steen.

Men dengang den Yngste i Buggen græd,
 Da reisste jeg mine mødige Been
 Og gif for Vorherre hen at staae:
 „Du lade mig til mine Smaabørn gaae!”

(Det ovenanførte Chor fra Gildestuen høres igjen, men svagere).

Mit Barn er fattig i det rige Huus;
 Han tørster foran det fyldte Kruus.
 Det er hans Moders hoieste Kære,
 Saa slet kan hun sine Smaabørn nære.

Det kan hver Qvinde tænke ved sig,
 Hvad Mælk mine Bryster kan give dig.
 Det kan hver Qvinde tænke med Smerte,
 Hvor liden Varme der er ved mit Hjerte.
 Min Graad er tømt ud, i min Favn er foldt,
 Mit Hjerte slaaer ikke, mit Bryst er goldt.

Frelserens Krybbe var lagt med Straa,
 Men rundt om Krybben var Englene smaa.
 Maria var ham saa huld og tro,
 Hun vaaged' over den Sovendes No.

Min lille Dreng er sin Moders Glæde.
 Han skal ikke sørge, han skal ikke græde.
 Guds Engle smaa dem har jeg bestilt,
 De skal vifte for dig med Vingerne mildt.
 Guds Engle smaa med Vingerne hvide
 Skal stige neder og staae ved din Side.

Himmelens Engle skal staae ved din Bugge
Og i Slummeren dine Dine luffe.

(Efter en Dvergang i Musikken rejser hun sig pludselig).

Jeg maa bort! — Jeg bliver saa mat, saa mat!
Eders Moder tør ikke færdes herinde.

(Breder Armene ud).

Godnat, mine Smaabørn! tusind Godnat!
Vee over Guldborg, den onde Qvinde!

(Gaaer langsomt ud).

Tredie Scene.

Alf og Dve søvende. Regisje med et Lys i Haanden
(hvorefter Scenen oplyses mere, men dog ikke aldeles) og
Byrge, der bærer en Staal eller et Jæd og et Bæger Viin,
komme ind fra høire.

Byrge

(idet han sætter det, han bærer, fra sig).

Naa, endelig er da denne urolige Dag, ja man
kan snart sige denne urolige Nat til Ende. Vi føre
et daarligt Liv. Evindeligt Tummel og Gjestering
og Nattevaagen! I Fru Helvigs Tid var hele Huset
iseng, naar vi nu sætte os til Aftenbordet. I er
vel træt og søvnig, Somfru Regisje?

Regisje

(der har seet tankefuld ned for sig).

Hvad siger du, Byrge?

Byrge.

Naa, I har ikke hørt, hvad jeg sagde. Jeg kan begribe! Jeres Tanker er' andensteds henne. — Nu ja, hvad mener I da derom, at Ridder Stig er kommen til vort Huus? — I har ikke nødig at blive rød; det er en ærlig Sag. I har hidtil baaret Jer fornuftig ad, har spurgt mig tilraads og ikke gjort Andet, end hvad I kan være bekjendt. Hvad troer I nu?

Regisse.

(i Bevægelse).

Hvad skal jeg troe? Hvad vil Ridderen i vort Huus? Hvad betyder hans Komme?

Byrge.

Oh nu, han er jo en god Ven af Eders Fader, som jeg hører.

Regisse.

Saa var han kommen for længe siden.

Byrge.

Han kommer da vel for Jeres Skyld.

Regisse.

Alt nei! hvor kan du indbilde dig!

Byrge.

Ja, for min Skyld kommer han min Tro iffe. Jeg har kun talt een Gang med ham, og da var

jeg grov mod ham. Det var strax i Førstningen, da han lod sig see herudensfor. Men siden betænkte jeg mig. Man kan dog ikke vide, om det ikke bliver til Eders Bedste. Han har et godt Navn hos Alle og er riig og anseet. Men — hvad jeg vilde spurgt — hvad var det, han sagde til Jer, inden de gif tilbereds?

Regisje.

Jeg husker ikke —

Byrge.

Eller I vil ikke ud dermed. Jeg saae, han tog Jer i Haanden, da han troede sig ubemærket. Nu ja, Barn! der er jo intet Ondt deri; men glem dog ikke, at Veien fra Haanden til Hjertet er ikke nær saa lang som Veien fra Hjertet til Haanden. — Kom nu hid, skal I see, hvad jeg har sat tilside for Børnene. Og Eders Stivmoder har ikke mærket Noget.

Regisje.

Gud bedre det! I min Faders Huus maa jeg stjæle Føden til hans egne Børn.

Byrge.

Lad os blot ikke tabe Modet. Det kan blive bedre med Tiden.

Regisje.

Bedre? See, Byrge, hvorledes mine Brødre ligge! Paa Straa har hun lagt dem —

(Græder).

Byrge.

Græd ikke, Barn! hører I? — Det skal vi nok forandre. Imorgen skal jeg liste mig til at skaffe nogle Tæpper.

Regisse.

Hvor var det anderledes, da min Moder levede!

Byrge.

Ja, det kunde ogsaa være anderledes nu, naar Hr. Dyring vilde tage sig lidt af Børnene. Han er jo dog Herren i Huset.

Regisse.

Alt, min Fader er undskyldt. Han har Guldborg at takke for Alt. En lang Tid var han med Skibene paa Søen; og nu, da han er hjemme, har han nok at gjøre i Mark og Skov og med de nye Bygninger. Herind kommer han aldrig. Han veed ikke, hvor slemt det er, og han troer det heller ikke, om man sagde ham det.

Byrge.

Ja, deri har I Ret. Jeg begyndte engang at ville tale lidt til Bedste for Færes ældste Broder. Men han blev saa vred, som jeg aldrig har seet ham. Det skulde jeg overlade til Fru Guldborg, svarede han; det forstod hun nok.

Regisse.

Jeg veed det. Hun har sagt ham, det er til

mine Brødres Bedste, at de hærdes og behandles
haardt. Og min Fader troer Alt, hvad hun siger.

Byrge.

Ja, det er godt nok; men af Eder, Jomfru
Regisse burde Hr. Dyring tage sig, hvad det saa
gjaldt. Han burde ikke tillade, at I færdes mellem
Thendet og sætter Fæde, Krukker og Kruus tilside,
naar Alle er' iseng. Han burde ikke lade Jer sove i
denne øde Længe af den gamle Gaard.

Regisse.

Med mig kunde det være det samme. Værelset
er heller ikke saa slemt.

Byrge.

Nu ja — slemt er det just ikke; og i forrige
Tider, da Borgestuen var her, og mens endnu Rid-
dernes Svende og de unge Karle her samlede, holdt
man det for et anseeligt Rum. Men I burde dog
ligesaa fuldt som Ragnhild have Bert Kammer i de
nye Bygninger. Men der er Forskiel i Alt; hun
gaaer i Fløiel og Silke, og I —

Regisse.

Det hjælper lidet at klage over, hvad der ikke
kan være anderledes. — Kom, Byrge, og hjælp mig.
Har du flyttet Buggen frem?

Byrge.

Det har jeg vel gjort før i Forvirringen, da Fru Guldborg var herinde.

(Han og Regisfe flytte Buggen tilbage).

Er der saa ellers Noget, jeg kan udrette for Jer?

Regisfe.

Nei, Byrge! nu skal du gaae iseng. Det er over Midnat.

Byrge.

Vel, Zomfru! Men læg I Jer nu ogsaa til Hvile. Et ungt Blod trænger til Søvn. — Godnat! (Vil gaae, men standser). Godnat, min kjæreste Zomfru! Gud være med Eder og styrke Eders Mod! (Kysker hendes Haand). I er Eders Moders udtrykte Billede. I er smuk og fiin, som hun var. I har hendes milde Dine; men I har ogsaa hendes fromme Hjerte. Hun vil ikke forlade Jer. Det vil Altsammen blive godt igjen.

(Gaaer).

Fjerde Scene.

Regisfe (alene).

(Tager Skaalen og Vaset, og gaaer hen til Alfs og Dves Leie).

Jeg bringer Eder Brød, jeg bringer Eder Vin. Kommer hid, kommer hid, kjære Brødre mine!

— Alt, der ligge de kummerligt skjult,
 Som en Kornblomst dækkes af Straaet guult;
 Som Spurveene smaa i de fattige Keder —
 Ynfeligt handler Guldborg med Eder!

(Trækker Skjærmen for Løibænken, efterat have sat Skaalen tilside, og kommer igjen frem).

De sove. Saa trygge sove de begge
 Som i Silkesenge. Jeg vil ikke dem vække.
 Uagtet Mangel, uagtet Nød
 Blomstre de baade som Rosen rød.
 Det er saa lidet paa dem at kjende,
 At de fødes op i al den Glende.

(Fordybnet i Tanter).

Var det muligt, kjær Moder min, at du
 Sørged' for dine Sønner endnu?
 Formaaer du endnu at tænke paa dem,
 Der var din dyreste Skat i dit Hjem?
 Og er det sandt, og kommer du silde
 Og kjæler for dem med Ord saa milde?

(Svæler).

O Moder hjære! kan du see herved,
 Da send din Datter din himmelske Fred!
 Jeg har en hemmelig Sorg at bære;
 Mit Hjerte trykker en hemmelig Nød.
 Slet Ingen her vil min Trøster være,
 Slet Ingen, siden du, min Moder, er død.
 Jeg tvivler, jeg ængstes — staae ved min Side!
 Lær mig at haabe, lær mig at lide!

(Rejser sig. Kort efter banker det paa Døren tilvenstre).

Jesús Maria! Hvo banker saa filde?

Stig

(udenfor, bedende).

Luf op! o luf op!

Regisse

(forstræffet).

Stig Hvides Røst?

Bed min Dør om Ratten? Hvad kan han ville?

Stig

(udenfor).

Luf op!

Regisse

(vrider sine Hænder).

Hvo giver mig Raad og Trøst!

(Samler sine Kræfter og gaaer hen til Døren).

Hr. Ridder! min Dør er lukket hver Nat.

Slet Ingen saa har jeg Stevne sat.

(Eytter).

— — Hvad siger han? Staaer hans Liv paa Spil,
Hans Fred og hans Ro —? . . . Hr. Ridder! jeg
kan ikke . . .

Han beder saa bønligt . . . Hvad skal jeg . . . o,
jeg vil!

(Skyder Slaaen fra, men gaaer strax hen til den anden Side at Værelset
og læner sig til Bordet).

Femte Scene.

Regisje. Stig.

Stig

(iler i Bevægelse hen til Regisje og falder paa Knæ).

Min fædre Jomfru! her lad mig ligge,
 Og søge Frelse ved Eders Fod!
 Lad Eders udfyldige, fromme Blikke
 Svale mildt mit urolige Blod!

Regisje

(ængstlig).

Stat op, Hr. Ridder! forlad mig igjen!
 Hvis Eders Liv er truet af Noget,
 Skal jeg vække min Fader; han samler sine Mænd . . .

Stig.

Nei, lad ham sove —

Regisje

(vil gaae).

Maaskee han er vaagen —

Lad mig gaae at bringe ham hid —

Stig.

O bliv!

Ei Dannerkongens Hær kan frelse mit Liv.
 Mig Ingen kan hjælpe, slet Ingen uden I!
 Her aander jeg let, her føler jeg mig fri —

Regisse.

Hold op, Hr. Stig! Hvad troer I at vinde
Bed at øve Jer Spot paa en evneløs Dvinde?

Stig.

I troer, jeg spotter —?

Regisse.

Forlad mig! jeg beder!

Saa lidet har jeg havt Bud efter Eder.

Stig.

Regisse! saa hjælpe mig Gud i min Død,
Som jeg kom til Eder i den bittreste Nød!
I veed, at I ligger stærkt i min Hu;
Faat en Maaned, hver Aften silde,
Har jeg søgt Eders strenge Sind at formilde,
Men aldrig lod I mig ind endnu.
Hvi skulde jeg da nu ved Midnat vove
At vække Jer, mens Alle paa Gaarden sove?

Regisse

(urolig og undvigende).

Men min Gud, hvi er I da kommen?

Stig.

O hør!

Mig driver en hemmelig Gru til Eders Dør.

Regisse.

Hvad er det, I mener?

Stig.

J kan ei forstaae,

Om jeg ogsaa forklarer . . . J vil ikke formaae . . .

Og dog — jeg vil skrifte min Synd! Gud give,

Naar J har hørt mig ud, at J vil tilgive!

— — Jeg sad i aften ved Gildet skraaes for Eder

Og Ragnhild ved Bordet. Da faldt det mig ind,

Hvad Ivar havde sjunget nys om Hr. Peder,

Der boiede med Runer Hesselilles Sind.

(Med et mørkt Udtryk).

Kjender J de skrevne Runers Magt?

Regisfe.

Al nei! hvor skulde jeg —

Stig.

Saa tag Jer iagt!

Viid, at en Svend med Runer kan løffe

Til Elskov, og den strengeste Villie roffe.

Viid, har han daaret med Runer en Qvinde,

Da har hun ham evigt og altid i Sinde.

Det han vilde ride til Verdens Ende,

Hun fulgte med, han slap ikke hende.

Det han vilde sætte for Døren en Slaa,

Hun kom dog om Natten, hun bankede paa.

Fader han hende staae ved Døren endda,

Hun tøver saa lidet, piller Naglerne fra.

Endog hun er tugtig, blufærdig og reen,

Alle hendes Tanter maae vige for een —

Regisse.

O, hellige Bomfru!

Stig.

Ja, vel maa I grue!

Regisse.

Fatter Eder, Hr. Stig! — Hvad sørger I fordi?

Stig.

Saa hør! Min Fortælling er ikke forbi.

— Disse Runer har jeg lært af en oplandsk Frue

Før selv har siden, men aldrig dem forsøgt,

Halvveis af Bantro, halvveis af Frygt.

Fasten var jeg varm af Biin og af Mjød —

Regisse! I var saa saur og saa sød!

Saae jeg paa Eder, rødmed' I som et Blod —

Da tænkte jeg: hun er mig viskelig god!

Hun er kun saa blø, hun er kun saa stille,

Turde hun tale, saa gjerne hun vilde;

Den hemmelige Skrift skal give hende Mod!

— Da greb jeg et Gble, stjar deri med min Kniv

Runer, der vækked' Elskov til Liv,

Runer, der kunde tvinge det unge

Hjerte, og løse mildt Eders Tunge,

Give mig al min Kjærlighed igjen.

Jeg fastede det hemmeligt til Eder hen

En Stund, før vi op fra Bordet brød;

Men —

(Efter et Ophold).

Æblet trilled' i Ragnhilds Skjød!

Regisfe

(med et Udraab).

I Ragnhilds?

Stig.

I Ragnhilds. Hun blev bleg og rød,
Da hun læste Skriften, grundede længe,
Stirrede paa mig stivt og fast,
Traf Veiret, som vilde hun Bryftet sprænge.
— Da gik vi fra Bordet. Jeg tog bort i Hast,
Beklemmt og forvirret. Hun saae, da jeg gik,
Paa mig med et langt, ubeskriveligt Blik.

Regisfe.

Den arme Ragnhild!

Stig.

Da jeg kom ind

I mit Sovestue, da brændte min Kind.

Mig flyede Sønnen, mig flyede Ro;

Hvad maatte jeg frygte? Hvad skulde jeg troe?

Omsider —

(Standser).

Regisfe.

O, tael!

Stig.

Omsider det klang

Sagte ved min Dør som en flagende Sang.
 Op og ned jeg hørte det gaae.
 Tilslidst saa banked' det lempeligt paa.
 „Stat op! — det hvissede — lader mig ind!
 Herude gaaer kold den natlige Vind.“
 — Af, det var Ragnhild, jeg hørte kalde!

Regisse.

Forbarmende Gud!

Stig.

Stille jeg laae;
 Da hørte jeg Lyd af Røglerne smaa . . .
 Hun teg dem frem, hun prøved' dem alle —

Regisse.

O, min Frelser!

Stig.

Min Dør var stængt af en Slaa,
 Men Rædsel greb mig — jeg besøel mig Gud,
 Før hen til Rugen og styrted' mig ud.
 Jeg vilde til Stalden for at vække min Svend,
 Og i al Stilhed drage herfra igjen.
 Men fremmed paa Stedet foer jeg vild, og kom
 Paany til Huset. Da jeg vendte mig om,
 Skimted' jeg Noget, der syntes at tage
 Veien imod mig, og jeg traf mig tilbage.
 Jeg kom her forbi; jeg saae Lys hos Eder.
 Her, tænkte jeg, Ragnhild ei om mig leder;

Jeg vil bede Farvel, jeg vil tilstaae min Brøde;
 Ifald hun vredes, vil jeg fløe og bøde
 For min Synd — og jeg bankede paa Eders Port.

Regisse.

Hr. Stig! Gud bedre det! Hvad har I gjort?
 Hvortil kan den arme Ragnhild føres?

Stig.

O, spørg mig ikke —

Regisse.

Staaer Sligt til at troe?
 Er det ifandhed saa farligt? Kan Intet gøres
 For atter at bringe hendes Tanker til Ro?

Stig.

O, I veed ikke, hvad hemmelig Magt
 I denne Veg med Runer blev lagt!
 Den dunkle, den uforklarlige Skrift,
 Naar blot derpaa falder Eders Die,
 Formaaer Eders Villie som Bøx at bøie,
 Bækker Begjær og slumrende Drift.
 Ind i Eders Tanker, Eders Blod sig lister
 Hvert Bogstav-Tegn som en hemmelig Frister —

Regisse.

O, det er en syndig, en ugudelig Færd!
 Og mig har I holdt saa lidet værd . . .
 Mig I vilde saa grusomt besnære?

Stig.

Regisfe! mit søde, mit færeste Liv!
 Eder jeg bedes i Tugt og Ære.
 Ved Gud og Mænd! I skal vorde min Liv!
 Betænk, var det Synd, jeg Runerne skrev,
 Til denne Synd mig Kjærlighed drev.
 — Eder fører jeg til min Gaard
 Som min Adelhustru. Alle mine Dage
 Skal jeg søge blot Eder at behage.
 Alt, hvad Eders Hu kan falde paa,
 Det skal fuldtgjøres Eder til Billie.
 Eders Klædning skal være af Floiel blaa;
 Deri skal drives Roser og Lilie.
 Er Aftenen kold, er Dagen varm,
 Eder skal vente den hængende Arm.
 Hver Søndag skal I til Kirken ride
 Paa Sadel af Solv, med forgyldene Mile.
 Alt, hvad jeg formaaer, mens jeg er i Live,
 Skal jeg gjøre for Eder, naar I blot vil tilgive.

(Tager en Ring af sin Finger).

Mit unge, skønne Liv! ræk mig hen Eders Haand.

(Griber hendes Haand).

Regisfe

(med svag Modstand).

O, Stig! hvad gjør I —

Stig

(sætter Ringen paa hendes Finger).

Denne Ring, jeg vinde

Om Fingeren, være mellem os som et Baand,
 Der mig uoploseligt til Eder binder.
 — Regisfe! I tilgiver —?

Regisfe.

I veed, at jeg maa.

Men, Stig! I burde mig bedre forstaae.
 I har ikke trængt til den loffende Rune:
 I har loffet mig mangen hemmelig Stund.
 Der er Runer skrevet om Eders Mund,
 Paa Panden og i Eders Dine brune.
 Det falder mig saa let, ved Eders Side,
 At friste Livet i Fryd og i Dvide!

Stig.

O, min Regisfe! naar I vidste, hvor mildt
 Mit Hjerte ved Eders Ord bevæges!
 — En Ungersvends Liv er ofte vildt;
 Men hans Hu kan styrkes, hans Tanker qvæges,
 Han selv kan vinde fornøjet Liv,
 Giver Gud ham en from, en elskende Viv.
 — Min søde Fæstemø! nu I tillader,
 Ei sandt? at jeg taler med Eders Fader.
 Saa fører jeg Eder hjem til Mit!
 Hvis I her har sørget, hvis I her har lidt,
 Min Omhed skal al Eders Kummer lindre;
 Og Intet skal vor Ulyksalighed hindre!

(Der bankes paa Døren tilvenstre. Stig farer sammen).

Har I hørt?

Regisje

(der har lyttet ved Døren, kommer forstrækket hen til ham).

Det er Ragnhild!

Stig.

O, jeg bøder for haardt!
 Fra min unge Kjærlighed jages jeg bort
 Af min egen Letfjind. — Lad mig gaae! Lad mig flye!
 Jeg vil ikke see Ragnhild. Jeg er angst og sky
 For at træffes af hendes spørgende Blikke.
 Er her en Udgang?

(Beger paa Portalen).

Regisje.

Den Dør er slaaet i —
 Men her — (Viser tilhøire). — gjennem Gangen —
 er I strax i det Frie.

Stig

(omfavner Regisje).

Vær du min Skytsaand! Forlad mig ikke!
 Der raader en ond Magt i Menneskets Hu —
 Mig frelser Ingen mod den uden du.

(Gaaer, fulgt af Regisje, der strax efter lukker op for Ragnhild).

Sjette Scene.

Regisse. Ragnhild.

Ragnhild

(indhyllet i en fidd blaa Kappe og med Hjederhat paa, træder ind, seer sig om og synes at søge Noget. Endelig siger hun forundret).

Er der Ingen her?

Regisse.

Hvem søger du herinde?

Ragnhild.

Hvem jeg søger? Hm!

(Gaaer om i Værelset).

Jeg kan slet ikke finde . . .

Regisse.

O Ragnhild! hvad vil du om Natten saa ilde?

Ragnhild.

Hvad jeg vil . . .? — Lad mig gaae! —

(Bestandig søgende).

Hm! Hm! det var ilde!

Regisse.

Betænk, det er langt over Midnatsstund!

Ragnhild.

Hvad jeg søger? — Jeg gif i den skyggefulde Lund
 Og søgte mig Urter, hvide og røde,
 Der om Natten vøjer i feireste Grøde.

fagrun

Regisse.

Det er ikke godt at gaae saa alene
Om Natten under Lundens skyggende Grene.

Ragnhild.

Jeg kunde ikke sove. Tiden faldt mig lang.
Jeg gif ud at lytte paa Nattergalens Sang.
Du skulde høre den klage!

Regisse.

Det er ikke godt
At gaae, naar Græsset er af Duggen saa vaadt.

Ragnhild.

Jeg saae mig til Stjernerne, saae hvor stille,
Men dog hvor heftigt, hvor brændende de spille
Og bade sig i den dybe, den fugtige Nat.
Du skulde see det!

Regisse.

O Ragnhild! hvi har du forladt
Dit Kammer alene? — Kom med! Lad os gaae!
Jeg vækker Byrge . . .

Ragnhild

(uden at agte hendes Ord).

Hvor det banker i min Hjerne!
Som vilde den sprænges i Stykker smaa.

Regise

(bønlig).

Gaae i Seng! Jeg beder dig jo saa gjerne!

Ragnhild

(efter nogen Grublen).

Siig mig . . . hvad synes dig om . . . Ridder Stig?

Regise

(forstræffet).

Ridder Stig?

Ragnhild.

Du skal ikke troe ham, Regise!

Hans Hjerte løber over af Falskhed og Svig.

Regise.

Men hvor kan du sige —

Ragnhild.

Jeg veed det. Der er Bisse,

Jeg hader og afstyer værre som Pest.

Stig hører til dem. Han lyver, han bedrager

Den Stund, man mener ham det allerbedst.

Regise.

O nei, du feiler —

Ragnhild

(heftig).

Du skal give mig Ret!

Hvor kan du vide . . . Siig strax: han er ond,
han er slet!

Regisse

(angst).

Ja ja! vær blot rolig . . .

Ragnhild.

Det er sandt, han er fager!

Alting blomstrer, naar han seer derpaa.

Hans Vært er mandig, hans Miner saa blide.

Saae du, da han trak af sine Handsker smaa,

Hvor hans Hænder vare fridenehvide?

Regisse

(for sig selv).

O Gud! see naadig til mig Arme ned!

Ragnhild.

Men han er stolt. Det mærkes af Alt, hvad han siger.

Hvert Ord af hans Mund skal man glædes ved.

Han tænker, at alle de danske Piger

Skal falde ham tilføde, skal lade sig bedaare —

Regisse.

O, Ragnhild! Ragnhild!

Ragnhild.

Men der feiler han saare!

Jeg veed Den, der spotter med hans Tale;

Hende skal han lyde; hun skal befale —

(Med et Tantespring).

Mens jeg husker det, har du seet, hvad jeg har?

Et Hele, hvori han Bogstaver stjar —

Regisse

(med Rødsel).

Jeg vil ikke see det! Du friste ikke mig!

Ragnhild.

Vær du kun rolig! Det er ikke for dig.

(Tager Eblet frem og betragter det).

Denne Skrift er ikke som de frumme Streger,
Abbedens Skriver har dig lært.

At tyde disse Tegn er uendelig svært!

Det er som en dunkel Trolddom, der leger

I Skriften og forvirrer Betragterens Sind.

Hvert Bogstav er saa dybt, saa dybt skjaaet ind

I Eblets brændende Kind;

Har blandet sig med dets Saft,

Har suget dets bedste, nærende Kraft.

Man mærker det vel; denne Skrift vil staae,

Indtil Eblet selv maa forgaae.

(Gjemmer det igjen).

Som et Eble jeg hang mellem Bladenes Hegn,

I min Moders Gaard, med Kinderne røde.

Da skjar man i mit Hjerte forvildende Tegn;

Og nu maa jeg sørge mig tildøde!

(Brister i Graad).

O, saa er det dog sandt, man har sagt:

Der er en ond, en forfærdelig Magt

I et Menneskes Afsyn og Miner.

Regise

(med Omhed).

Ragnhild! min Søster!

Ragnhild.

Der ligger noget Haardt
Under mit Bryst, der mig trykker og piner.

Regise.

Hvor?

Ragnhild.

Ret her.

Regise.

Er det ikke dit Spænde?

Ragnhild.

Vist ikke! — Nei fy! . . . Du er feitet! Gaae bort!
Rør mig ikke!

Regise

(affides).

Naar skal den Sammer ende!

Ragnhild.

Giv mig en Stol; og kom saa hid og hør!

(Sætter sig).

Jeg har drømt inat, han kom ind ad min Dør.
Guld og Perler skinned' paa hans Bryst;
Han talte til mig med den blideste Røst.
Han sagde: Jeg har hørt, I har sukket og grædt.
Jeg tager Eders Sorg, jeg bærer den let.

Han gjorde mig siden end værre Harm;
 Han løftede mig op, han tog mig i sin Arm,
 Han klappede min Kind, han kaldte mig sin Kjære;
 Han sagde: Du skal min Slegfred være.
 I Floiel skal du gaae og i Skarlagen-Skrud;
 Syv Terner skal dig følge, saa tidt du gaaer ud —

Regisje.

O, forjag disse Tanter!

Ragnhild.

Jeg har altid havt Frygt,
 Lige fra min Barndom, for at drømme saa sthyt.

(Læner sit Hoved mat op til Regisje).

Regisje.

Væn dig kun til mig! saa dulmer Sorgen.
 — Eller læg dig paa min Seng . . . bliv her til i
 Morgen.

Gjør det, Ragnhild!

Ragnhild

(Synger sagte og som for sig selv).

Favre Ord har mig haardt bedaaret,
 Favre Ord har mit Hjerte saaret —
 Favre Ord!

(Farer pludselig op og lytter).

Hør kun! — Den underfundige Gjæst!
 Han kalder paa sin Svend, han stiger tilhest.

Han sætter Sporen i Gangerens Side . . .
Den løfter, den strækker sine fire Guldsto.
Han sætter med et Spring over Hegn, over Bro —
Standt ham! standt ham! lad ham ikke ride!

(Gun iler ud tilhøre. Regisse følger med et Udraab efter hende).

Tredie Act.

Partie af en Skov. Tilvenstre nogle Buske og Grønsvær, til hvilke Stig, indhyllet i sin Kappe, læner sig sovende. Ved hans Fodder sover Ragnhild, ligeledes med Rappen om sig, og saaledes skjult af Buskene, at hun ikke kan sees af Stig, naar han rejser sig, men vel af Tilskuerne. Tilhoire, noget mod Baggrunden, ligger Gunner, Stigs Svend, udstrakt paa Jorden og sover. Det er tidlig Morgenstund. Naar Tæppet gaaer op, høres efter Forspillet fjernt Chor af Stigs Svende, der nærme sig.

Første Scene.

Chor

(det første Vers udenfor Scenen).

Fuglen quiddrer, som bedst den kan,
Og Hanen galer paa Tofte
Alt er vaagent vidt over Land,
Og Bonden fryber i Kofte.

Solen lyser over Lindens Top —
 Hr. Ridder! Hr. Ridder! vaagn op!

(Stigs Svende træde ind paa Scenen og forblive noget hen mod Baggrunden. Ved deres Indtrædelse vaagner Gunner og forener sig med dem).

Bonden seer, om Veiret er lydt,
 Og hænger Humlen paa Tveie.
 Ræven spørger sin Søn om Nyt,
 Og lister sig fra sit Leie.

Solen lyser over o. s. v.

Tidlig oppe rider i Møg;
 Det Bud er saa godt at sende.
 Vaagn op, Hr. Ridder! nu er det Dag.
 I ventes af Eders Svende.

Solen lyser over o. s. v.

I Lunden er der saa koldt og vaadt,
 Paa Træerne Dugdraaber hænge.
 Himmelens Telt, saa høit og blaat,
 Er spændt over Mark og Enge.

Solen lyser over Lindens Top —
 Hr. Ridder! Hr. Ridder! vaagn op!

(Svendene trække sig tilbage og forlade efterhaanden Scenen).

Stig

(vaagner og springer op, men lader sin Kappe ligge).

Gunner! er det dig? — Og mine Følk ere komne?

Gunner.

Ja, ædle Herre! Som I ønskede inat, ere de brudte op fra Svend Dyrings Gaard for Sol=Dp=gang.

Stig.

Vel. Lad dem hvile sig ud.

Gunner.

Det er vel ikke værdt, at de binde Hestene. De sige, at man oppe fra Høiene kan see en Stovsk, der nok kommer fra Hr. Dyrings Jægere. Saa kunde vi ligesaa godt strax ride dem imøde.

Stig

(adspredt).

Hvad siger du?

Gunner.

Jeg siger, vi kunde lige saa godt —

Stig.

Vel, vel! Gjør, som dig synes. (Affides, mens Gunner trækker sig noget tilbage). Mit Hoved er tungt, mit Sind uroligt. Den korte Sommernat er forbi. Et Par Timers Hvile ligger mellem Midnattens Engstelser og denne lyse Morgen. Hvor sært har ikke Alt forandret sig siden igaar! Regisse er min Fæstemø; denne Lykke, jeg har tragtet efter, har mig Gud naadig forundt. Men Ragnhild! Alene Tanken om hende farer mig gennem Blodet, som var jeg febersyg.

Hvad vil den nye Dag bringe mig? Skal jeg træffe Ragnhild ved Jagten? Hvad vil hun sige? Hvorledes kan jeg — o, mig tjente det bedst at fløje langt herfra! — Men jeg kan ikke drage bort fra den stakkels Regisse; hun stoler saa trygt paa mig. Nei, jeg kan ikke forlade hende! — (Til Gunner). Kom, Gunner! vi vil afsted. Jeg haaber, Morgenlusten skal forfriske mig. Hvor er min Kappe? — (Gaaer selv for at hente den og opdager derved forbauet Ragnhild). Gunner! hvad seer jeg!

Gunner

(der træder nærmere).

Somfru Ragnhild! Gud hjælpe os!

Stig.

Har hun ligget her? Naar er hun kommet?

Gunner.

Hun maa være kommet mod Morgenstunden. Thi jeg har vaaget al den Tid, I befalede.

Stig.

Stille! tael ikke saa høit! — Har Nogen af mine Folk seet hende?

Gunner.

Nei, Hr. Ridder! hverken jeg eller Nogen af de Andre.

Stig.

En Guds Lykke! — Men hvad gjør vi . . .

hvad skal vi gribe til? — Her, Gunner! du er en gammel, tro Tjener af mit Huus og mig hengiven. Tag dig af Ragnhild! Hun er forvildet, hun er syg — hun veed ikke, hvad hun har gjort. Vi maae skaane hendes Rygte.

Gunner.

Befal, Hr. Ridder!

Stig.

Bliv her hos hende, indtil hun vaagner. Vil hun af sig selv hjem, da følg med hende, men undviig Svend Dyrings Fægere. Der er en Bei neden om Mojerne —

Gunner.

Beg fjender den.

Stig.

Staae hende bi, naar hun behøver din Hjælp. Men spørger hun dig om mig, saa tie!

Gunner.

Vel nok, Hr. Ridder! men naar hun nu ikke vil hjem —

Stig.

Desværre! det er at berygte. Men endda vige du ikke fra hendes Side! Hun er heftig og vant at befale: du bryde dig ikke derom! — Stoder I paa

Svend Dyring eller hans Folk, da siig, du har trusfet hende paa Veien, og nævn ikke mig.

Gunner.

J kan stole paa mig, Hr. Ridder!

Stig.

Jeg sætter al min Lid til dig. — Lad nu mine Folk strax stige tilhest og vente mig ved Ledet. Men kom flux tilbage, og tael ikke et Ord om, hvad du har seet.

Gunner.

Nei, nei, Hr. Ridder!

(Gaaer).

Stig

(gaaer hen til Ragnhild).

Hun sover; hun trækker saa tungt sin Aande.
Hun drømmer om en hemmelig Aande.

(Knæler ned og betragter hende).

Hvor er hun tillokkende! hvor er hun skøn!
Selv i Søvne former sig Munden
Til en sød, en uimodstaaelig Bøn,
Med en Smerte, der aldrig vorder forvunden.

Arme Ragnhild! maatte du ligge
Under aaben Himmel, for Vind og Veir!
Duggen kom, men kjølte dig ikke;
Vinden sused' dit Bryst saa nær,
Men dens Aande forfristed' dig ikke.

Kunde jeg gjøre min Uret god!

Kunde jeg med mit Hjerteblood

Vindre den Sorg, der vel maa dig thynge;

Kunde jeg lade Messer synge

For dit forvildede Hjertes No!

Beg tør ikke lytte til din Kjærligheds Klage;

Beg har forlovet min Ære og Tro,

Og min Fæstemø kan jeg ikke bedrage.

— Lad mit Billed, der sænkte sig i din Sjæl

Som i et uroligt Hav, men aldrig kan vinde

Klarhed og Hvile — lad det atter forsvinde!

Og glem mig for evig, Ragnhild! — Farvel!

(Gaaer ud, da Gunner nærmer sig).

Anden Scene.

Ragnhild. Gunner.

Gunner.

Stole paa mig kan Hr. Stig. Men det vil nok
ellers holde svært nok. Der skal handles saa varligt
med saadan en fiin Jomfru. (Bytter). Der rider Hr.
Stig.

Ragnhild

(vaagner og rejser sig pludselig, som om hun strax vilde afsted og gaae
efter Lyden, men standser forundret ved at finde sig i Stoven).

Hvor er jeg?

Gunner

(affides).

Nu gjælder det.

Ragnhild

I Skoven? Jeg i Skoven? (Bliver Gunner vaer).
Hør! kom hid! — Hvad hedder Skoven her?

Gunner.

Jeg veed ikke, om den har noget Navn. Det er en lille Lund ved Udkanten af de Skove, der høre til Hr. Dyrings Gaard.

Ragnhild.

Bed Udkanten . . . ? Hvor kommer jeg da her? Hvo har bragt mig hid? Har jeg selv — (Standser og søger at huske sig om) . Hvad Tid paa Dagen er det?

Gunner.

Solen er ikke ret høit paa Himlen. Det er tidlig Morgenstund.

Ragnhild.

Tidlig Morgenstund? (Forstræffet). Og jeg har altsaa sovet i Lunden? Hvorfor ikke hjemme? Hvorfor ikke i mit Kammer?

Gunner.

Det veed jeg ikke, min ædle Somfru!

Ragnhild.

Hvem er du? Hvor kommer du fra? Har jeg ikke seet dig før?

Gunner.

Vel muligt. Jeg tjener Ridder Stig Hvide.

Ragnhild

(farer med Haanden til Hjertet).

Stig Hvide!

Gunner

(affides).

Det stائفels Barn! Verden gaaer hende imod,
som det lader.

Ragnhild

(affides).

Har jeg da ikke drømt? Er det Altsammen sandt?
Jeg er gaaet alene ud, midt om Natten, over Stien
gjennem de stygge Moser, hvor jeg ellers ikke vil
gaae om Dagen, — gennem den lange mørke, mørke
Egeskov. Er jeg da ikke faldet paa Veien? Har
jeg ikke slaaet mig? — Jeg er jo ellers angst for at
møde Nogen i Mørke; har jeg ikke mødt Nogen?
Hvorledes er jeg . . . o, det er grueligt! — —
Men har jeg da heller ikke drømt, at jeg mødte Rid-
der Stig i Skoven? Han var i fuld Rustning. Han
tog mig i Haanden og sagde: „Jeg drager i Krigen,
og I skal følge med.“ (Til Gunner). Hør!

Gunner.

Hvad befaler I?

Ragnhild.

Hvor er din Herre?

Gunner.

Han — ja, han er redet bort.

Ragnhild.

Hvorhen?

Gunner.

Det veed jeg ikke.

Ragnhild.

Da jeg vaagnede, hørte jeg Hestetrampen. Han er da vel redet for nylig?

Gunner

(betænker sig).

Sa, meget længe siden er det ikke.

Ragnhild.

Er han taget hjem?

Gunner

Min ædle Bomfru! I spørger mig om Mere, end jeg tør svare paa.

Ragnhild.

Hvad gjør du her?

Gunner.

Jeg skal ledsage Eder hjem, hvis Eder saa lyst.

Ragnhild.

Ledsage mig hjem? — Hvo har paalagt dig . . ?

Gunner.

Det har . . . ih nu, det har En, der mener
Eder det vel.

Ragnhild.

Saa? — Han vilde ikke vække mig?

Gunner.

Nei, ædle Somfru!

Ragnhild.

Han har altsaa seet mig?

Gunner.

Seet . . . hm! ja, saa har han seet Eder.

Ragnhild

(affides og smertelig).

Og han har forladt mig! (Man hører et
fjernt Horn). Stille! Var det ikke et Horn, jeg hørte?

Gunner.

Jo, min ædle Somfru! det er Bægerne, der
drage op over Høien.

Ragnhild.

Bægerne? Hvilke Bægere?

Gunner.

Beg har tænkt, I vidste det. Her skal være Bagt
idag. Hr. Dyring og en Hoben af hans Naboeer
have flaaet sig sammen —

Ragnhild

(affides).

Sagt? Skulde jeg ikke være med? Var der ikke en Aftale . . . endnu igaaraftes, og ved Bordet . . .

Gunner.

Det bliver just muntert idag. Efter hvad der er sagt os, kommer Fru Guldborg og hendes Sønfruer herud.

Ragnhild

(affides).

Og jeg er her! De vil hente mig, og jeg er ikke at finde. Med Stig skulde jeg følges ad idag, og jeg — o, jeg Glendigste! (Man hører Hornet nærmere). Jeg maa herfra, jeg maa hjem. Maaskee er der endnu Frelse mulig. (Gæit). Kom! du skal ledsage mig, og til min Moders Gaard. Men jeg vil ikke træffe sammen med Jægerne — fatter du? — med Ingen af dem.

Gunner.

Det er en let Sag. Lige vi komme herud, skjules vi strax af Underskoven; og siden skal vi nok slippe fra dem.

Ragnhild

(da Hornet høres tredie Gang).

Hør, hvor det klinger! Som om det kaldte mig, som om det nævnede mig ved Navn! Her skulde idag min lette Ganger bære mig; her skulde jeg heed og

aandende forfølge Dyret, der flygtede; her . . . med ham, ved hans Side — og nu . . . jeg maa hjem, skjule mig selv og min Glendighed. (Til Gunner). Kom! bort herfra!

(De gaae ud tilvenstre).

Tredie Scene.

Tage Bolt og Ivar komme ind fra Baggrunden.

Ivar.

Nu, Tage! hvad vil du mig? Hvorfor har du forladt de muntre Svende og ført mig gjennem Tjørne og Buske?

Tage Bolt.

Det er snart sagt. Siig mig, Ivar, hvordan huer dig Opholdet i Svend Dyrings Huus?

Ivar.

Vel nok. Her er favre Qvinder og god Leve-maade. Svend Dyring er munter, og en Mand ret efter mit Sind.

Tage Bolt.

Efter dit Sind? Det kan være. Du har dandset efter deres Pibe, har hjunget Elfskovs-Viser for dem, og over al denne Herlighed ikke mærket den Haan, hvormed vi behandles. Med mig er det

anderledes. Jeg er maaskee en Bjørn, som Ragnhild har sagt engang. Men jeg kan ikke afrettes som en Bjørn.

Svar.

Deri har du Ret. Men du kan brumme lige saa godt som Bjørnen.

Tage Bolt.

Ja, og jeg har Kræfter som den. Lad os derfor ikke stride mere om den Ting. Hvad jeg vilde sagt, er i Korthed, at naar det ikke snart bliver anderledes, bryder jeg overtvert med Svend Dyring.

Svar.

Dertil kan jeg ingen ret Grund see. Guldborg er sandt nok hovmodig og ond at bides med; men Svend Dyring —

Tage Bolt.

Han er Herre i Huset og skal styre Husets Skik. Men det bryder ham lidet, enten man giver mig det bedste eller sletteste Sæde. Galt var det før, men værre lader det til at blive. Stig Hvide er kommen i Huset. Hvo agter nu os? Han er en glat Dwindkarl, har været til Hove og veed at belægge sine Ord —

Svar.

Du er uretsfærdig. Han er tapper og har et godt Navn for Gævmildhed.

Tage Bolt.

Jeg er saa gavmild, som jeg behøver, og viger i Tapperhed for Ingen. Min Slægt er i alle Maader saa god som hans. Jeg har mægtige Frænder. Hvi skal jeg da staae tilbage? Hvi skal han sættes paa Højsædet? — Men, ligemeget! Det er ikke Det, der staaer mig for Hovedet.

Svar.

Nu da?

Tage Bolt.

Seer du — nu ja! jeg kan gjerne sige det uden Omsvøb. Jeg lider ikke, at Ragnhild igaar kun havde Die for ham; at hun ved Bordet iastes gav mig onde Ord, fordi jeg afbrød deres Samtale.

Svar

(leer).

Er du nidkjær?

Tage Bolt.

Kald det, hvad du vil. Hvad der engang er Mit, vil jeg forsvare. Jeg spaaer intet Godt af Stigs Ankomst.

Svar.

Nu, hvad har du da besluttet?

Tage Bolt.

Jeg vil gjøre en Ende paa den Sag. Mit

Bryllup med Ragnhild er sat til Julen. Men jeg er fjed af Opholdet her. Ragnhild selv har desuden aldrig givet mig et bestemt Ja, men slaaet det hen, naar jeg talte derom. Selv Guldborg lader ofte, som den Ting endnu kunde forandres. Nu vil jeg idag, naar hun kommer herud, tale med hende og Svend Dyring og forlange, at Brylluppet skal staae nu strax, allerhelst i denne Uge.

3var.

Det sætter du neppe igjennem, og har heller ikke Ret dertil. Da I forligtes angaaende Jorden, I har stridt om, da var Vilkaaret, at Brylluppet skulde holdes ved Juletider og Jorden være din Medgift. Skeete det ikke til den Tid, skulde ligesuldt Jorden og en Sum Penge tilfalde dig; og kjender jeg Guldborg ret, vil hun holde sig strengt til Forliget.

Tage Bolt.

Det veed jeg, og heller ikke jeg har ifinde at bryde mit Ord. Men jeg vil idag sætte hende og Svend Dyring eet af to Vilkaar. Enten bliver det i alle Maader ved Aftalen: jeg faaer Jorden og ægter Ragnhild til Julen; eller jeg ægter hende strax, og i saa Fald vil jeg give Slip paa Medgiften.

3var.

Medgiften? Den Jord, du har stridt om snart et halvt Aar? Som har ligget dig i Tanterne Nat og Dag? Den vil du give Slip paa?

Tage Bolt.

Netop den.

Svar

(med Latter).

Men, Tage! jeg skulde dog aldrig troe, at du var forelsket i Ragnhild?

Tage Bolt.

Ragnhild er mig kjær, enten du nu troer det eller ikke.

Svar.

Ei, ei! Man oplever dog Nyt hver Dag!

Tage Bolt.

Vel dig, om du aldrig oplever værre Nyt. Forresten — thi du veed, jeg er ingen Ven af mange Ord — kommer det nu an paa dig, om du vil være hos og staae mig bi, naar jeg handler om denne Sag med Svend og Guldborg.

Svar.

Det gjør jeg med Glæde. So for Bryllup, des bedre. Maaskee Ragnhild kan sætte Skik paa dig.

Tage Bolt.

Det vil falde vanstelig. Men derom er heller ikke Talen. Følg nu med, saa kan vi nærmere overtænke Sagen. Jeg seer Svend Dyring og hans Fægere komme derhenne i fuld Sang og Vystighed,

og jeg er ikke oplagt til at tage Deel deri. Lad os
gaae her ned ad.

(De gaae ud tilhøire).

Fjerde Scene.

Svend Dyring med Jagt-Selskab, Riddere og Svende,
komme muntre og støiende ind fra venstre Side. Kort
derpaa Rud.

Chor.

Jager Sorgerne bort!
Hele Landet er vort.
Bonden ræd for Ridderen flygter.
Skoven giver os Ly,
Engstligt Dyrene flye,
Ulven feer os og frygter.

Det er Ridderens Sind!
Solen brænder hans Kind,
Men han agter lidet, den brænder.
Falder Dagen ham lang,
Kan den kortes ved Sang,
Sang blandt lystige Venner!

Svend Dyring.

I ædle Herrer! det maa jeg lide!
Ridderen vover for Drot og Land
Sin Hals, naar det gjælder tappert at stride,
Saa maa han forlyste sig, som han kan.

(Rud kommer ind).

Rud.

Teltet er opslaaet, som I har befalt,
I Skoven, et Sted, der er kjøligt og svalt.

Svend Dyring

(til Rud).

Lad mig nu see, I Alting tilbereder,
Saa Guldborg kan være tilfreds med Eder.

(Rud gaaer. Svend Dyring til Følget).

Min Hustru har lovet, naar Veiret blev klart,
At see til paa Jagten. Her fra Lunden
Skal hun see, naar Hinden jages op af Hunden.
Jeg tænker, hun kan være her snart.
— Ridder Stig har været oppe for vi;
Han var redet, da jeg vilde ham vække.
Men hvor er Ivar og Tage?

En af Følget.

Jeg saa dem begge
Gaae ind i Skoven, da vi reed forbi.

Rud

(kommer hastig ind).

Eders Hustru, Hr. Dyring!

Svend Dyring.

Ei, det var bra'!

Saa lad Tage Bolt og Ivar falde,
Og Hr. Stig — han kan ei være langt herfra.

Femte Scene.

De Forrige. Guldborg, fulgt af sine Jomfruer.

Guldborg.

I ædle Herrer! en god Morgen til Alle!

(Efter de gjensidige Hilsener trækker sig det mandlige og qvindelige Følge tilbage, og forlader efterhaanden Scenen).

Svend Dyring.

Hvor er Ragnhild?

Guldborg.

Jeg sendte hendes Jomfruer Bud

At vække hende, medens jeg drog forud.

Jeg vilde først tale med dig om hende.

Svend Dyring.

Om Ragnhild?

Guldborg.

Netop. Det er om en Sag,

Hvorpaa der bør tænkes endnu idag.

Hun er fæstet til Tage. Det har været vor Agt

Bed dette Giftermaal at faae Ende

Paa den lange Trætte, hvori vi er' bragt.

Mig syntes Giftermaalet klogt og ret;

Jeg tænkte, det var den bedste Maade

At jevne den Sag, der i Grunden stod flet.

Jeg meente, med Tiden vil Ragnhild raade

Over Tage Bolt og faae Bugt med ham.

Hun er klog og bestemt; den plumpe Beiler,
Saa vild han er, kan med Tiden blive tam —

Svend Dyring.

Jeg har tænkt det samme.

Guldborg.

Men jeg troer, du feiler.

Tage bliver værre Dag for Dag.

Hans Lyst er at fjæbles. Jeg er kjed af de Dele.

Vil man enes med ham, skal der fares i Mag.

Og jeg mener nu, vi bør høre det Hele.

Svend Dyring.

Giftermaalet med Tage Bolt?

Guldborg.

Ja, jeg troer.

Svend Dyring.

Men har du glemt, at han har vort Ord?

Guldborg.

Det har han med Vilkaar.

Svend Dyring.

Skal vi da miste

Den store Strækning af saa frugtbar Jord?

Guldborg.

Nei, det var for tunge Aaar at friste.

Jeg mener ei heller, det gjøres behov.
 Tage Bolt er nøisom; han skal ægte vor Datter;
 Bægrer sig Ragnhild, saa har vi vel Lov
 At give ham Regisfe, saa vidt jeg fatter.

Svend Dyring.

Regisfe? Nei, Guldborg —

Guldborg.

Nu, Svend! hvorfor ikke?
 Ragnhild var god nok, skjøndt mit Kjød og Blod;
 Troer du nu, Regisfe skulde være for god?

Svend Dyring.

Forstaae mig, Guldborg! det mener jeg ikke.
 Men Regisfe, frygter jeg, er for blød.
 Hvor Ragnhild kan befale, vil hun faae sin Nød
 Med blot at bede.

Guldborg.

Det har ingen Fare!
 Jeg veed jo nok, hun kan lade saa bly;
 Men har hun med det Samme Lyst til at svare,
 Var det stundom bedre, hun vilde sig dye.

Svend Dyring.

Saaledes pleier hun ikke at være.

Guldborg.

Saaledes er hun; det er min gamle Nære.
 Hun er ei undseelig, hun er menneskesty.

Hun har ingen Art eller Skif eller Maade
 At tee sig, og lader sig dog aldrig raade.
 Skal hun gjøre Noget, har jeg kun Tort;
 Hun tager paa Alt med uvane Hænder —

Svend Dyring.

Min Guldborg! du bedømmer hende for haardt.

Guldborg.

Svend! det er Noget, du ikke kjender.
 Jeg veed, hvad Plage jeg daglig har
 Saavel med hende som hendes smaa Brødre.
 I Mænd færdes ude, kan ei blive vaer
 Den Sorg og Moie, retskafne Modre
 Har med Børnene. Lidet du veed,
 Hvad jeg har sat igjennem, hvormegget jeg stred
 For at lære dem Tugt og den rette Viis —

Svend Dyring.

Det veed jeg, og derpaa sætter jeg Priis;
 Jeg veed, jeg kan overlade dig trygt
 Omsorg for Børnene, deres Pleie og Røgt.
 — Men for at komme tilbage til Ragnhild: jeg sætter,
 Tage Bolt vil netop hende, hvad saa?
 Han er sandtnok vild, han er noget raa,
 Men brav — og Ingen er reent uden Pletter.
 Meget taler for ham: han har Benner;
 Selv er han riig, og mægtig ved sine Frænder.

Guldborg

(noget haanlig).

Er det Ragnhilds Bedste, du tænker paa,
Saa er Svaret let. Jeg tænker, vi kan
Gaae et bedre Giftermaal bragt istand.

Svend Dyring

(forundret).

Med hvem?

Guldborg.

Med Ridder Stig Hvide.

Svend Dyring.

Med Stig?

Guldborg.

Han er af fornem Byrd, han er anseet og riig,
Han bærer paa Hænder og Bryst mere Guld,
End Tage har hjemme. Han har belevne Sæder.
Hans Raade, Dannerkongen, er ham huld.
Bed ham kan vi vinde Magt og Hæder —

Svend Dyring.

Men, Guldborg! troer du, at han tænker paa —

Guldborg.

Jeg har iafstes bemærket ham noie.
Han sad skraaes for Ragnhild ved Bordet; jeg saae,
Han vendte fast aldrig fra hende sit Die.
En Veg han gjorde med Eblerne smaa
Og fasted' til hende. Sligt tyder paa,
At hans Sind i al Fald er let at boie.

Nu maa du som Fader see til, at du kan
Med Klogskab forstke ham ud.

Svend Dyring.

Bed vor Frue!

Jeg onsker Ragnhild ei bedre Mand.
Men jeg frygter, den Plan vil lidet due.
Tage Bolt er heftig. Han vil troe, og med Grund,
At ham skeer Uret, at han ringeagtes —

Guldborg.

Det kommer dog an paa, hvordan Sagen betragtes.

Svend Dyring.

Ei skjelner Tage saa fiint. Allenstund
Vil han af Trods staae fast paa Forliget.
Det ender med en Feide, det seer jeg forud.

Guldborg.

Frygter Svend Dyring?

Svend Dyring.

Er der Herrebud,

Og vorder Landet af dets Fiender bekriget,
Da skal du see mig fremmest i Flok;
Jeg frygter ei Faren; jeg bestaaer den nok.
Ja, selv en ærlig Feide med min Grande
Skal jeg ikke, naar det kræves, vægre mig ved;
Nagtet Riddernes Enighed og Fred
Vel tjente bedst vore betrængte Lande.

Men en Feide med Tage, Guldborg! — mig tyffes,
Den er ei ret ærlig, og slet vil den lyffes.

— Ringe, ja fast for Intet at nævne
Er den Kraft, der ligger i en enkelt Mands Evne.
Men har han den Fortrøstning, at hans Sag er god,
Da giver den ham et uovervindeligt Mod.
Den gjør en Dannemand uforsærdet,
Lægger Kraft i hans Arm og Magt i Sværdet.
Den har fulgt mig hidtil, den har styrket mit Mod;
Jeg saae nødig, at den nu mig forlod.

Guldborg.

J taler for længe, Svend Dyring! Hvortil
Den Strøm af Ord, naar J blot ikke vil?
Ei skulde jeg bede halv den Tid
Min Husbond, Knud Ribolt, om han havde levet.
Han var mig altid følgagtig og blid;
Hos ham gjaldt hvert mit Ord som skrevet.
Nu er det anderledes. Eder har jeg bragt
Rigdom; men J er Herre og har Magt.
Jeg skulde vel kjende min Datters Tarv;
Jeg skulde vel vide bedst, hvorledes
Der kan raades over hendes Fædrenearv.
Men nu skal J bønfaaldes, J skal bedes —
Skee, som J vil! Jeg seer for jilde,
Naar Fader er død, gaaer det Datteren ilde.

Svend Dyring.

Nei, Guldborg! du forsynder dig haardt,
Hvis du troer, jeg serger for Ragnhild mindre.

Er hun dit Barn, er hun tillige vort;
 Og mindst vilde jeg hendes Vykke hindre.
 Gjør nu, som dig synes. Som du onsker, lad det gaae!
 Lad os saa friste, hvad der følger paa!

Sjette Scene.

De Forrige. Byrge.

Byrge

(urolig og hastig).

Al Frue! jeg har onde Tidender at melde.

Guldborg.

Hvad nu?

Byrge.

Naar I blot —

Guldborg.

Du skynde dig brat!

Byrge.

Naar I blot ei vrides —

Svend Dyring.

Naar du blot vil fortælle!

Byrge.

Somfru Ragnhild er forsvundet; hun er flygtet indat.

Svend Dyring.

Ragnhild?

Guldborg.

Min Datter? Er flygtet? og hvorhen?

Byrge.

Det veed jeg ikke. Hendes Jomfruer sige,
Man kan see, hun har ligget, men har reist sig igjen.

Guldborg.

Har reist sig? og er flygtet? — Du Himmeriges Rige!

Svend Dyring.

Det er utroligt!

Guldborg.

Det er Opsspind! — Byrge! kom hid!
Ragnhild er velopdragen. Han lyver med Flid. —
Naar er hun flygtet? Naar? paa hvad Tid?
Tael! men tael Sandhed!

Byrge

(ængstlig).

Jeg veed Intet, min Frue!

Jeg veed kun, hvad hendes Jomfruer har sagt.
Da de kom, var der Ingen i hendes Stue.
Hun har været iført sin Morgendragt,
Da hun gik bort, og Fjederhat og Rappen.
Hoielofts-Døren var lukket i,
Hun maa være gaaet ad Vindeltrappen.

Vi har søgt overalt, paa hver Bei, hver Sti —
Men forgjæves.

Guldborg.

I har søgt? Hvordan har I søgt?
Vee Den, der skal lide paa Tyendets Klogt!
Skændigt! Vi har Tjenere; de har Intet at gjøre
Uden at vogte Huset, og Sligt skal man høre!

Svend Dyring.

Hold Maade med din Smerte, Guldborg! Jeg troer,
Hun er kun faret vild. Vi maae søge hendes Spor.
Vi maae lede selv og overalt sende Bud.
Jeg vil strax . . .

(Seer ud til Siden).

Hvem er det, der kommer?

Byrge.

Det er Rud.

Syvende Scene.

De Forrige. Rud.

Rud.

Hr. Dyring! Ridder Stig er nok redet hjem.

Svend Dyring.

Ridder Stig?

Rud.

Hans Folk ere seet' at drage
Mod Nord. En Mand, der har talt med dem,
Meente, de komme neppe tilbage.

Svend Dyring.

Stig forladt os?

Guldborg.

Og har ei bedt Farvel?

Svend Dyring.

Umuligt!

Guldborg

(estertøntsom).

Og redet hjem?

Svend Dyring.

Hvi skulde han —? Med hvad Skjel?

Guldborg

(som før).

Stig forladt os, og vor Datter forsvundet?

(Farer op).

Svend! lad os opsege Ragnhild, og paastand!
Uden Forhaling!

Svend Dyring.

Vi maae gjøre, hvad vi kan.

Ei heller jeg har No, før hun er fundet.

(Til Byrge og Rud).

Lad Teltet brydes af, og sadl' vore Heste!

(Til Guldborg).

Lad os gaae! Gud lede det Alt til det Bedste!

(De gaae).

Ottende Scene.

Skov og Hede med viid Udsigt til Issefjorden.

Ragnhild (i Kappe) og en Dreng komme ind.

Drengen.

Nu kan I aldrig tage fejl af Veien. Den
gaaer lige ud. I har altid Fjorden paa Eders
venstre Haand.

Ragnhild.

Tak, min Dreng.

Drengen.

Saa, Intet at takke for. — Farvel!

(Vil gaae).

Ragnhild.

Vent lidt. For Intet har man den bittre Død.
Men hvad skal jeg give dig? (Løser et Baaud, hun har
om Halsen, og tager en Guldmønt deraf). See der! det er
en lille Guldmønt.

Drengen

(forpriet).

Skal jeg have den?

Ragnhild.

Ja. Giv den ikke ud, men gjem den vel. Saa længe du har den, er dit Liv uden Fare.

Drengen.

Naar jeg nu bare ikke taber den.

Ragnhild.

Det maa du ikke. Der har du Snoren med. Nu kan du binde den om Halsen.

Drengen.

Ja, jeg skal holde paa den, saa længe jeg kan.
— Tak for den. Farvel!

(Drengen gaaer).

Ragnhild

(ene og grublende).

Den lille Guldmønt har min Fader mig givet.
Det er tre Aar siden; han selv bandt den om.
Fra en gammel Klosterbroder den kom;
Saa længe jeg har den, skulde jeg friste Livet.

Liv? Hvad er mit Liv? — Den Aande, jeg
drager?

Mit Dies Seekraft? Bevægelsen i mit Blod?
Evnen at styre Haand og Fod?
Eller er det Livet, det, der mig jager
Som en forfulgt Hind fra Sted til Sted?
Det, jeg vil flye for, og som dog følger med?

Den ene Tanke, denne min eneste Klage,
Som jeg aldrig trættes ved at falde tilbage!

Seg har hidtil levet tilfreds. Een Dag
Gik som den anden i eensformig Mag.
Seg havde fuldt op af Alt, var hædret i min Stand.
Var jeg hungrig, spiste jeg; var jeg tørstig, kunde
jeg drikke.

Den Stilling var god; men Liv var det iffe —
Saa lidt som Kjærets sumpede Vand
Har et Liv mod Havets ved den brusende Strand.

Nu er det anderledes. Jeg er eensom og forladt.
Min Kind brænder; min Gang er urolig.
Min Bei gif midt over Heden inat,
Og Skoven har været min Bolig.

Og dog — da jeg nylig gjennem Lyngmarken
 ifred,

Dg traf Aanden, angst og besværet
— I hvert Aandedrag var Alt, hvad jeg leed —
Nei! saaledes har jeg aldrig truffet Veiret!
Dg da jeg sank til Jorden, saa mat, saa træt,
Dg følte mig med Gæt forskudt i min Qvide,
Dg brast i Taarer, hede og stride, —
Da var det mig, som jeg aldrig tilforn havde grædt.
Dg er ikke mine Taarer, er ikke min Aande
Kilderne for Livets Fryd og dets Vaande?

Min Stivfader har fortalt, han laae saaret i
Slaget.

Henad Skibets Dække strømmede hans Blod;
Der seilede lidt, og hans Fartoi var taget.
Men hans Mænd stred med ustandseligt Mob,
Og atter hang over ham pletfrit Flaget.
Dengang, da Livet flygted' med hans Blod,
Men han agted' det ikke, men ufravendt stirred'
Paa Kampen, til hans Blik blev dunkelt og forvirret —
Dengang — har han sagt — først han vidste,
Hvad det var at leve og et Liv at miste.

Saa, jeg føler: i et Dieblif som dette,
Naar den sidste Terning kastes i Krigen,
Der Livets bankende Hjerter slaaer.

Runde hiin lille Guldmønt mig forjætte
Det Liv, der aander i min Vængsel, i min Higen,
Det Liv, hvori jeg haablos forgaaer,
Da — ja da! Men det kan den ikke.
Det Liv, den forlænger, er for mig forbi;
Det, jeg nu færdes i,
Er den bittreste Kalk, jeg kan drikke!

(Gaaer langsomt mod Udgangen, men vender sig hastig og kommer tilbage).

Der er han! Det er Stig! — Han er fulgt af sin
Svend —

Hvor skal jeg skjule mig? — hvor skal jeg hen?

(Gaaer ind mellem Træerne tilhøre).

Niende Scene.

Stig og Gunner komme ind fra Baggrunden.
Ragnhild skjult.

Stig

(i Bevægelse).

Hun er redet fra dig, siger du? Og du har ikke bedre agtet mine Ord! Saa lidet kan jeg stole paa mine Tjenere!

Gunner

(slukøret).

Edle Hr. Ridder! I maa ikke vredes. Jeg har ikke havt Diet fra hende. Hun reed paa min Hest, og jeg gik ved Siden og holdt i Tømmen. Men hun var saa from og sagtnodig, at jeg tænkte, der var ingen Fare forhaanden. Nu maatte vi gjøre en stor Omvei, fordi Hr. Dyrings Bægere lod sig see, og hun var angst for dem. Paa den Viis vare vi komne til de høie Bakker, hvorfra man kan see Gavlene af Eders Gaard, Hr. Ridder, skjøndt det er et godt Stykke Vei derfra. Og det viiste jeg Jomfru Ragnhild, for at opmuntre hende lidt, da hun var saa nedslaaet. Og saa veed jeg ikke, hvordan det var: hun fik med Gæt Vist til at see Ungerne af en Fuglerede, der var tætved i et Træ, og jeg maatte derop. Men bedst som jeg sad der, jog hun bort, og det i Galop. Jeg fik Farten og kom ned

igjen for at sætte efter; men, Herre! jeg har gamle Been — hun kom mig af Syne. Og saa var det, jeg stødte paa Eder . . .

Stig

(der fordybet i sine Tanker kun har hørt halvt efter).

Hvad skal jeg nu —? Min Hest er styrtet, jeg har een Mål hjem, og jeg vil herfra i Hast —

Gunner

Jeg faae Folf paa Marken derhenne. Kunde man ikke høre ad, om der er en Hest at faae hos dem?

Stig.

Gjør det, men skynd dig!

Gunner.

Jeg er her igjen paa Diebliffet.

(Gaaer).

Stig

(alene).

Den arme Ragnhild! hvor færdes hun nu?
 Ubefjendt med Landet, alene, forvildet,
 Uden Beskytter, og sørgmodig i Hu —
 Og denne Smerte ved Intet formildet!
 — — Jeg veed ingen Hjælp. Mit Hoved er øde.
 Jeg veed kun, jeg bør undgaae det farlige Møde.

(Urolig).

Hvi tøver Gunner? — Stedet var saa nær . . .
 Jeg vil selv gaae derhen —

(Bdet han vender sig for at gaae, kommer Ragnhild frem, med nedbøjet Hoved, og som for at gaae over Scenen).

Stig

(bestyrtset).

Ragnhild! I her!

Ragnhild

(standser, men uden at vende sig om).

Har I kaldt, Hr. Ridder?

Stig

(forvirret).

Jeg vilde . . . jeg har . . .

Er Eders Moder med Eder? (Da hun tier). O, Ragnhild! svar!

Ragnhild.

Jeg er alene.

Stig.

Betænk, paa vildene Sti,

Langt fra Eders Slægt . . .

Ragnhild.

Hvi undres I fordi?

Stig.

O, I har Ret! — Men det baader Eder ei
 At stedes, hvor I hverken kjender Sti eller Bei.
 Min ædle Jomfru! hvis I her vil vente,
 Skal jeg ihast ride til min Gaard og hente
 En Karm til Eder. Gunner, min Svend,
 Skal Eder beskytte, til jeg kommer igjen.

(Da hun seer ned for sig uden at svare).

Har I fattet min Bøn? — Min Jomfru! I ville
 Værdiges at svare! Hav Lid til en Bøn!
 O tael! Hvi er I saa taus og stille?

Ragnhild.

Det er, jeg har saaret paa Tjørnene min Fod;
 Et Andet, at Verden mig gaaer imod.

Stig.

O vredes ikke — men I bør ikke glemme,
 At Eders Moder ængstes for Eder derhjemme.

Ragnhild.

Lad ængstes, lad græde, lad vente, Hvo vil!
 Alt er Den ikke hjemme, min Hu staaer til.

Stig.

Ragnhild! I bringer mit Hjerte til at briste!

Ragnhild.

Eders Hjerte? Har I et Hjerte at miste?

Stig.

Hvi troer I, at jeg taler paa Skremt?
 At jeg er ufølsom for Eders Nide?

Ragnhild.

Ufølsom? Sligt kan man aldrig vide.
 — Vil I høre, hvad jeg inat har drømt?
 Jeg drømte, jeg var saa liden en Hund;
 I hvilete Jer under et Træ i Lund.

Jeg lagde mig sagte ved Træets Rod;
 I stødte mig bort med Eders Fod.
 — Kan I tyde den Drøm?

Stig.

O Ragnhild!

Ragnhild.

Ikke saa?

Den er ei god at tyde; man maa grunde derpaa.
 Jeg har drømt desuden — nei! det var ingen Drøm!
 Men dengang var I venlig, Eders Tale var søm.
 I fortalte mig, at I drog bort i Krig;
 Jeg skulde følge med. — Men undskyld, Hr. Stig!
 Seer I, fik min Moder at vide,
 At jeg var fulgt med som Eders — nei!
 Hun er stærk, men det overleved' hun ei.
 Men, Hr. Ridder! gaf I kun trostlig at stride!
 Sadel og Hest skal jeg Eder følge,
 Og et Skjærf skal jeg selv Eder sje.
 Jeg har havt en Fostermoder, der var klog,
 Men ikke ret from. Jeg har lært af hende
 Hemmelige Tegn og kraftige Sprog;
 Bind og Veir forstod hun at vende.
 Man siger, det er Synd. Disse Tegn, jeg troer,
 Er' forbudt' i Guds eget, hellige Ord.

Stig

(affides).

Gjengjældsens Gud!

Ragnhild.

Men for Eder at tjene,
 Skal jeg sje dem paa Skjærfet. Sligt er til Nytte,
 Naar I gaaer i Krigen; der kan det beskytte.
 Hænger I det løst om Eders høire Skulder,
 Da forfærder Eder aldrig Kampens Bulder.
 Og naar I binder det fast om Livet,
 Da er Seier i Eders Hænder givet.
 Kun Eet maa I mærke: tvinges I haardt,
 Ei af Fjenden, men af en hemmelig Rummer,
 En saadan, som Brystet næsten ikke rummer,
 Der hjælper Intet; den kan ei galdres bort.
 Det maa bære eller briste. Thi her — (Beger paa
 Brystet) herinde
 Har Mennefsket sin værste, sin usorsonligste Fjende.

Stig.

O, tael ikke saa! I veed ei, hvordan
 Hvert af Eders Ord mig trænger til Sjælen
 Som et tvæegget Sværd. Mig ængster Eders Dvælen
 Paa et Sted, hvor saa let den mistydes kan.
 Eders Frænder er' paa Bagt; de kan komme herhid;
 Træffes I hos mig, da hyppes der Strid,
 Og I lægges for Had. Ragnhild! drag tilbage!
 Kom til Besindelse, mens det end er Tid!
 Jeg skal være for Eder alle mine Dage
 Som en Broder —

Ragnhild.

Hr. Stig! jeg taffer Eder ret.

Men I glemmer, Sødsfende forliges kun slet.

Stig

(der har lyttet).

Jeg hører Hestfolk . . . de er' nær herved . . .

Det er' Eders Frænder!

(Griber hendes Haand).

Ragnhild! kom med!

Her er for Eder intet blivende Sted.

Ragnhild

(pludselig heftig).

Slip mig! — Vil I daare mig med Eders Ord?

Troer I ikke, jeg veed, hvad der i dem boer?

Jeg skal drage med Eder? — Ja, I vilde vel gjerne,

Jeg skulde for Eder være Jadeduurs-Terne.

I vilde drikke mig til baade Spot og Spee,

Og siden med Haan fra mig ride.

Jeg skulde græde, og I vilde lee,

Mig og mine Frænder til Dvide!

Stig.

Styr Eder, Ragnhild!

Ragnhild.

Jeg kjender Eders Færd!

Men jeg er Anud Ribolts Datter, skal I vide.

Høi er min Byrd. I er ikke værd

At løse min Skotvinge! —

(Synker overbældet ned for ham).

O, tilgiv!

Stig

(idet han løfter hende op).

Ulykkelige Ragnhild!

Ragnhild

(læner sig til hans Bryst).

Bliv her! o bliv!

Jeg er angst for mig selv!

Stig.

Selv, om jeg vilde,
Kan jeg ikke forlade Jer. Nu er det for silde.

Tiende Scene.

De Forrige. Svend Dyring. Guldborg. Tage
Bolt. Ivar. Rud. Guldborgs Jomfruer og nogle
Faa af Følget.

Rud

(gaaer foran; til Guldborg).

Her er Jomfru Ragnhild.

Guldborg

Gud sig forbarme!

Min Datter i Ridder Stig Hvides Arme!

Svend Dyring.

Ragnhild! Du her! . . . Hvor kan jeg forstaae . . .
Kom til mig!

(Bringer Ragnhild, der lader sig villieløs føre, hen til Jomfruerne. Her synes hun af Mathed at synke sammen, og udhviler sig som i Slummer med Hovedet i en af Pigernes Stjød. Guldborg, der har fulgt med, vender først tilbage).

Tage Bolt

(til Ivar).

Nu, Ivar! kan din Broder ikke spaae?

Guldborg

(nærmer sig Stig med en vis Høitidelighed).

Hr. Ridder! I seer mig forbausset og betaget
Af Skræk over det, jeg her bliver vaer.
I er kommen til vort Huus; jeg troer, vi har
Vilst os gjæstfrie; — og inat er I draget,
Som var I fortørnet, hemmelig ud, —
Hvad jeg først nu erfarer af et Bud.
Mens endnu Ingen tilfulde fatter
En saa selsom Afsærd, savnes vor Datter.
Bekymret søge vi hende fjernt og nær;
Og omsider, Hr. Ridder! træffer jeg her
Hos Eder den Forvildede, efter hvem jeg leder.
Nødigt vil vi gaae irette med Eder.
Eders Rygte for Darnished og Dyd er saa stort,
At jeg og min Husboud trøstigt vente,
I vil vide at forsvare, hvad I har gjort.
Er det, som jeg formoder, hvis min Datter tændte
En heftig Lidenstrib i Eders Bryst:

J burde have lyttet til Fornuftens Røst,
 Have talt med os og overlagt nøie,
 Hvorvidt det var gjørligt Eders Ønsker at føie.

Stig

(forvirret).

Min Frue!

Guldborg.

Øprigtighed vil Alle baade.

Stig

(affibes).

Hvad skal jeg sige? Kan jeg Ragnhild forraade?

(Høit.)

J skaane mig . . !

Svend Dyring.

Hr. Stig! jeg venter, J vil svare.

Har J vidst, at Ragnhild tog hjemmefra?

Har J vidst af hendes Sindelag?

Stig

(tiæpende med sig selv).

Ja.

Svend Dyring.

J har vidst det!

Tage Bolt

(affibes).

Nu kan jeg mig Alt forklare!

(Høit til Svar).

Det er rene Ord.

Ivar
(bekymret).

Hvad vil her følge paa!

Guldborg.

Ja, Hr. Tage! nu kan I vel selv forstaae,
Efter hvad der er skeet —

Tage Bolt.

Jeg beundrer med Rette
Den Snildhed, hvormed I veed at sætte
Eders Ord, Fru Guldborg! Det falder Eder nemt,
Som det synes, at finde Jer i det Hele.
Hvo veed, kanskee det kommer ret beqvemt.
Men — jeg holder mig til Forliget i alle Dele.

Guldborg.

Det kan I, Hr. Tage! Jeg holder det med.
Skeet er skeet. Her hjælper ingen Klage.
Dog skal Løftet om vor Datter ei tages tilbage.
Vi giver Eder Regisfeliden i Ragnhilds Sted.

Stig
(affides og forstræffet).

Regisje!

Tage Bolt
(ironisk).

Christ signe Jer, min ædle Frue!
For tiltænkt Ere. Men, seer I, min Slægt,
Og jeg selv med den, har altid lagt Vægt
Paa Løfter mellem Mænd. Saa grant kan jeg sive,

Skjøndt det synes, at I stoler vel tidt
 Paa Tages Genfoldighed, at nu er' vi qvit.
 I beholder Eders Datter, jeg faaer Eders Jord,
 Og en Sum Penge til Erstatning, saavidt jeg troer.
 Det skal afgjøres idag. Hvis ei, er det min Agt
 At sætte den Sag igjennem med Magt.

(Med ophidset Stemning).

Thi Forliget skal holdes; og det Ord til Andet.

Guldborg.

Min kjære Hr. Tage! skræpper ikke saa stort!
 Dengang Eders Fader maatte flye af Landet,
 Da tigged' han om Brød ved min Mormoders Port.

Tage Bøst.

Alt nok, Fru Guldborg! Et Ordsprog siger:
 Førend et Qvindsfolk fattes Svar paaastand,
 I Vesterhavet da fattes der Vand.
 Det kjendes paa Eder. I den Kunst jeg viger.
 I stoler paa Eders Tunge, jeg paa min Ret.

(Til Svend Dyring).

Med Eder, Hr. Dyring! forligtes jeg let.
 Men I har der saa bedstfer en Blomme;
 Seer vel til, om hendes Kløgt kan Eder fromme.
 Farvel!

(Gaaer).

Stig

(sarer op og holder ham tilbage som efter en pludselig Beslutning).

Bliv! lad Eder raade, Hr. Tage!

Tage Bolt.

Jeg tænker, I lader mig gaae i Fred,
Til jeg søger Eder. Vi tales siden ved.

(Gaaer med Ivar).

Stig.

Hr. Dyring! Fru Guldborg! I kalde ham tilbage!
Af denne Tvedragt fødes Had og Fortred.

Svend Dyring

(der har været misfornøjet Bidne til det Foregaaende).

Nei, nei, Hr. Stig! Tage Bolt har Ret.
Saaledes maa han tænke som Mand af Tre.

Guldborg.

Som Mand af Tre! Sligt siger man saa let.
At han giver mig Smædeord, det tyffes dig Ret.
Jeg mener, og med Grund, at Tage bør være
Tilfreds med mit Forslag. Jeg mener, naar han faaer
Regisje til Hustru, det er hæderlige Kaar.
Han skal opgive min Datter; hun ynder ham ei.
Hr. Stig, der er agtet og æret af os begge,
Har Godhed for Ragnhild, og venter ikke vort Nei.

Stig.

Min ædle Frue —

Guldborg.

Den Sag vil jeg lægge
I Eders Hænder, Hr. Ridder! Svar I!
Hvad Ret har Tage? hvad kan han os bebreide?

Skal vi frygte, fordi han truer med Feide?
 Vi har selv Magt, og vil I staae os bi,
 Vil I gjøre Fordring paa Ragnhild for Eder —

Stig

(afbrudende hende).

Hør mig, Fru Guldborg! hør mig, jeg beder!
 I er i Bildfarelse. Jeg seer med Smerte,
 I stoler kun altfor meget paa mig.
 Staae Eder bi, det skal jeg, i Fred og i Krig;
 Trues I af Feide, kan I bygge paa Stig.
 Men — jeg gjør ikke Fordring paa Ragnhilds Hjerte.

Guldborg.

Hvorledes? Ikke Fordring?

Svend Dyring.

I selv har jo sagt . . .

Stig.

Nei, Hr. Dyring! det var aldrig i min Agt.
 Men tael sagte, jeg beder —

(Seer sig om).

Sit Ragnhild hørt —

Guldborg.

Hun skal netop høre det! Hun er loffet og ført
 Af Eder fra sit Hjem —

Stig.

Jeg vidner for Gud,

Jeg traf hende her.

Guldborg.

Saa drog I forud!

Hvad gjør det til Sagen? I daarer mig ikke.
 Jeg veed, iastes har I ved vort Bord
 Berlet med hende forelskede Blikke;
 Har beilet til hende med Miner og Ord.
 Vil I nægte, hvad for Alles Afshyn er skeet?

Stig.

Hvad end jeg har sagt, hvad end I har seet —
 Min ædle Frue, det gjaldt ikke hende.

Guldborg

(studser).

Ikke hende!

Svend Dyring.

Hvem da?

Stig.

At Kjærligheds Magt
 Og et sødt, et hemmeligt Haab har mig bragt
 Til Eders Huus, Hr. Dyring! vil jeg gjerne bekjende.
 At iastes den oprømte Ungerfvend
 Ved Synet af en blufærdig, en fager
 Jomfruelig Skjønhed blev revet hen,
 Jeg hverken nægter, ei heller beklager.
 Paa Ragnhild, der var trolovet, faldt
 Mine Tanker mindst — det troer I tilvisse!

Af nei! Hr. Dyring! I gjætter det alt!
 Mine Blik, min Tale, min Omhed gjaldt
 Eders egen, fævre Datter Regisfe.

(Ragnhild, der ved Guldborgs høiræstede Ord er bleven opmærksom, har imidlertid reist sig og usteet af de handlende Personer, men efterfulgt af Nogle af Følget, nærmet sig. Ved Stigs Slutnings-Ord synker hun med et Skrig om i de Høstaaendes Arme).

Guldborg.

Min Datter! Hun dør!

Svend Dyring

(der iler til).

Det Gud forbyde!

Hun er kun besvimet —

(Han og Guldborg kysse med Ragnhild).

Hun kommer sig igjen . . .

Guldborg.

Hun slaaer Diet op . . .

Ragnhild

(reiser sig og søger at befrie sig fra de Omstaaende).

Hvad skal det bethde?

Lad mig i Ro!

Guldborg.

Ragnhild! hvor vil du hen?

Ragnhild

(gaaer hen til Stig og siger med et forvildet Udtryk).

Hr. Ridder! hvad mener I med Eders Tale?
 Er Dannerkongens Mænd et saa daarligt Kuld,
 At de tænke, hver fornem Jomfru er dem huld?
 Hvortil sigter Eders Ord om mig? Vil I prale?
 I har allermindst tænkt paa mig? Ikke saa?
 Spørg først, om Nogen har tænkt paa Eder.
 — Mærk nu mine Ord, og lyt derpaa:
 Hjemme hos os man et Gilde bereder;
 Jeg ægter Tage Bolt. Har I lyst at være med?
 I kan være der i Kjærtespændens Sted
 Og følge mig med Blus til Brudehuset silde.
 — Tre Dage derefter har vi atter Gilde;
 Jeg skal bæres til Jorden. Har I lyst at være med?
 I kan være der i Abbedens Sted
 Og faste paa mig tre Skuffer Jord;
 Eller I kan blande Jer i Munkenes Chor,
 Naar det ved Graven synger og beder.
 Som I selv vil; det kommer an paa Eder.
 — Kun Et endnu: ved mit Bryllup I danser!
 Hvis I kan, skal I være lystig og lee.
 Ved min Grav skal I græde. Det hindrer Jer
 maaskee;
 Men gjør det for min Skyld! — Farvel! jeg maa
 gaae —
 Jeg har saa meget at tage vare paa!

(Gaaer iilsomt bort).

Guldborg

(følger efter hende).

Ragnhild! mit Barn!

Svend Dyring.

Hun er fra sine Sandser!

(Han og Følget gaaer ud. Stig bliver bedøvet staaende i Forgrunden).

Fjerde Act.

Fruerstuen. Bøven staaer igjen, hvor den før stod. Det er Aften.

Første Scene.

Regisse. Byrge.

(Regisse staaer og læner sig op til Bøven).

Byrge.

Somfru Regisse! Hører I, min bedste, kjæreste Somfru! Lad Jer sige! (Hører hende frem). Hvad vil I tage Jer det saa nær, at Fru Guldborg har skjændt en Smule paa Jer?

Regisse.

O, det bryder jeg mig heller ikke om. Det er ikke det, der piner mig.

Byrge.

Ikke? Hvad er der da iveien?

Regise.

Hvad hjælper det, jeg taler derom. Det er Alt-sammen forbi!

Byrge.

Hm! — Det er vel Ridder Stig, der ligger i Beres Tanke.

Regise.

Jeg vil glemme ham. Han er mig utro. Jeg vil aldrig tænke paa ham.

Byrge.

Ja, hvoraf veed I, han er Eder utro?

Regise.

Har ikke Ragnhild sagt —

Byrge.

Hvad har Ragnhild sagt? Hvem kan bygge paa, hvad hun siger, i den Tilstand hun er.

Regise.

Nei, Byrge! du veed ikke, hvad her er foregaaet — og desuden, de har jo truffet hende i hans Arme. Det har du selv fortalt. Er det sandt, Byrge?

Byrge

(fortredelig).

Vist har jeg fortalt — Men, hvad vil I bryde Jer om, hvad jeg siger. I skal ogsaa lægge Mærke

til, hvad jeg fortalte videre. Han vilde jo ikke vide af hende. Det var Ber, Barn, hans Tanter stod til.

Regisje.

Men hvorfor lader han sig da ikke see? Han maa jo vide, at det her gaaer mig ilde. Hvorfor kommer han ikke —

Byrge.

Giv dog Tid. Han kan komme endnu. Han kan komme imorgen, iovermorgen.

Regisje.

O, inden den Tid er jeg død af Sorg.

Byrge.

Glaae nu de Tanter ud af Hovedet, Barn; og lad os hellere tænke paa, hvad vi kan gjøre for Eders smaa Brødre. Fru Guldborg er, siden hun kom hjem, værre end nogensinde. Havde jeg ikke hindret hende før, havde hun af lutter Arrighed skamslaet den Eldste. Tæppet, jeg vilde lægge paa Sengen, da hun kom over mig, trak hun bort og raabte, at Straa var godt nok for dem. Vi maae engang gjøre Alvor af det og tale med Hr. Dyring —

Regisje.

Alt Gud, du har Ret — men ikke nu, ikke i disse Dage. Fader er i slet Lune, og har Grund til

at være det. Tage Bolt har sendt ham et Feidebrev og undfagt ham. Vi maa have Taalmodighed.

Byrge.

Ei hvad! Tage Bolts Feidebrev bryder Hr. Dyring sig lidt om. Vi skal nok tage mod ham, naar han kommer. Men — som I vil! Vi kan sagtens opsætte det endnu et Par Dage. Saa vil jeg da gaae ind til dem — — Det er sandt, der var Noget, jeg vilde sagt Jer. Lad Jer for Guds Skyld ikke mærke med for Fru Guldborg, at Ragnhild var inde hos Jer inat. I vilde faae al Skylden.

Regisje

(ængstlig).

Nei, du har Ret. Naar hun blot ikke spørger —

Byrge.

Saa siger I Nei. Hvad skal hun vide det for? Vi har gjort, hvad vi kunde. Ligesom I havde vækset mig, tog jeg og Røgteren afsted. Jeg sagde ham, at den hvide Fole havde revet sig løs. Vi søgte næsten til Morgenstunden. Men der var Intet at see og Intet at høre; og Nætterne ere jo nu saa lyse som Dagen. Imorges vilde jeg talt til Hr. Dyring derom! men han var allerede taget afsted. — Men siig mig, hvad vilde Ragnhild hos Eder?

Regisje.

Tael ikke derom! Jeg fatter det selv ikke.

Byrge.

Ths! der kommer hun. Hvor hun seer forsthyret ud!

Anden Scene.

De Forrige. Ragnhild (tæt indhyllet i sin Kappe).

Ragnhild.

Byrge! træk Bæven herhid! jeg vil arbeide.

Byrge.

Det er saa silde paa Aftenen, Somfru.

Ragnhild.

Gjør, som jeg siger. Min Stivfader har sagt, at Arbeid er en god Følgesvend; og jeg kan ikke lide at være alene.

Byrge

(mens han flytter Bæven).

Sa, ja — vil I da ikke lægge Jeres Kapper?

Ragnhild.

Nei. Jeg fryser. Hvor kan I holde ud at gaae saaledes. Der jo ingen Varme mere, ingen Sol. Luften er fugtig og raa, og kold, iskold.
(Gaaer hen til Regisje). Hvorfor er du saa stille?

Regisje.

Jeg har ingen Grund til at være opremt.

Ragnhild.

Ikke? Fortæl, hvad der fejler dig. Jeg har ogsaa en stor Sorg. Kanskøe din Kummer kan trøste mig. Tael! Hører du? Man kan tænde et andet Lys af sit uden Skade. Nu da? (Hæftig, tagende hende haardt i Armen.) Hvorfor er du saa egensindig? Hvorfor fortæller du ikke?

Regise.

Men Ragnhild —!

Byrge

(gaaer imellem dem).

Vil I ikke begynde paa Eders Arbeid?

Ragnhild.

Nei — der! tag min Kappe. (Tænder den falske.) Her er varmt inde.

Byrge

(sagte til Regise).

Indlad Jer ikke med hende. Hun er iasten ond at komme tilrette med.

Ragnhild.

Alle Mennesker tale om deres Sorg og Nød, som om det skulde saa være. Enhver bilder sig ind, at han veed, hvad det er at være bedrøvet. Men der er kun saa Ulykkelige, der kjende til de sande, store Sorger. Jeg kan tænke mig, at de Salige i Himlen lide af Smerter, som vi slet ikke kjende; at de kan

græde der — ja, hvem der kunde saaledes græde sig ud og aldrig trættes!

Regisje.

Du forsynder dig med dine Ord.

Ragnhild.

Hum! Heiren laster Bandet, for han kan ikke svømme. (Til Byrge). Beed Du, hvorledes Maria græd ved Christi Kors? Jeg har prøvet det. — Havde Gud dengang gjort min Lykke saa god, at jeg var død, da var jeg nu i Himlen og sad ved Jomfru Marias høire Side. — Nu, Regisje! du skulde jo fortælle.

Regisje.

Der har hidtil Ingen brudt sig om min Nummer; og du mindst, Ragnhild. Saa vil jeg ogsaa nu beholde den for mig selv.

Ragnhild.

Byrge! hvad vil man sige med det Ordsprog: Gens Død er den Andens Brød?

Byrge.

Man vil sige, hvad man saa ofte seer for sig i Verden, at hvad der er til den Enes Undergang, er til den Andens Opkomst og Gæ.

Ragnhild.

Men det er jo ikke sandt. Paa den Viis maatte

jeg, hvis hun der . . . og alligevel! Det var dog tænkeligt. (Efter en grublende Pause). Siig mig, hvorklænge troer du, et Menneſke kan leve?

Byrge.

Man regner forſkjelligt, efterſom Folk ere ſunde og ſtærke til og ikke have altfor ſtrengt Arbeid. I gamle Dage blev Folk ældre. Nu mener man —

Ragnhild.

Men hvorklænge kan en ung Kvinde leve? ſom . . . jeg vil ſætte . . ., hun der?

Byrge

(forſtræffet).

Regiſſe? — Ei, Zomfru! Gud vil ſtjænke hende et langt Liv.

Regiſſe.

Vær du kun rolig, Ragnhild. Længe kan jeg ikke være dig iveien.

Ragnhild

(affideſ).

Maatte jeg raade, havde du levet din længſte Dag.

(Stiller ſig hen ved Bæven og arbeider).

Tredie Scene.

De Forrige. Guldborg og siden Svend Dyring.
Tilfidsst Byrge.

Guldborg

(der kommer ind i lidensfabelig Bevægelse).

Hvad er det, man fortæller mig! Regisje! er det sandt,
Ridder Stig har holdt hver Aften i Sommer
Udenfor din Dør? Samtaler sandt
Sted imellem Eder? — Du evige Dommer!
Kan Sligt være muligt?

Byrge

(affides).

Nu hjælpe os Gud!

Regisje.

Det er ikke min Skyld, at en fremmed Ridder
Holder ved min Dør.

Guldborg.

Men din Skyld, at du sidder
Sommernatten oppe, at du gaaer ud;
Din Skyld, at Røgter og Stalddreng maa høre
De Samtaler, I langt ud paa Natten føre;
At man i Folkestuen, ved Svendenes Bord,
Omtaler din Færd med haanlige Ord —

Regisje.

Det er ikke nyt i Folkestue,
At man lyver en ærlig Mø Noget paa.

Guldborg.

Men lader en ærlig Mø sig tilsfue,
 Naar unge Middere for Vinduet staae?
 — Nu er Alt mig klart. Imedens man tænker,
 Hun er saa uskyldig, og har Tillid til hende,
 Loffer hun Beilere til sig med suedige Rænker.

Regise.

Gud er mit Forsvar! Kun han kan kjende,
 Om jeg lider Uret. Han styrke mit Mod!
 Men her, hvor Ingen mig ret er god,
 Kan Ingen troe mig.

Byrge

(sagte til Regise).

J opirrer hende.

Guldborg

(opbragt).

Saaledes taler dit Skarn til mig?
 Det er Tak for den Omsorg, jeg har baaret?
 (Gaaer heftig hen mod hende som for at mishandle hende).
 Jeg burde trække dig ud ved Haaret —

Byrge

(gaaer forstræffet imellem dem).

Men, ædlest Frue!

Guldborg

(harst).

Har jeg kaldt paa dig?

(Til Regisje).

Fra mit Afsyn burde jeg dig forfkyde,
 Til du lærer at arte dig, lystre og lyde.

(Svend Dyring kommer ind. Guldborg gaaer ham imøde).

Her er Syn for Sagn. Du vil jo ikke troe,
 Hvad Folkene fortalte. Hun selv bekjender,
 At hun og Ridder Stig i al Mag og Ro
 Taltes ved hver Nat. Den Ufsik hænder
 Her i vort Huus, der har Navn og Ry
 For de strengeste Sæder. Nu kan du dømme,
 Om jeg med Grund holder dine Børn i Tømme.
 Saaledes er din Datter, der skal være saa bly!

Svend Dyring

(streng).

Regisje! jeg har hidtil haft Tillid til dig,
 Og taget dig i Forsvar. Men frist ikke mig!
 Fader du dig blot et Haarsbred forlede
 Til daarlig Afsærd, saa frygt for min Brede!
 Du skal vogte dit Rygte, agte Verdens Dom;
 Et godt Navns Tab dig Intet erstatter.
 — Hvi har du fortiet, at Ridderen kom?

Regisje.

O Fader! tael ikke saa haardt til din Datter!
 Jeg er uskyldig; jeg var angst, naar han kom.
 Men jeg vidner alt ved vor Frue kjære,
 Han talte til mig i Tugt og Vre.
 Jeg vidner ved Jomfru Maria, vor Frue,
 Aldrig kom Ridderen ind i min Stue,

Aldrig er jeg ved hans Komme gaaet ud.
 Kun een Gang, inat — det tilgive mig Gud! —
 Da han bad saa bønlig . . . da han strax vilde bort . . .
 Da hans Ord og Stemme mig syntes at bebude
 En Fare, der var nær — det forekom mig haardt,
 At lade ham staae forladt derude.

Ragnhild

(der har lyttet ved Slutningen af Regises Replik, gaaer pludselig hen til hende).

Og du luffede ham ind? Og mig lod du gaae?
 Og du sagde til mig, han var iffe derinde?

(Til Svend Dyring).

Du skal iffe troe, hvad hun lyver ham paa!
 Det er tydeligt af Alt, hun er hans Fiende.
 Hun veed, at han daarer hende; hun veed,
 At Ridderen synes, hun er hæsliig og leed.
 Jeg var selv hos hende, før jeg tog hersfra —

Guldborg

(studsende).

Var du?

Ragnhild

(fort).

Savist. Jeg saae, Ryset brændte.
 Der var Noget derinde, jeg vilde hente.

Guldborg.

Inat, da du gif fra Gaarden?

Ragnhild.

Ja.

(Til Svend Dyring).

Jeg søgte overalt, men han var der ikke.

Guldborg

(til Regisje).

Har Ragnhild været hos dig inat?

Har du vidst, hun forlod os?

(Regisje tier og seer ned for sig).

Og du fortalte det ikke!

Du har vidst, hun var syg, forvildet, forladt,

Og du tav? har tiet til nu, og lader

Ustyldig og hellig for at skuffe din Fader!

(Til Svend Dyring).

Der seer du, jeg har Ret. Hun er ude af Være;

Thi hun lyder os ikke længer med Ære.

Det er den høie Tid, der snart raades Bod

Paa hendes Vetsind, at den standses i sin Rod.

Det er vor Pligt at lægge Vaand paa det stride,

Selvraadige Sind, at det rettes itide.

(Til Regisje).

Mig skuffer du ikke. Det er ei uden Grund,

At du har tiet lige til denne Stund;

Seent eller tidligt vil vi faae det at vide.

Men vi kan ikke være dig meer bekjendt.

Gak over i dit Kammer! Der skal du spærres inde,

Til du lærer, hvad der sømmer en høvst Dvinde.

Gaae!

(Med en bydende Haandbevægelse lader hun Regisje gaae forud og følger efter hende).

Regisse

(med Graad, idet hun forlader Scenen).

O, Gud!

Byrge

(bønlig til Svend Dyring).

O, beskyt hende!

Ragnhild

(holder Svend Dyring tilbage, da han tvivlraadig vil gaae).

Vent!

Jeg vil tale med dig.

Svend Dyring

(affides til Byrge).

Følg med og kald mig til,

I fald det behøves.

(Byrge gaaer. Svend Dyring vender sig utaalmodig til Ragnhild).

Hvad er det, du vil?

Det er seent, og du er endnu over Senge.

Det er ikke godt for dig at vaage saa længe.

Ragnhild.

Det er værre, naar jeg sover.

Svend Dyring.

Hvad vil du? siig til!

Ragnhild.

Hm! . . . siig mig . . . vilde det bedrøve dig meget,

Om Regisse døde?

Svend Dyring.

Regisfe? Ei hvad!

Hun er ung og kærst.

Ragnhild.

Du leer derad?

Men hun kan ikke leve. Hun har stuffet og sveget
 Jer Tillid; hun har lukket Ridderen ind.

Jeg veed det, kun Døden soner hendes Brøde.

Og hvor kan det bedrøve dig, om hun døde?

Hun er ikke god, har et stridigt Sind —

Svend Dyring.

Ragnhild! den Tale vil jeg ikke høre.

Regisfe har Feil; men Grunden er god.

Jeg haaber til Gud, hun lader sig føre

Tilbage paa den Vei, hun af Løtsind forlod.

Ragnhild.

Du kjender det ikke. Jeg seer saa klart!

Hverken hun eller jeg kan leve længe.

Svend Dyring.

Ei Barn! jeg taber min Taalmod snart.

Ragnhild.

O, der gives hemmelige Magter, der er' strenge!

Svend Dyring.

Hvad mener du?

Ragnhild.

Hm! — Hvad er dine Tanter
Om din Hustru Helvig? — Er hun virkelig død?

Svend Dyring.

Desværre!

Ragnhild.

Men har du seet hende død?

Svend Dyring.

Det har jeg. Hun sank ned i Fjordens Skjød,
Midt i Brændingen. Paa hine høie Banter
Stod jeg, da hun op mod Landet flød.

Ragnhild.

Hun var viist sig for mig inat.

Svend Dyring.

Hvad nu?

Ragnhild.

Som jeg siger.

Svend Dyring.

Ragnhild, men drømmer du?

Ragnhild.

Inat gif jeg langs med Fjorden. Med Gæt
Bredte sig et Lys, en Glands derover,
Saa blendende som jeg aldrig har seet.
Og en Kvinde steg op af de lyse Bøver,

Svend Dyring

(bliver takkesfuld staaende).

Helvig viser sig? — Ja, det Rygte gaaer om
 Blandt Thendet, fra den Tid Guldborg kom.
 Hvo agter Sligt? — Paa Folkestuens Bænk,
 Mens Ol og Mjød Hjernerne forrykke,
 Er et saadant Eventyr en velkommen Skjænk.

(Efter et Ophold).

Man siger, en gruelig Synd kan trykke
 Den Døde, kan berøve ham Gravens Ro.
 Selv Broder Esfild mener, at Sligt bør man troe.
 Men hvi skulde hun, min uskyldige, fromme
 Hustru mangle Ro, og fra Graven komme?
 — Jeg har ogsaa hørt, at en retfærdig Klage,
 En Længsel kan bringe den Døde tilbage.
 En Længsel? en Klage?

Jeg mindes endnu,

Helvig sad hos mig en Aften silde.
 Hun var sær tungsindig og mod i Hu.
 „Naar jeg dør“, sagde hun tilsidst med sin milde,
 Kjærlige Røst, „skal du gifte dig, Svend!
 Men giv mine Smaaabørn en Moder igjen.
 Vee mig, skulde jeg i Graven spørge,
 At mine Smaa lide Nød og Mangel og sørge.“

(Gaaer urolig et Par Skridt).

Er Guldborg da for streng? Lide Børnene Nød,
 Som Byrge paaftaaer? — Hidtil har jeg ikke
 Havt Opsyn med dem. Min Stilling det forbød,
 De Byrder, der paa mine Skuldre ligge.

Mark og Bygninger, et vidtløftigt Eie,
Har krævet uafbrudt Røgt og Pleie.

(Med stigende Højløse).

Har jeg da forsyndet mig og gjort Uret mod dem,
Der skal være mit Haab og en Trøst i mit Hjem?
Har jeg nægtet mine Børn den Omsorg, de behøve?
Helvig! min Hustru! Er det sandt, du forlod
Din Himmel, har jeg da handlet dig imod?
Dig, jeg vilde mindst af Alle bedrøve!

Byrge

(kommer hurtigt ind).

Hr. Dyring . . . Fru Guldborg . . . o, hjælp og kom ud!
Hun mishandler Eders Datter —

Svend Dyring.

Barmhjertige Gud!

(Han styrter ud, fulgt af Byrge).

Fjerde Scene.

En Lund i Nærheden af Svend Dyrings Huus. Det er
mørk Nat. Tage Bolt og Ivar komme ind fra høire
Side, ledsagede af nogle Bevæbnede.

Ivar.

Stand's nu, Tage! Vi har knap tre Pileskud til
Svend Dyrings Huus. Du har paa Veien været
taus og inde sluttet. Siig mig nu, hvad der er din
Agt med denne Nattevandring, eller vi skilles her.

Tage Bolt.

Beg skal spie dig. (Til de Bevæbnede). I kan vente i Stilhed nede ved Sletten, indtil de Andre have indhentet os. Ret nu kommer jeg efter. (De Bevæbnede gaae ud tilvenstre). Nu da, Ivar, saa hør da! Det er dig bekendt, at jeg i Eftermiddag har sendt to Mænd til Svend Dyring og Guldborg angaaende Forligets Opfyldelse. De traf paa Guldborg. Hvad Svar hun gav dem, behøver jeg ikke at fortælle. Hun behandlede dem haanligt og vilde Intet vide af den Sag. Endnu var Forliget ikke brudt, paastod hun. De gif da bort, efterat de paa mine Begne havde undsagt Svend Dyring paa Liv og Død. Thi saaledes havde jeg aftalt med dem. Nu gjælder mit Tog ham.

Ivar.

Og du vil overfalde ham om Natten?

Bage Bolt.

Hvorfor ikke? Skulde jeg maaskee vente, til han imorgen overfalder mig?

Ivar.

Det veed du vel, Tage, at det har du ikke at berygte af Svend Dyring.

Tage Bolt.

Hvad han ikke selv falder paa, kan Guldborg faae ham til. En klog Mand seer sig om itide. Har

Svend først samlet Folk imorgen og forenet sig med sine Frænder, saa kan jeg see til at hytte mig selv.

Ivar.

Naar pleier Tage Bolt at stole mere paa Overmagt end paa sin Sthyrke og sine Folks Tapperhed?

Tage Bolt.

Det er et Spørgsmaal, om vi have Overmagten. Svend Dyring har en Mængde Huuskarle, og han er selv en haard Hals.

Ivar.

Og Alle ligge de i den dybeste Søvn!

Tage Bolt.

Vær du kun rolig. Vi skal nok vække dem.

Ivar.

Farvel, Tage!

Tage Bolt.

Hvorhen?

Ivar.

Jeg rider hjem. Bore Beie ere ikke længer de samme. Jeg skjøtter heller ikke om at see Taget sthyrte ind over det Huus, hvor jeg endnu idag har været Gæst.

(Bil gaar).

Tage Bolt.

Vent, Ivar! Troer du, jeg vil indebrænde Svend Dyring?

Ivar.

Det troer dine Følk.

Tage Bolt.

Ivar! jeg er dybt krænkert af Guldborg. Det Løfte, hun har givet mig, det Forlig, der er indgaaet, har hun brudt. Ragnhild, der er min Brud, fæstet mig paa Thinge, i Frænders og Vidners Overværelse, har hun berøvet mig, og føiet Forhaanelser til al denne Uret. Hvis jeg nu tog en blodig Hævn, hvis jeg brændte Røden ned over dem, hvor kunde gaae i Rette med mig? — Men, frygt ikke! Jeg kommer ikke som Mordbrænder. Jeg vil sætte min lovlige Ret igjennem; det er Alt. Ragnhild er min Brud; hun er mig kjær, og hun skal blive min Hustru, det har jeg svoret. Hende er det, jeg vil hente og føre til mit Hjem, enten med det Gode eller med Magt.

Ivar.

Har du glemt, hvor vi traf Ragnhild idag?

Tage Bolt.

Det har jeg ikke. Men jeg har Tillid til Ragnhild. Naar hun kommer hjem til Mit, vil jeg forelægge hende det Spørgsmaal, om hun kan være

min Hustru med Ære. Hun er stolt, og vil sige Sandheden. Og — i hvert Fald — jeg vil vise Guldborg, hun har gjort en falsk Regning.

Ivar.

Og alt dette er din faste Beslutning?

Tage Bolt.

Min faste Beslutning, som hverken du eller Nogen skal røkke.

Ivar.

Saa kan jeg spare mine Ord, og Enhver af os kan gaae til Sit. Følge med dig vil jeg ikke. Jeg har været vel optaget i Svend Dyrings Huus, og der er os Intet imellem. Hvi skulde jeg da være med at frænke ham saa føleligt? Ved det Foretagende, du nu har betænkt, kan min Hjælp undværes. Lad os da skilles ad.

Tage Bolt.

Du har din Frihed. Gaae kun! Jeg trænger ikke til din Hjælp. Tage har endnu aldrig tryglet om Nogens Bistand, og mindst om sin Broders. Farvel!

(Gaaer ud tilvenstre).

Ivar

(alene).

Der er en ond Mand over dette Giftermaal med Ragnhild, og det vil tage en ond Ende.

(Nærmer sig Udgangen tilhøjre).

Femte Scene.

Ivar. Stig Hvide og Gunner med et Følge af
 Bevæbnede komme ind fra høire Side.

Stig

(idet han møder og standser Ivar).

Hvem er I?

Ivar.

Hvem er I, der spørger?

Stig.

Ivar! er det Eder! Hvad gjør I her i Lunden
 midt om Natten?

Ivar.

Oh nu, Hr. Stig! det samme Spørgsmaal kan
 jeg gjøre Eder.

Stig.

Og jeg skal give Jer et ærligt Svar. Svend
 Dyrings Gaard trues af et Overfald, og jeg vil
 hindre det. Det er den høie Tid. Kom, I maa
 følge med!

Ivar.

Og om jeg nu ikke vilde?

Stig.

Jeg kan ikke forsvare at lader Eder gaae. I
 maa følge med.

Ivar

(affides).

Belan da! Maaskee kan Ulykken endnu fore-
bygges. (Hvit). I har Ret. Jeg følger med Eder.

Stig.

Gunner! du fjender Veien i Skoven. Gaae
forud.

Gunner.

Her skal vi udad, Hr. Ridder!

(De gaae Alle ud tilvenstre).

Sjette Scene.

Den gamle Borgejtue. Alf og Ovelille ligge paa
Straaleiet og sove; Regisje paa Knæ foran deres Seng,
med Arme og Hoved støttede derpaa, som om hun af Mathed
og Smerte var sovnet ind. Helvig sidder igjen tilvenstre
og vugger, men taus og ubevægelig. Paa forskjellige Steder
i Bærelset er et Chor af bevingede Engle, med Palme-
blade i Hænderne, grupperet. En Lampe brænder paa Bordet
tilhoire; men en dæmrende Belhøsning, som ved stærk Aften-
røde, er udbredt i Bærelset.

Chor af Englene.

Enhver, der vorder af Verden forladt,
Bringe vi Trøst i den eensomme Nat.
Enhver, der Dagen over maa lide,
Tør vi hufvæle ved Midnatstide.
Den Stund, da Frelseren fødtes paa Jord,
Fødes en Trøst for den bittreste Smerte.

En Trøst for Den, der haaber og troer,
 En Gjenlyd af de Saliges Chor
 Stiger da ned i Menneſkets Hjerter.

I Smaa børn hjære, der ligge paa Straa!
 Ved Eders Seng vi beſkyttende ſtaa.
 I ſlumre ſaa trygt; I troe at drømme,
 At Englenes Skarer fra Himmelen ſtrømme.
 Vi lege for Eder den Nat ſaa lang
 Med Abild af Guld, med Palmens Blade.
 I Smaa børn! glemmer Ier Nød og Trang!
 Forlader Ier trygt paa Englenes Sang;
 Himmelen vil Eder ei forlade!

(Helvig reifer ſig, ſtyder Buggen ind og jhues at lytte. Under det
 følgende Chor gaar hun langſomt ud ad den lille Dør i Portalen).

Choret.

Stille! Menneſkers Trin ſig nærme!
 Vi kan Eder ikke længer beſtjærme.
 Vi maae ſlye, naar I vækkes af Eders Slummer;
 Vi har ingen Trøst for den Vaagendes Kummer.

(De forsvinde).

Regiſſe

(vaagner og reifer ſig).

— Jeg er her endnu! beſtandigt her!
 Det var kun en Drøm, at jeg blev løftet og hævet
 Af Engle, og var Gud Fader ſaa nær;
 At jeg blev ſpurgt og til Regniſkab krævet,
 At min fromme Moder vidned' for Gud,
 Jeg var uſkyldig og havde holdt hans Bud.

(Farer sammen).

Hvo er det, der kommer? Paa Gangen lyder Trin!

(Åbner Døren tilhøire).

Hjælp Gud! det er Ragnhild! — Hun kommer herind.

(Gaaer ft) hen til den modsatte Side af Bærelset).

Syvende Scene.

Regisje. Ragnhild.

Ragnhild

(bærer et tændt Lys og et Bæger. Hun er meget bleg).

Du er vaagen, Regisje? — Det var vel. Kom hid!

Mig sender min Moder. Hun er atter blid.

Jeg bringer dig Drikke.

Regisje.

Drikke? bringer du?

Ragnhild.

Om! du har jo slet Intet nydt endnu.

Regisje.

Desværre! — Saa gjerne jeg drak med dig,

Vidste jeg, du ikke vilde forraade mig.

Min Stivmoder har luffet mig inde, har forbudt

Byrge at komme — mig har Alle forstødt!

Ragnhild

(rækker hende Bægeret).

Saa tag da!

(Da Regisfe vil tage det).

Bent!

(Efter et Ophold).

Hvorfor seer du saa stivt
Paa Bageret? Troer du maaskee, det er Gift?

Regisfe.

Det forbyde Gud!

Ragnhild.

Du har Ret — det forbyde
Den Gud, vi har lært som Børn at lyde.
Ikke sandt? han er en barmhjertig Gud;
Forsønlighed, Medynk, det er hans Bud.

(Sætter Bageret hen paa Bordet).

Naturen er uden Medynk. Alle Skyer, alle Stjerner
See paa vor Sorg, men Ingen den fjerner.
Hvilket Dyr er medlidende? — Kun Mennesket skal
forlade,

Skal tilgive, naar hans Lyst er at affkye, at hade.
O, man veed ikke, hvad det er, at være forsmaaet,
Hvordan det presser Hjertet og døver Forstanden.

Regisfe

(affides).

Hun ængster mig!

Ragnhild

(efter en kort Grublen).

Kom, lad os tale med hinanden!
Her altsaa var han inde? Her har han gaaet,
Har draget Ande, har talt . . . har talt . . . med dig.

I dette fattige Rum har han opholdt sig!
 Blev Alting, som det var? Blev ikke Væggen betrukket
 Af sig selv med Silke, og med Lilier stukket?
 Blev ikke Gulvet belagt af sig selv med et Tæppe?
 O, han gaaer saa let, berører Jorden neppe!
 Hvor sad han? Hvad fortalte han? — Kom, Regisje!
 begynd!

Regisje.

O, hold op!

Ragnhild.

Var han ikke tørstig og vilde drikke?
 Hvad gav du ham? — Det er sandt . . . du havde vel
 ikke . . .

Du holdes saa knapt. — Men det er Uret, det er Synd!
 Jeg skal sige til Moder, at hun flux skal drage
 Omsorg derfor — hvis han kommer tilbage.

(Standser).

Hvis han kommer! — Nu har han os begge forladt.

(Seer vift paa Regisje).

Veed du, at ogsaa jeg har truffet ham inat?

(Da Regisje med en smertelig Bevægelse vender sig bort).

Veed du det? — Han laae blandt sine sovende Mænd
 Og slumred'. Jeg gik sagte, sagte derhen,
 Gjennem raslende Grene, over Træernes Rødder —
 Forsigtigt, at jeg ikke vækkede hans Mænd —
 Og lagde mig ned ved hans Fodder.

Regisje.

O, Ragnhild! du er grusom — du leger med min Smerte!

Ragnhild.

Stam dig, Regisse! du misunder mig vel,
At jeg fandt ham, misunder mig mit eneste Held.

Regisse

(affides og med Taarer).

Det er forbi! jeg vil rive ham ud af mit Hjerte!

Ragnhild.

Hvorfor græder du? — Har du tænkt, Ridder Stig
var dig god?

Eller troer du, det er alene dig, han forlod?
O, han kan ikke elske! han er ikke som vi —
Hør! jeg vil betro dig en Hemmelighed, men tie!
Jeg veed Den, der inat blev jaget som en Hind
Og træt og gispende ved hans Fodder sov ind;
Men han mærked' det ikke. — Og da Morgensolen steg
Og skinnede mildt paa det ringeste Neeg,
Som vilde den lære Mennefstet at boie
Sit Hjerte til Medsynt: da . . . han aabner sit Die,
Seer hende ligge, seer, at hun sover,
Veed, at hun lider, hufes ikke derover,
Veed, at han med et Ord, med et lille,
Med et eneste kan hendes Kummer formilde —
Men han gaaer — hører du? — han vækker hende ikke;
Han rider bort — derfra! og lader hende ligge!

(Stjuler sit Ansigt med Hænderne).

Regisse

(der med spændt Opmærksomhed har hørt efter, synker paa Knæ og bryder
glad ud).

O, hellige Guds Moder! Du forlod mig ikke!
Du har hørt min Bøn!

Ragnhild

(farer iveiret og seer paa hende som med en pludselig Anelse).

Hvorfor den Glæde? — svar!

Mener du, det er for din Skyld, at han har . . .

O, afføreligt!

(Gaaer hurtigt hen til Bordet og tager Bageret).

Kom! — Du glemmer . . . see der!

Regisje.

Kad det vente.

Ragnhild.

Vist ikke! Nu har jeg bragt det . . . du er sær . . .

Kom, jeg drifter med.

Regisje.

Jeg trænger ikke dertil.

Ragnhild.

Men nu vil jeg . . . du skal!

Regisje.

Vær blot rolig — jeg vil.

(Idet Regisje tager mod Bageret, viser sig under forandret Belysning
Helvig i Døren i Baggrunden).

Helvig.

Ragnhild! Ragnhild!

Ragnhild

(der vender Ansigtet tilbage eller tilside, da hun har raft Bageret, seer
forfærdet Helvig).

Helvig! jeg kommer!

(Til Regisje, idet hun styrter ud).

Drik ikke! det er Gift!

Regisfe

(Iader ved Ragnhilds Ord og ved Synet af Helvig Bægeret falde og synke om).

Min Gud og min Dommer!

(Helvig forsvinder. Der hantes et Par Gange stærkt paa Døren tilbensfire).

Ttende Scene.

Regisfe. Stig.

Stig

(bryder Døren op med Magt).

Regisfe! kom! hvor er du? — Jeg hørte Skrig —

(bliver hende vaer).

Her ligger hun — o død! — Har de mishandlet dig?

(Løfter hende op i sine Arme).

Vaagn op, Regisfe! hav Medynk med mig —

Regisfe.

Hvor er jeg —

Stig.

Kom til dig selv! — Det er Stig, der beder —

Du er hos mig. Fat Mod!

Regisfe.

O, Stig! er det Eder!

— Hvad har jeg seet . . . var det virkelig . . . her
stod hun, her,

Saa bleg, saa alvorlig — (seer sig sty omkring). Er hun
ikke der?

Stig.

Fat dig! lad os flygte! Tiden er kort,
Hvert Minut er kostbart.

Regisje.

Sa, bort herfra — bort!
Her vil de min Død.

Stig.

Saa kom og følg med!

Regisje

(der vil gaae med ham, kommer derved forbi den skjulte Bugge
og standser).

Ven mine Brødre —

(iler hen til de to Ældstes Leie).

— Af og Ove . . . og den Lille —

Stig.

Beg henter dem siden —

Regisje.

Ven naar det nu gaaer dem ilde —?
Hvor kan jeg gaae fra dem?

Stig.

Vi maae bort — afsted!

Regisje.

Af, jeg kan ikke!

Stig.

For dit Liv jeg gruer —

O kom — du veed ikke, hvad Fare dig truer.

(Griber hendes Haand og vil føre hende bort).

Regise.

O slip mig, Stig!

(Man hører Stemmer udenfor).

Stig.

Der er' de. Staae her!

(Stiller sig for hende og drager Sværdet).

Bee Den, der vover at komme dig nær!

Niende Scene.

De Forrige. Svend Dyring (i Huusdragt, med blottet Sværd i Haanden) og Guldborg, begge fra Døren tilhøre.

Guldborg

(efter et Ophold, pegende med Kulde hen paa Stig og Regise).

Svend! der seer du!

Svend Dyring

(forbanset).

Saa var det dog sandt!

Guldborg.

Mærker du nu, at din Hustru seer grant?

Du vil ikke troe, at de væbnede Mænd,

Der holde ved vort Huus, føres an af din Ven.

Du har jo bebreidet mig, at jeg tugter
 Din ulyhige Datter. Mildhed frugter,
 Mener du. Vel! see nu til! Hun vil flye
 Fra vort Huus med vor Vindsmænd, skuffer os
 paanth —

Stig.

Hr. Dyring! I troer dog vel ikke —

Svend Dyring.

Tie!

Spar Eders Ord! Med os er det forbi!
 Gud er mit Vidne, paa Eder har jeg stolet
 Meer end paa mig selv. Men I farer med Svig.

Stig.

Svend!

Svend Dyring.

Det er Sandhed! I har loffet og bolet
 Med mit uerfarne Barn. — Hvi holdt I, Ridder Stig!
 Hver Aften herude? Hvi kommer I med Vaaben
 Inat og lægger Eders Mænd om min Gaard?
 Hvi byder I mig saa ulige Raar?
 Er den Adfærd ridderlig, ærlig og aaben?

Stig

(med hæbet Stemme).

Hør mig, Svend Dyring! I vide mig Ord!
 Mig svigte Gud i høiest Glende,
 Hvis jeg enten sviger Eder eller hende.
 — Jeg sad paa Hesten. Saa vide jeg foer.

Langt fra Landet at flbe var min Agt.
 Eders Datters, den fagre Ragnhilds Smerte,
 Med Banghed frystede den mit Hjerte;
 Jeg følte selv dens fordærvende Magt.
 — Da hørte jeg Hestenes Trampen i Vunden
 Og Menneſte-Stemmer. Det var Bolt og hans Mænd.
 Dult af Skumringen reed jeg derhen.
 Hvem gjælder Toget? ſpurgte jeg en Svend.
 Vi komme ſom Nattens Thy over Bonden,
 Svared' han kort. Vil du med, ſaa kom!
 Vi ſætte Thinget; vi holde Dom.
 Svend Dyrings Gaard ſkal ned fra Grunden.
 Da vendte jeg min Hest, reed flux tilbage
 Og væbned' mine Folk; beſoel dem at drage
 Efter Tage Bolt, mens jeg drog forud;
 Thi mig drev Rædsel og Angſt for min Brud.
 — Her traf jeg din Datter med blegnende Kind,
 Uden Samling, paa Gulvet. Gud maa kjende,
 Om det er med Rette, der handles ilde med hende.

Guldborg.

Og I vil, vi ſkal troe, hvad I bilder os ind?

Regiſſe.

O Fader, troe ham!

Guldborg.

Førræderſke! tie!

Du forſvarer den Sag; thi du har Deel deri.

Uden Samling laae du? Hvad troer du at vinde
 Ved alle dine Paaafund? Hvem vil du forblinde?
 Skal det lade, det gaaer dig saa haardt imød?

Regisfe.

O, lad mig tie! . . . Mine Sandser mig forlod . . .
 Ragnhild var her . . . jeg veed ikke, hvad hun vilde.
 Hun gav mig . . . af Gud! hun flygted bort igjen
 Ude af sig selv — jeg veed ikke hvorhen.
 Men lad hende søge! Den Arme har det ilde.

Svend Dyring.

Ragnhild var her?

Guldborg.

Det er ikke sandt.

Hun er paa sit Kammer, og midt iblandt
 Sine Piger; og jeg veed, paa dem kan jeg lide.

Regisfe.

O Fader! see efter! Vi kan ikke vide,
 Hvad der er hende tilstødt. Naar hun ikke . . . naar
 blot . . .

Svend Dyring.

Guldborg! lad os søge. Jeg aner intet Godt.

(Det Svend Dyring, tilstyndet af Regisfe, nærmer sig Udgangen tilhøre,
 standses han af den indtrædende Børge).

Tiende Scene.

De Forrige. Byrge.

Byrge

(bleg og forstyrret, tager Svend Dyring tilside).

Hr. Dyring! Gud frie os . . .

Svend Dyring.

Hvad nu? Tael ud!

Byrge.

Jomfru Ragnhild . . .

Guldborg

(der kommer til).

Min Datter?

Byrge

Du naadige Gud!

Hun bliver baaren herind.

Regisse

(jamrende).

O, der kan I see!

(Ragnhild bæres ind af nogle af det kvindelige Tjenste, der under det Følgende igjen forlade Scenen).

Guldborg.

Min Ragnhild!

Svend Dyring

(til dem, der høre, pegende paa Leibanken).

Herhen! Der er Hjælp maaskee . . .

Drenge! vaagner op!

(Riber Alf og Ove op fra Leibanken; disse flygte angst hen til Buggen, hvor de krybe sammen).

Vægger hende her!

Regisse! hold hendes Hoved . . .

Guldborg

(der med de Dvrige staaer omkring Ragnhild).

O, den Arme!

Hun er iiskold — føel hun! Uden Liv, uden Varme!

O see — hendes Tinding er knuust — see hun der!

Det er for silde!

Svend Dyring

(efter en Pause).

For silde! — Hun rører sig ikke.

Hun ligger livløs, med brustne Bliffe!

— Byrge! hvor var det muligt?

Byrge.

Af Gud!

Jeg veed kun Lidet. Vi blev Alle vækket

Af et Bulder af Vaaben, og soer op forskrækket.

I Forvirringen har hun sthyrtet sig ud

Bed Stranden i Fjorden. I Nærheden holdt

En Mængde Ryttere, ført af Tage Bolt.

De trak hende op — men for seent!

Svend Dyring.

Tage Bolt!

Byrge.

Just ham, Hr. Dyring! Han blev spag som en Dvinde
Og stille, da han mærked, Ragnhild var død.

(Til Stig).

Eders Følk, Hr. Ridder! paa den Tid brød
Ud fra Skoven. Han lod sig gribe og binde
Uden Modstand —

Svend Dyring

(gaaer hen til Stig og trykker hans Haand).

Tilgiv mig!

Stig

(affides).

Tilgive mig Gud!

Guldborg

(der kommer frem).

Min Ragnhild er død! Hun har stridt ud!

Min eneste Datter! min eneste Glæde!

— I har naaet Eders Dnske, Hr. Stig! Siig til,

Hvad lyfter Ider mere? Hvad er det, I vil?

Vil I mig selv med Fodder træde?

Vil I min Eiendom?

Stig.

I kan ikke lide

Meer end jeg selv.

Guldborg.

Za, det kan jeg vide!

J tager Jer vel nær — J lider vel haardt,
 J hntes vel over den barnløse Qvinde.
 Men — Maalet er fuldt! J drage nu bort!
 J ride flux herfra! Lad Jer aldrig finde
 Paa min Grund, for at udjaae Tvedragt og Splid!

Stig.

Lad Eder forsjøne!

Guldborg.

Regisje! kom hid!

Aldyd mig! Vel er det den høie Tid,
 At sætte dig under Opshn og bevare
 Et uvørent, letfindigt Barn for Fare.

Svend Dyring

Min Hustru! Sorgen har truffet os tungt.
 Den maner os: her bør glemmes, bør tilgives.
 Vær ikke for streng mod et Barn, der er ungt
 Og uerfarent.

Guldborg

(bitter).

Za, Svend! jeg veed,
 Dig var det altid eens, hvad jeg leed,
 Naar blot dine Børn kunde hædres og trives.

Svend Dyring.

Din Smerte gjør dig ubillig.

Guldborg.

Vel muligt; men jeg troer,
 I gjør bedst i at rette Jer efter mine Ord.
 Din Datter skal lystre mig. Alde blev jeg stædt,
 Om min Ragnhild, der er af adelig Æt,
 Skal ligge paa Baaren, og hun skal hovere.
 Følg med, Regise!

Regise

(bedende).

Min Fader!

Guldborg.

Intet mere!
 Din Fader skal ei længere skuffes ved
 Dine falske Taarer, dit Qvindesned.
 — Slip hende, Hr. Ridder!

Stig

(der staaer foran Regise som for at beskytte hende).

Hr. Dyring! tael I!

Svend Dyring

(mødt, til Guldborg).

Du gaaer for vidt! Lad dig sige!

Guldborg.

Tie!

Hun er mig en Affke! — Jeg vil Intet høre . . .
 Hun skal ud af mit Huus!

Stig

O, Svend! staae mig bi!

(Til Guldborg).

Eders Billie skee! Paa Stand vil jeg føre
 Den Forstkudte til mit Hjem. — Hør mig! I forbinde
 Regisje med mig! I give Bert Minde!

Guldborg.

Aldrig!

(Hun griber med en voldsom Bevægelse Regisjes Haand for at føre
 hende bort).

Byrge

(der hidtil har været en tavst, men ængstlig Tilskuer, med et bedende
 Blik til Svend Dyring).

Hr. Dyring!

Svend Dyring

(heftig).

Guldborg!

(Det Guldborg søger at føre Regisje med sig, og Svend Dyring vil
 standse hende, springe begge de store Fløie af Portalen i Baggrunden op
 med et Bulder, og Helvig viser sig i fuld Belysning).

Helvig.*)

Hold inde!

Byrge

(forfærdet).

Fru Helvig!

*) Det Følgende er behandlet som Melodrama. Slutnings-Choret falder bort ved Opførelsen.

Alle de Andre.

Helvig!

(De fare tilbage, saaledes at Guldborg, Stig og Regisje komme til at staae paa den ene Side, Svend Dyring og Byrge, til hvem Børnene slutte sig, paa den anden Side).

Helvig

(til Guldborg).

Haardhjertede Qvinde!

Forstøffede! Vee dig, at Helvig kom!

Mærker du ikke, at Herren holder Dom?

Mine Børn har du nægtet moderlig Pleie;

Nu ligger din Datter paa deres fattige Leie.

Min Afkom ved dig er truet med Fald.

O Qvinde! hvordan har du røgtet dit Rald?

Jeg levned' efter mig Viin og Brød;

Mine Smaabørn lide bitterlig Nød.

Jeg levned' efter mig bløde Senge;

Og see, paa Straa har du kastet mine Dreng.

Jeg levned' dem Klæder af Silke smaa;

Hvi lader du dem da i Badmel gaae?

Du nægter dem Drikke; nægter dem Mad;

Du føder dem op med Hunger og Had.

Skal jeg tiere hjem til dig gaae,

Saa frank en Lykke da skal du faae!

Guldborg.

Barmhjertighed!

Helvig.

Gaf hen, o Qvinde!

Og opfyld din Pligt!

Guldborg

(nærmer sig baklende og dybt rystet Stig og Regise, som vilde hun forene dem, men Armene synke kraftsløse ned).

Heide

Jeg pincer Guds Finger! Jeg giver mit Minde.

Helvig

(til Svend Dyring, med mildere Røst).

Svend! lad mig aldrig i Graven spørge,
 At mine Børn maae lide Nød og maae sørge.
 Dem gavner saa lidet min natlige Gang;
 Jeg kan ikke stille deres jordiske Trang.
 Forgjæves har jeg løftet dem paa mine Arme;
 I min Favn er hverken Ly eller Varme.
 Min Husbond og Herre! sørg for de Smaa!
 Lad dem ikke savne! Lad dem ikke trænge!
 Sørg for min Datter! Tænk paa mine Drengel!
 Og glem ikke den Mindste, der i Buggen laae!
 (Hun gjør en sagte Bevægelse, som om hun veeg tilbage).

Svend Dyring

(strækkende Armene ud).

Helvig!

Helvig

(med mattere Stemme).

I skal ikke klage og græde,
 I skal ikke længes og sørge for mig!
 Jeg gaaer ind til min himmelske Faders Glæde.

(I det Samme sees gennem de to aabnede Fløie i Baggrunden et Chor af Engle nærme sig. Under det Følgende omringes Helvig af disse, drages langsomt tilbage og forsvinder, mens de handlende Personer falde paa Knæ).

Chor af Englene.

Enhver, der vorder af Verden forladt,
Bringe vi Trøst i den eensomme Nat.

Enhver, der Dagen over maa lide,
Tør vi hushale ved Midnatstide.

Den Stund, da Frelseren fødtes paa Jord,
Fødes en Trøst for den bittreste Smerte.

En Trøst for Den, der haaber og troer,

En Gjenlyd af de Saliges Chor

Stiger da ned i Menneffets Hjerte.

Anmærkninger.

Sparekassen. — I „Dagens“ Søndagsblad for 1836, Nr. 25, findes en iøvrigt meget fordeelagtig og velvillig Anmeldelse af dette Stykke, men hvori der formenes, at Hoved-Titelen ikke synes passende, „da Sparekassen aldeles ikke har nogen Indflydelse paa Stykkets Gang.“ — Dette er vistnok sandt. Men jeg troer, at den valgte Titel desuagtet ikke er uden Betydning. Den er, om man vil, Stykkets Moral eller dets skjulte Pointe. Den antyder en hemmelig Bebreidelse og en ulægelig Strøbelighed i Hovedpersonen, Skaarups, Liv. Da der endnu var Tid dertil, raadede en Ven ham til at sikke endeel af sin Formue for paakommende Tilfælde; men han agtede ikke dette Raad. Nu, da han er forarmet, og en ubetydelig Arv tilfalder ham, tænker han paa — Sparekassen. Men han er neppe bleven rig eller troer at være bleven det, før han paa det Spørgsmaal, om han nu vil sætte sine Penge i Sparekassen, svarer: „Nei, det var dengang; nu har vi heller ikke nødig at tage det saa noie.“ (2den Act 4de Scene.) Tilfældt, da han gjør den ulykkelige Opdagelse, at han Intet har vundet, men derimod allerede sat sig i betydelige, tildeels unødvendige Udgifter, kommer han igjen til den Erkjendelse, at det dog i al Fald havde været bedre at sætte Pengene i Sparekassen end i Clasje-Lotteriet.

Jøvrigt har Stykket endnu en Titel: „Naar Enden er god, er Alting godt.“ Ogjaa i den ligger der en lille Ironie. Skaarup anvender dette Ordsprog i Slutningen af 1ste Act, i den Tanke, at han har bundet en halv Tønde Guld; i Slutningen af 2den Act, i den Tanke, at den Forlovelse, han declarerer, vil grundlægge hans Datters Lykke. Men i begge Tilfælde viser det sig siden, at Skjebnen har spillet ham et Puds, — efter Novalis' bekjendte Ytring, at en Begivenhed ofte først begynder, naar den synes endt. Omsider, i Stykkets Slutning, har Erfaringen lært ham Beskedenhed, og han overlader nu Afgjørelsen af det vanskelige Spørgsmaal, om dette Afsnit af hans Liv virkelig er endt og endt godt, til Forshnet, d. v. s. til det nærværende Publikum, der i dette Dieblif, da han træder ud af Stykket og directe henvender sig til det, er hans og i alle Tilfælde Stykkets nærmeste Forshn. (Digterens egne Bemærkninger.)

Pag. 5. Admiralitetet, det Regeringskollegium, der svarer til Nutidens Marineministerium.

Pag. 19. „Henleder Opmærksomheden paa Industriens Fremme, ligejom det nyere franske Ministerium“. Frankrigs Industridrivende havde under Ludvig d. 18de og Carl d. 10de tvunget en stærk protektionistisk Toldpolitik igjennem. Under Ludvig Philip søgte Regeringen at indjøre Toldlettelser; men maatte snart give efter for det hidfige Pres af de Industridrivende og forøge Beskættelsen.

Pag. 20. Bombebøssen, en Fribolig for gamle Søfolk, stiftet 1825 af Kommandør P. N. Sølling.

Forlaget om at give Arven til Bombebøssen klinger i Nutidens Øren noget overrassende, men maa dengang have været mere nærliggende, da Offentligheden, lige siden Sølling

Aar 1819 fattede Ideen til denne Stiftelse, havde været vant til kraftig Appæl om Bidrag til den. Netop i de Aar, da Sparekassen blev til, skænkedes der, som det ses af Stiftelsens Legatfortegnelse, talrige Legater til den. Navnet skriver sig fra, at Sølling indsamlede Bidrag blandt Søfolkene i en stor Bombe, der var indrettet som Bøsse, og som han opstillede paa Betalingsbordet (o: det Sted, hvor Hyren udbetaltes) i Skippernes Laugshus.

Pag. 64. „Part i Kaperierne“. I Krigsaarene 1807—14 foregik en Del af Søkrigen fra Danmarks Side som bekendt ved Kaperier. Hyppigst slog flere Mænd sig sammen om Udrustningen af et Kaperskib — i Overensstemmelse med de gældende Love — og det ofte betydelige Overskud deltes da i Forhold til Parternes Størrelse. (Se M. Rubin 1807—14).

B. 132. Supercargo var den Befuldmægtigede, der paa et Handelshus' Vegne ledsagede en Skibsladning til Bestemmelsehavnen for der at lede Afhætningen af Varerne.

Imellem Digterens Papirer fandtes en Lap Papir, paa hvilken følgende Billede af August's aandelige og legemlige Ejendommeligheder er fremstillet. Da Udgiveren synes, at det paa mange Punkter afviger fra den Skikkelse, August i Tidens Løb har faaet paa Scenen, og da det formentlig kan have Interesse at vide, hvorledes Digteren har tænkt sig den, meddeles Indholdet her. Af en Datum paa Papiret (2den Maj 1836), som angaar en det øvrige Indhold uedkommende Sag, ses, at Bemærkningerne rimeligvis maa være nedskrevne, medens Stykket blev indstuderet, maaske netop under Indtrykket af, at Fremstillingen ikke ganske svarede til det, der havde forebavet Digterens Øje:

„Alder 25 Aar, da han er Legetammerat med Nicolai,
 „der siger, han er i den Alder.
 „Af sløse, lapsede Manerer.
 „Hvor han holder Taler, gjør han sig vigtig paa sløset
 „Maade.
 „Hvor han taler i 1ste Act med Antonie, er han aparte
 „noget fræk.
 „Det Sløse og Frække er ogsaa Hoved-Ingredienten i
 „hans Monologer i 2den Act og i hans sidste Scene samt
 „Bortgang.
 „Med disse Egenskaber synes passende at kunne forenes et
 „Mæle som Kammerjunkerens i „Mødet paa Langelinie“
 „eller Charles i „Flyttedagen“, hvorimod Bevægelserne
 „(Gang, Stilling osv.) noget mindre marquerte end Charles,
 „men dog altid vindige. Angaaende det Ydre, da synes et
 „blondt Haar, hvorpaa man kan see, at det er for blødt til
 „at ville falde i den tilbørlige Hanekam, meget passende.
 „Hans Lighed med en Barbersvend har jeg tænkt ved hans
 „Magerhed, og ved at Klæderne sidde meget stramt, ved at
 „Ermerne ere noget korte og Hænderne maaskee røde, Best
 „og Kjole korte. Hertil hører ogsaa at være hjulbenet, men
 „det er vel for vanskeligt at efterligne, naar man til Ulykke
 „er velskabt. Stærkere Sminke. Et couleurt Silketørklæde;
 „men et smagløst. Ingen Flipper, Halstørklædet sidder
 „stramt og giver denne Del af Legemet noget Sliffet og Bart.
 „I 1ste Act en simpel, temmelig kort Frakke. I 2den Act
 „en Kjole, der sidder knapt. Besten synes ikke at burde
 „være knappet op til Halsen; men maaskee et af de forhen
 „brugte Kryds, der staaer lidt frem.“

Svend Dyrings Huus. Pag. 148, overst:

„Nu var det min Pligt som Strykmand
 At gaae i Soven, at faae Skibet rustet
 Ud fra Havnene her ved vor Strand.“

I Middelalderen var Krigsskibenes Anskaffelse og Udrustning for en stor Deel overdraget Folket. Tredive til fyrgetyve Gaarde udgjorde en Solægd, hvem det i Krigstider paalaae at udrede et fuldt udrustet Krigsskib med Mandskab og alt Tilbehør. Deslige Gaarde kaldtes Havne, Lægden (eller de Gaarde, der skulde forene sig om at sætte et Skib i Søen) en Sthreshavn, og Forstanderen for det hele Foretagende Sthresmand.

Pag. 149—50: Den her omtalte Lavhævd var forskjellig fra de nyere Tidens Hævd. Den, som i tre Aar havde haft en Jordeiendom i usforstyrret Besiddelse, erholdt, hvis hans Ret til Jorden blev ham bestridt, Lov til selv at føre Beviiset for samme ved Tyltereed 3: ved Mededeedsmand, der udvalgtes af ham selv, og paa god Tro aflagde Eed tilligemed ham. Deres Antal var efter Omstændighederne forskjelligt, 12, 24 eller 36 (Tyltereed, to og tre Tylterseed.)

En Fjerding Boels Land. Den Jordslod, der hørte til en Gaard, kaldtes Boel og var i Danmark ikke overalt af samme Størrelse, men kun de Boel, der hørte til een By, vare ligestore. Blev en Boel skilt ad i mindre Dele ved Salg, Arv eller desl., saa opstod derved en halv Boel, en Fjerding Boel o. s. v. — Rebet op. Jordens Opmaaling skeete ved Reb.

Pag. 179: Spange 3: Bro.

Pag. 220: Lydt Veir 3: klart Veir. — Tveie 3: en tvekløftet Green.

